

วารสารภาษาปริทัศน์

ที่ปรึกษา

ศ.เต็มศักดิ์ กฤษณามระ
รศ.ดร. กำจัด มงคลกุล
รศ.ดร. คุณกัญดา ธรรมมงคล
ศ.ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
รศ.ดร. อัจฉรา วงศ์โสธร
ผศ.พาณี บุญทวี
รศ.มาลินี จันทวิมล
รศ.ดร. กัณหาทิพย์ สิงหะเนติ

บรรณาธิการ

รศ.บึงอร สว่างวโรรส

กองบรรณาธิการ

ผศ.เสียงทิพย์ สุขศรี
ผศ.วาวแวว โรงสะอาด
อ.วัลยาพร นาวิการ
อ.เปรมวดี มัลลินส์
อ.ปรางทิพย์ นพรัมภา

ฝ่ายจัดการและเผยแพร่

อ.ฉัตรสุดา ฉันทนโพธิ์กุล
อ.ปาริชาติ วัฒนกุล
อ.วัลลภ กังวานพรศิริกุล
อ.ศราวุธ ชูติชูเดช
นางสุรัชต์ วิริยะยั้งศิริ

ฝ่ายศิลปกรรมและถ่ายภาพ

นายจรรวย วงศ์เหลือง

วารสารภาษาปริทัศน์

เป็นวารสารวิชาการของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เผยแพร่ความรู้ภาษาอังกฤษตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาการสอนภาษาอังกฤษ
2. เผยแพร่ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระหว่างครูอาจารย์ภาษาอังกฤษในสถาบันต่าง ๆ
3. ส่งเสริมให้อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิเสนอผลงานทางวิชาการ และมีส่วนร่วมในด้านการเผยแพร่วิชาการ และให้บริการแก่สังคม

กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ

ภาคต้นของปีการศึกษา
ภาคปลายของปีการศึกษา

การตีพิมพ์บทความใดๆในวารสารเล่มนี้ จะต้องได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ “ภาษาปริทัศน์” ก่อน

บทความในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน คณะกรรมการจัดทำวารสาร “ภาษาปริทัศน์” ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

วารสารภาษาปริทัศน์ ได้รับเงินสนับสนุนค่าพิมพ์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาปริทัศน์ฉบับนี้เป็นฉบับพิเศษอีกฉบับหนึ่งเนื่องในวาระเฉลิมฉลองปีมหามงคล รักษามงคลภิเษกสมโภชของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยที่พระองค์ทรงเป็นที่เคารพ เทิดทูนของพสกนิกรชาวไทยทั้งปวง สถาบันภาษาใคร่ที่จะเผยแพร่เกียรติคุณของพระองค์ท่าน จึงได้จัดทำวารสารภาษาปริทัศน์ฉบับปลายปีการศึกษา 2531 ให้เป็นฉบับพิเศษอีกฉบับหนึ่ง โดยนำเสนอสมัชชาพิเศษซึ่งสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ประทานให้เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับภาษาต่างประเทศ และเรื่องราวของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯ เอง นอกจากนั้นยังมีเรื่องพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้อำนวยการสถาบันภาษา รศ.ดร. คุณัญญา ธรรมมงคล เป็นผู้เขียน ชาวไทยทั้งปวงคงเพิ่มความภาคภูมิใจในพระปรีชาสามารถอันมากมายหลายด้านของพระองค์ท่านเมื่อได้อ่านสมัชชาพิเศษและบทความเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อักษรเทวนาครี”

นอกจากนั้นในฉบับยังมีเรื่องที่น่าสนใจอีกหลายเรื่อง อาทิเช่น สถาบันต่างประเทศกวางเจาใน เขตภาคใต้ของจีน เขียนโดย รองศาสตราจารย์เหยาอี้ อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้ซึ่งเป็นสถาบัน จีนที่สอนภาษาไทย และมีหลักศิลาจารึกลายสือไทยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระราชทานประดิษฐาน อยู่ในหอสมุดของสถาบัน ส่วนเรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งนำมาจากคำบรรยายเรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการทูตและนักกฎหมายระหว่างประเทศของ ดร.รองเพ็ชร สุจริตกุล ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งเอกอัครราชทูตหลายประเทศ ขณะนี้ท่านเป็นอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการใช้ภาษาเพื่อการทูต ผู้อ่านคงจะได้แนวทางในการสอนภาษาเพื่อการทูตจากท่าน

เรื่องประจำฉบับอื่นๆ ก็มีอย่างครบครัน คือการตอบปัญหาภาษาอังกฤษ “จะใช้เทคนิคอะไร ในการสอนผู้ที่ด้อยความสามารถทางภาษา” ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์มิใช่น้อย นอกจากนั้น ยังมีการคุยกันกับ ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป ผู้ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส ตลอดจนการแปล ผู้อ่านจะได้ทราบว่าทำอะไรอาจารย์จึงเป็นคนเก่ง และเทคนิค ในการสอนของอาจารย์ให้นักเรียนได้สนุกสนาน

บังอร สว่างวิโรธ

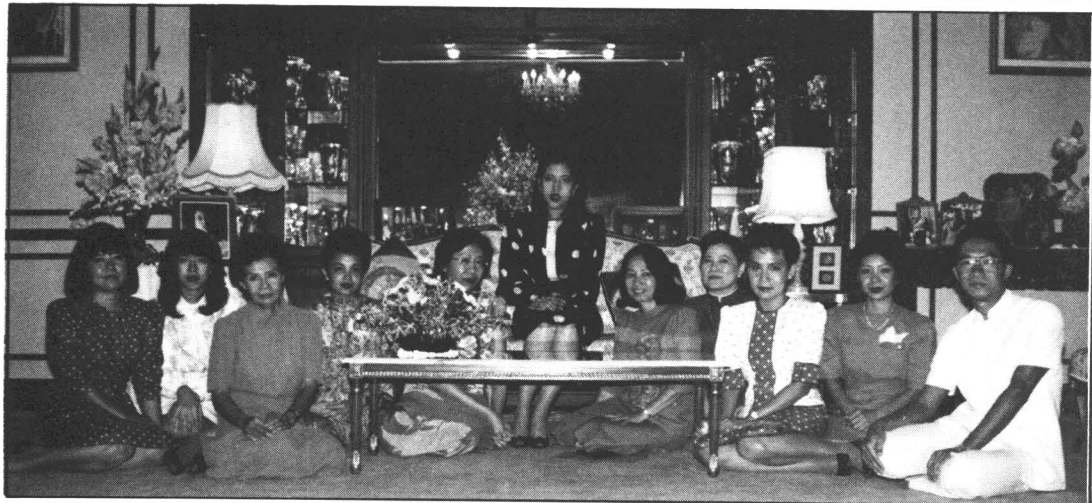
สารบัญ

บทบรรณาธิการ

สัมภาษณ์พิเศษสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์	1
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อักษรเทวนาครี	7
คุณกัญดา ธรรมมงคล	
สถาบันภาษาต่างประเทศทางไกล	20
รองศาสตราจารย์เหยาอี้	
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการทูตและนักกฎหมายระหว่างประเทศ	23
รองเพชร สุจริตกุล	
การเปรียบเทียบภาษาพูดและภาษาเขียนของไทยในแง่ของภาษาศาสตร์	27
สุภาณี เตียรเจริญ	
บทเรียนที่ปรับสารให้เข้ากับบทเรียนที่ไม่ปรับสารอย่างไรดีกว่ากัน	37
สาวิตรี วุฒิคะโร	
การสำรวจความต้องการและการประเมินบทเรียนการอ่านของผู้รับการอบรม	44
ภาษาอังกฤษแบบเข้ม (พ.ศ. 2530)	
วาวแว โรงสะอาด	
การประเมินความสอดคล้องของแผนพัฒนาระยะที่ 3 ของศูนย์ภาษาซีมีโอ	55
(พ.ศ. 2525 - 2529) กับความต้องการของประเทศไทยและการสำรวจความคิดเห็น	
เกี่ยวกับโครงการของศูนย์ภาษาซีมีโอ สำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 4 (2530 - 2534)	
กุลพร หิรัญบุรณะ	
พิมพ์ฤดี นาควิโรจน์	
จรรยา เกนี้	
คุยกับ ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป	65
ตอบปัญหาภาษาอังกฤษ	70
ปรางทิพย์ นพรมภา	
แนะนำหนังสือ	73
ยุพิน จันทรเจริญสิน	
แนะนำผู้เขียน	76

ในวาระอันเป็นมิ่งมหามงคลรัชสมัยมหากษัตริย์ไทย ข้าพระพุทธเจ้าคณะอาจารย์
และข้าราชการสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไคร่ขอน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย
พระพรให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ปราศจากโรคภัยพิบัติ
ทั้งปวง ขอให้ทรงพระเกษมสำราญและทรงสถิตยู่บนบัลลังก์นานนับร้อยพรรษา

ควรมิควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณา
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

สัมภาษณ์พิเศษ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

- ระหว่างภาษาต่างประเทศทั้งหมด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดและถนัดภาษาใดที่สุดพะคะ

- เท่าที่เป็นลูกท่านอยู่นี้ รู้สึกว่าท่านคล่องไปหมด ทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ทรงคล่องเท่า ๆ กัน ทรงมีความรู้ที่ลึกซึ้งมาก และภาษาเยอรมันท่านก็ทราบค่อนข้างมากเหมือนกัน เพราะตอนที่ฉันเรียน ท่านทรงถามอะไรเป็นภาษาเยอรมันหลายครั้ง ท่านคล่องเพียงแต่สำเนียงเป็นสวิสเท่านั้น แต่สำหรับภาษาอังกฤษนี่ที่แปลกใจในความเป็นอัจฉริยะของท่านก็ตรงที่ว่า หลายปีมาแล้วที่ไปสอบ GRE เตรียมจะไปเรียนต่ออเมริกา มีคำศัพท์ที่มีรากศัพท์เป็นกรีกและลาติน ซึ่งบางครั้งไม่สามารถจะทราบความหมายได้ ไปถามทูลกระหม่อมพ่อ ท่านไม่ได้เปิดตำราอะไร ท่านก็ตอบถูกหมดเลย ข้อนี้แสดงว่าท่านต้องรู้สึกซึ่งถึงรากศัพท์ ลาติน และกรีกจริง ๆ ซึ่งแปลกใจมาก ท่านเคยรับสั่งว่าไม่ได้เรียนอะไรเท่าไร รู้สึกว่าท่านทรงศึกษาด้วยองค์เองมาก และทรงทราบไม่ใช่เฉพาะภาษาเท่านั้น ทุกวิชาเลย มากกว่าคนที่เรียนปริญญาเสียอีก

- ขอทูลถามถึงพระปรีชาสามารถด้านภาษาศาสตร์ของสมเด็จพระเทพรัตนฯ พะคะ

- สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงเก่งมากทางภาษาฝรั่งเศส ทรงเก่งทั้งพูดและเขียน เรื่องนี้ปรากฏตอนตามเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนฯ ไปฝรั่งเศส จดหมายทุกฉบับท่านทรงร่างเองตอบเองหมดเลย ภาษาฝรั่งเศสของราชเลขาฯ ลู้ท่านไม่ได้ ส่วนภาษาอังกฤษนี่พื้น้อยไม่ค่อยจะโปรดเท่าไร ตั้งแต่เด็กมาแล้วพื้น้อยจะเฮียวนิด ๆ เกทน้อย ๆ กับพระอาจารย์ แต่ภาษาฝรั่งเศสนี่ดูจะโปรดมาก ที่เห็นได้ชัดคือทรงมีความสามารถสูงทางภาษาตะวันออก เช่น ภาษาเขมร ภาษาสันสกฤต ทรงเชี่ยวชาญมาก

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเคยสอนได้ฝ่าพระบาทบ้างไหมพะคะ

- ทรงสอนด้วยเวลามีอะไรติดขัดจริง ๆ มักจะทูลถามท่านเสมอ ดึกกว่าไปค้น *dictionary* หรือ *encyclopedia* ซึ่งใช้เวลามาก ทูลถามท่านแล้วท่านก็ตอบมาเหมือนคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องไปกด *key* อะไร ง่ายกว่าแล้วได้ข้อมูลที่ค่อนข้างจะ *precise*

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดอ่านหนังสือประเภทใดพะคะ

- เห็นท่านชอบหนังสือวิชาการ ตอนนั้นก็กำลังโปรดทางด้านคอมพิวเตอร์ ทรงมาก เช่นเวลาพระกระยาหารกลางวันจะเสด็จออกข้าทุกวัน ต้องเคาะประตูโป้ง ๆ จนมือบวม

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเคยเล่าถึงประสบการณ์การเรียนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศบ้างหรือไม่พะคะ

- ท่านบอกว่าท่านเรียนอย่าง *natural* เพราะอย่างภาษาฝรั่งเศส ท่านก็โตมาในสวิตเซอร์แลนด์ก็เลยเหมือนภาษาของตัวเอง ส่วนภาษาอังกฤษท่านรับสั่งว่าตอนแรกท่านก็จับไม่ได้ ประสบการณ์ที่เสด็จต่างประเทศและการที่ทรงหนังสือมากก็ช่วยและได้ไปเอง คือถ้าเป็นคนธรรมดา ถ้าไม่มีอาจารย์มานั่งสอน อาจจะจับไม่ได้ถึงขนาดนี้

- ขอได้ฝ่าพระบาททรงพระกรุณาเล่าถึงประสบการณ์การเรียนภาษาต่างประเทศเมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์

- ตอนเด็ก ๆ นั้นเป็นการบังคับเรียนมากกว่า ถูกจับให้ไปอยู่กับหม่อม จำได้ว่าแกชื่อ *Garson* แต่พวกเราเรียกกันว่าหม่อมขาสั้น ไม่ใช่เป็นการเรียนอย่างนั่งใน *Classroom* เขาให้ออกไปเล่น แต่ว่าทุกอย่างต้องเป็นภาษาอังกฤษหมด ตอนนั้นเบื่อหน่ายมาก ต่อมาก็มีหม่อม ซึ่งคนรถเขาเรียกว่าหม่อมดัดเกา ชื่ออย่างนั้นเพราะไปแต่งงานกับคนเดนิช หม่อมคนนั้นดูจนทุกคนทวาดผวาไปหมด ไม่ใช่ลูกศิษย์เท่านั้น คนเดินไปเดินมาก็ทวาดผวาไปด้วยก็เลยทำให้เก่งขึ้นมา คงเป็นเพราะหม่อมดัดเกาตัวเอง กลัวว่าจะบีบคอเพราะตาขวางเหลือเกิน ที่โรงเรียนก็เรียนบ้าง ไม่เรียนบ้าง เห็นจะกลัวแต่ครูทัศนีย์ (ท่านผู้หญิง ทัศนีย์ บุญคุปต์) เพราะว่าครูทัศนีย์นี้เข้มงวดมาก ลืมการบ้าน ลืมหนังสือ ลืมสมุดล่ะก็โดนเขกโต๊ะกันเป็นประจำก็เลยประทับใจตรงนั้น แต่ว่าที่ได้จริง ๆ นี่รู้สึกว่าจะได้จากการที่โดนบังคับให้อยู่กับหม่อมมาตั้งแต่ 4-5 ขวบ คือเรียนอย่าง *natural* ตอนนั้นก็ไม่เห็นประโยชน์ ออกจะแอบแกล้งหม่อมลับหลัง *make fun* มากพอสมควร คือเป็นเด็กที่ค่อนข้างจะร้าย แต่พอมาถึงเดี๋ยวนี้ รู้แล้วว่าที่จริงแล้วเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ามาก

- รู้สึกว่าทรงโปรดภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ใช่ไหมพะคะ

- ก็เหมือนกัน แต่ชอบมากกว่าสมเด็จพระเทพรัตนฯ พี่น้อยนั้นสารพัดประกาศเลยว่า ไม่เอา ไม่เห็นจำเป็นต้องเรียน ชาตินิยม

- สิ่งใดเป็นแรงจูงใจให้ได้ฝ่าพระบาทโปรดภาษาอังกฤษพะคะ

- คือเรื่องนี้ไม่แน่ใจ อาจจะเป็นเพราะครูที่ได้ส่วนมากจะเป็นครูที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาฝรั่งเศสซึ่งเรียนโล ๆ กัน เดียวนี้เกือบจะพูดไม่ได้เลย ฟังออกหมดแต่จะพูดไม่ออก เพราะว่าไม่ชอบ มีความรู้สึกต่อต้าน เหมือนกับที่สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงต่อต้านภาษาอังกฤษ คือต่อต้านกันคนละภาษา ก็ยังบ่นกับพี่น้อยว่าสงสัยได้ครูที่เขาไม่ค่อยอธิบายเรื่องหลักภาษาเท่าไร จะให้เราพูดอย่างเดียวก็แยเหมือนกัน เลยรู้สึกว่าชอบภาษาอังกฤษมากกว่าเพราะเข้าใจและรู้ซึ่งมากกว่า

- ได้ฝ่าพระบาททรงคิดว่าวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศวิธีใดดีที่สุด การเรียนจากพระอาจารย์หรือจากพระองค์เองพะคะ

- เรื่องนี้ต้อง 50-50 คือว่าถ้าเผลอว่าเรียนด้วยตัวเองอย่างเดียวจะไม่ได้หลักการที่ดีเท่าที่ควร แต่ถ้าเรียนกันอย่างเด็กไทยเรียนกันใน *classroom* นี่ก็จะใช้ภาษาที่ใช้ไม่ได้ในชีวิตประจำวัน คือจะเป็นประเภทอ่านปาว ๆ ในห้อง แล้วพอออกมาเจอฝรั่งจริง ๆ ก็พูดไม่ออก เพราะฉะนั้นต้องผสมกันสองอย่างคือ เรียนด้วยตัวเองด้วยและประสบการณ์ด้วย

- ได้ฝ่าพระบาททรงมีกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาต่างประเทศนอกชั้นเรียนอย่างไรพะคะ

- ตอนเด็ก ๆ ไม่ค่อยมี เพราะสมัยที่เรียนประถม มัธยมอยู่ วิธีเรียนยังไม่มีการมีกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนหลักสูตรใหม่

- ทรงโปรดฟังวิทยุรายการภาษาอังกฤษบ้างหรือไม่พะคะ

- ไม่ค่อยได้ฟัง แต่ว่าพอติดตอนนั้นก็ไปที่ *British Council* บ่อย ทำกิจกรรมร่วมกับ *British Council* น้อยคนนักที่จะรู้ว่า สอบ *O Level*⁽¹⁾ *A Level*⁽²⁾ *English Language* จาก *University of London* ได้ตั้งแต่อายุ 18 เนื่องจากเตรียมตัวจะไปเมืองนอกเต็มที่ แล้วไม่โปรดเกล้าฯ ให้ไป

- การที่ทรงเพลงภาษาอังกฤษนี้ช่วยให้สนพระทัยภาษาอังกฤษมากขึ้นไหมพะคะ
- คิดว่าช่วยมากที่สุด

(1) The General Certificate of Education at Ordinary Level (G.C.E.O Level)

(2) The General Certificate of Education at Advanced Level (G.C.E.A Level) นักเรียนที่ผ่าน A level 2 หรือ 3 วิชา จะได้รับเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษเลย

- ได้ฝ่าพระบาทรับสั่งภาษาต่างประเทศกับอาคันตุกะต่างชาติเป็นครั้งแรกเมื่อพระชนมายุที่พรรษา ทรงเตรียมพระองค์อย่างใด และทรงมีความรู้สึกอย่างไรขณะนั้นพะคะ

- ตื่นเต้นแน่ ๆ ก็ไม่ใช่ภาษาของตัวเอง ที่พูดกับอาคันตุกะครั้งแรกนี้รู้สึกว่าจะไม่ถึง 10 ขวบ 6-7 ขวบ เท่านั้น ท่านก็ให้มา *shake hand* แล้วก็คุยนิดหน่อย มือไม่เย็น ที่พูดได้คล่องจริง ๆ ก็ประมาณอายุ 14 โดยที่ไม่ต้องคิดกลับไปกลับมาเป็นภาษาไทย

- ขณะที่ได้ฝ่าพระบาททรงเป็นนักศึกษา ทรงใช้ภาษาอังกฤษในหลักสูตรระดับปริญญาตรีอย่างน้อยเพียงใด ทรงใช้ทักษะใดมากที่สุดพะคะ

- รู้สึกจะเป็นการอ่านมาก เพราะ *Technical English* นี้พูดก็ไม่ต้องพูดเท่าไร ก็ต้องอ่านและติดตาม *journal* มาก แต่อยู่เกษตรฯ ก็ไม่ได้ไปเข้า *course* ของเขาแล้ว เพราะว่าเกษตรฯ นี้เขามี *qualified exam* ให้ นิสิตปีที่ 1 สอบทุกคนแล้วเขาก็ปิดกันไป เข้าไปนี่โดนปิดไปเรียนกับ ปี 3 ปี 4 เลย เนื่องจากเกิน *level* ถ้าไปเรียนภาษาอังกฤษปี 1 ก็ไม่ได้อะไร เสียเวลาเปล่า ๆ เพราะสอบได้ *A Level* มาแล้ว ภาษาเขียนก็ฝึกกับเพื่อน อาจารย์เลยบอกว่าให้เรียนไปตาม *requirement* อยากจะลงวิชาภาษาอังกฤษของปี 3 ปี 4 อะไรสัก 2-3 *course* ก็ได้ แล้วเลิกไปเลย

- ทรงลงวิชาของปี 3 ปี 4 หรือเปล่าพะคะ

- ลง ก็ไปดิ่ง *curve* ของปี 3 ปี 4 อยู่พักหนึ่ง มีรุ่นพี่ที่จบมาจากที่เดียวกัน เขาปี 3 ปี 4 แล้ว ตอนนั้น เข้าไปปี 1 เขาบอกว่าเป็นรุ่นน้องที่ร้ายกาจที่สุดเพราะว่าทำคะแนนสูงมากโดยที่ไม่เคยดูหนังสือ ตอนนั้นภาษาอังกฤษเป็น *natural* ไปแล้ว ตอนที่สอบ *TOEFL* อาจารย์ที่ปรึกษาโทรมาที่บ้านถามว่าอายุไหม ที่บ้านก็บอกว่าไม่อยู่ ออกไปข้างนอกกับเพื่อน อาจารย์บอกว่าอะไรกันพรงนี้จะสอบ *TOEFL* อยู่แล้วยังออกไปไหนอีก กลับมาวันรุ่งขึ้น ก็ไปสอบ เขาให้เวลาสอบ 3 ชั่วโมง นั่งจนครบที่เขาให้นั่งคือชั่วโมงครึ่งแล้วก็เดินออกมา

- ทรงจำได้ไหมพะคะว่าได้คะแนนเท่าไร

- 623 ก็เป็นที่ 1 ของรุ่นนั้น ทางอเมริกาถามมาว่าเป็นใคร เพราะว่าสมัครเรียนที่ *Harvard* พอส่งคะแนนไป เขาก็ถามมาทาง *A.U.A.* ว่าคนนามสกุลมหิดลนี้ *related* กับ *Mr. Songkla Mahidol* ทูลกระหม่อมปู่ หรือเปล่า ทาง *A.U.A.* เขาก็บอกว่าเป็นหลาน

- ได้ฝ่าพระบาททรงคิดว่าความรู้ภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรีของนักศึกษาทั่ว ๆ ไปเพียงพอที่จะนำไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมหรือใช้ในการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศได้หรือไม่พะคะ

- สำหรับนักเรียนไทย สิ่งที่ใช้ได้แล้วคือการอ่าน อ่าน *journal* นี้เขาเข้าใจกัน แต่ว่าการพูดนี้ไม่เพียงพอ รู้สึกมีปัญหาหนักมาก นักศึกษาที่จบปริญญาตรีมา หรือแม้แต่จบปริญญาโทในเมืองไทย มีปัญหาเรื่อง *communication* มาก

- ในฐานะครูสอนภาษาอังกฤษ ขอบพระท่านพระดำริในการจูงใจให้นิสิตนักศึกษาสนใจภาษาอังกฤษและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือแสดงความรู้เพิ่มเติม

- คงต้องอธิบายให้เขาฟังว่าภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างไรบ้าง เชื่อว่าอาจารย์ทุกคนคงมีประสบการณ์ในการไปต่างประเทศแล้ว อาจจะต้องเล่าประสบการณ์ในต่างประเทศให้ลูกศิษย์ฟังว่าถ้าไม่รู้ภาษาจะเกิดความลำบากอะไรบ้าง แต่จริง ๆ แล้วสิ่งที่สำคัญที่สุดคือน่าจะกระตุ้นให้นักศึกษาได้พูดบ้าง บางครั้งฟังอย่างเดียวไม่พูดเลยก็จะ *apply* เอาไปใช้ไม่ได้

- การที่ได้ฝ่าพระบาทเสด็จต่างประเทศเพื่อทรงเสนอผลงาน และทรงสอนนักศึกษาต่างชาติ ทรงเตรียมพระองค์ในด้านภาษาอย่างไรพะคะ

- ก็เหมือนกับการเตรียมสอนในเมืองไทย ต้องเตรียม *Lecture note* ว่าเราจะสอนเขาในแนวไหน แต่ส่วนใหญ่แล้วจะไม่เขียน *full text* เขียนเป็นย่อ ๆ เป็นภาษาเคมี ไม่ต้องเตรียมอะไรมาก เพราะภาษาอังกฤษนี้เป็น *natural* อยู่แล้ว คิดก็คิดเป็นภาษาอังกฤษเลยไม่รู้สึกลำบาก ถ้าเป็นคนอื่นอาจต้องมานั่งท่อง นั่งซ้อมอ่าน เลยรู้สึกเฉย ๆ ใช้ได้เลย

- ทรงคิดว่าภาษาอังกฤษสำหรับนักวิทยาศาสตร์แตกต่างกับภาษาอังกฤษทั่วไปอย่างไรคะ
- จริงๆ แล้วต่างกันน้อยมาก เพราะว่า *technical term* ใช้ทับศัพท์อยู่แล้ว ถ้ามีความรู้ภาษาอังกฤษดีตั้งแต่ต้นก็ช่วยได้มาก
- ถ้าจะมีการปรับปรุงหลักสูตร ได้ฝ่าพระบาททรงคิดว่าน่าจะปรับปรุงหรือเน้นหนักทักษะด้านใดคะ
- ควรจะปรับปรุงเรื่องการสอนการพูดมาก เพราะการเขียน เช่น เขียน *report* นี้เขาก็เขียนกันได้เพราะนักศึกษาไทยระดับปริญญาเอกที่สอนอยู่สามารถเขียนบทความลง *journal* ได้ วิทยานิพนธ์ก็เขียนกันได้ เพราะที่มหิดลนี้บังคับว่าวิทยานิพนธ์ต้องเป็นภาษาอังกฤษหมด มีแก่นิดๆ หน่อยๆ เช่น *grammar* เล็กๆ น้อยๆ การเรียงประโยคยังมี *defect* อยู่บ้าง เพราะมักจะเรียงประโยคอย่างไทยๆ คือรู้เลยว่าเขาคิดเป็นภาษาไทยแล้วก็นำแปลและจับมาเรียงต่อๆ กัน แต่ก็ยังพอเข้าใจ แต่เรื่องพูดนี้ พูดไม่ได้เลย รู้สึกเป็นปัญหามาก
- ในฐานะที่ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ และประสบความสำเร็จมากโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ได้ฝ่าพระบาทจะประทานข้อคิดประการใดให้บัณฑิตนักศึกษาที่ไม่ชอบภาษาอังกฤษ และทรงมีวิธีเกลี้ยกล่อมอย่างไรให้เขาสนใจภาษาอังกฤษมากขึ้นคะ
- ถ้าไม่ชอบเอาเลย คงจะต้องฝักบอวกาก็ต้องฝืนใจหน่อย เขาเรียกว่าหวานเป็นลม ขมเป็นยา เพราะว่ามันเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับชีวิต ถ้าต้องการความก้าวหน้า ไม่ใช่เฉพาะ *international lecturer* อย่างที่เป็นอยู่ขณะนี้ ทำงานบริษัทก็ต้องติดต่อกับต่างชาติ ถ้าไม่พูดเลยคงไม่ไหว ถ้าหวังความก้าวหน้าในชีวิตก็ต้องทนกับภาษาอังกฤษหน่อยเพราะจำเป็นมาก

กองบรรณาธิการวารสารภาษา
ปรีทัศน์รู้สึกชื่นชมและประทับใจ
ในพระปรีชาสามารถในด้านภาษาและ
ด้านวิทยาศาสตร์ของพระองค์ท่าน
เป็นอย่างยิ่ง การสัมภาษณ์ได้สิ้นสุด
ลงเมื่อเวลาประมาณ 18.30 น. ทรง
ให้เวลาแก่พวกเราถึงเกือบ 2 ชั่วโมง
เต็ม นับเป็นพระกรุณาหาที่เปรียบ
มิได้ ซึ่งคงจะอยู่ในความทรงจำของ
พวกเราแน่นอน

บังอร สว่างโรส
วัลยาพร นาวิการ
ปรางทิพย์ นพรมภา

สัมภาษณ์และเรียบเรียง

ผู้เขียนรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ หาที่สุดมิได้ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญเอกสารตัวอย่างของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทรงแสดงเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานจุฬาราชการ '30 มาประกอบเป็นเอกสารอ้างอิงในการเขียนบทความนี้

ขอขอบพระคุณ คุณขวัญแก้ว วัชรโรทัย ที่ให้ความอนุเคราะห์เรื่องพระบรมฉายาลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราณี ฟาพานิช ที่ให้ความอนุเคราะห์เอกสารอ้างอิงเกี่ยวกับภาษาสันสกฤต รวมทั้งช่วยให้คำอธิบายเพิ่มเติม

ที่ รล 0004/1342

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. 10200

22 มกราคม 2531

เรื่อง โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ้างถึง หนังสือที่ ทม 0325/2452 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2530

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าใคร่ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญเอกสารซึ่งได้จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแสดงขณะเสด็จฯ งานจุฬาริชาการ'30 ลงพิมพ์ในวารสารภาษาปริทัศน์ ฉบับที่ 2 ปีที่ 8 จัดพิมพ์โดยสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลภิเษก ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต

(หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์)

ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร. 2211151-5 ต่อ 37

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อักษรเทวนาครี

คุณกัญญา ธรรมมงคล

วารสารภาษาปริทัศน์ฉบับที่แล้ว ได้กล่าวถึงพระอัจฉริยภาพด้านภาษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเน้นด้านภาษาตะวันตกโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้อ่านก็คงประจักษ์ชัดจากพระราชดำรัสทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส จากเนื้อเพลงพระราชนิพนธ์และพระราชนิพนธ์แปล

พระราชกรณียกิจในทุกด้านของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ดูเหมือนว่าจะไม่มีวันจบสิ้น เพราะมีโครงการใหม่ๆ เกิดขึ้นไม่ขาดสาย ทั้งนี้เพราะพระองค์ไม่ทรงหยุดนิ่งทรงคิดค้นและทดลองสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

สำหรับปีอันเป็นมิ่งมหามงคลสมัยเฉลิมฉลองพระชนมพรรษา 5 รอบ และรัชสมัยมงคลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น นับเป็นโอกาสที่ผู้ที่อยู่ในวงการการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะภาษาตะวันออก ควรจะชื่นชมและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อวงการการเรียนการสอนภาษา เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์ตัวอักษรเทวนาครี ซึ่งยังไม่มีผู้ใดในประเทศไทยทำมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาสันสกฤต นับว่าเป็นการริเริ่มในวงวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาสันสกฤต ซึ่งนับวันจะมีผู้เชี่ยวชาญและผู้สนใจน้อยลงทุกที

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และในโอกาสเดียวกันนี้ ทรงเปิดงานจุฬาริวิชาการ'30

งานจุฬาริวิชาการ'30 นี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดยิ่งใหญ่กว่าทุกครั้งที่ผ่านมา เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ นิทรรศการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมีอยู่มากมายหลายสาขาวิชา ทั้งด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่ก็เป็นผลโดยตรงมาจากพระราชดำริและพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่วงวิชาการสืบเนื่องมาโดยตลอด

ผู้ที่มีโอกาสเฝ้ารับเสด็จพระราชดำเนินในวันนั้น และผู้ที่เฝ้าชมจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ คงจะจำได้ว่าหลังจากเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรงานจุฬาริวิชาการ'30 บนศาลาพระเกียรติแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ มาที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ เพื่อทรงคอมพิวเตอร์ตามคำกราบบังคมทูลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นรายการที่อยู่นอกกำหนดการ ทั้งนี้เพราะทางมหาวิทยาลัยทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ตัวอักษรเทวนาครี ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นครั้งแรกในประเทศไทย นับว่าเป็นงานริเริ่มทางวิชาการที่สมควรยกย่องอย่างยิ่ง

ในวันนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำโปรแกรมที่บรรจุอยู่ในแผ่นจานแม่เหล็ก (diskette) ซึ่งทรงใช้ชื่อรหัสว่า Devwrit Test และ Devwrit Temp (ขณะที่ประทับอยู่ ณ ห้องรับรองคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทรงพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานให้ผู้ที่ได้ดูอยู่ได้ดูโดยทั่วกัน) สิ่งที่น่าประหลาดใจขนาดใหญ่ ซึ่งต่อจากเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น ดูไม่ซับซ้อน เริ่มด้วย Chulalongkorn University โดยทรงประดิษฐ์ให้ตัวอักษรมีขนาดต่างๆ ลดหลั่นตามขนาดของ font (ภาคผนวก ก)

ผู้ที่เฝ้ารับเสด็จฯ ใกล้ชิดในบริเวณที่ทรงคอมพิวเตอร์ก็คือ ท่านองคมนตรี ม.ล.จิรายุ นพวงศ์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาบาลีสันสกฤต ท่านองคมนตรีกล่าวว่า เป็นครั้งแรกที่เห็นคอมพิวเตอร์ขณะทำงาน จึงรู้สึกตื่นเต้นและสนใจมาก และกราบบังคมทูลซักถาม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาแสดงการพิมพ์ตัวอักษรต่างๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งพระราชทานคำอธิบาย ต่อจาก Chulalongkorn University ทรงพิมพ์ชื่อมหาวิทยาลัยเป็นภาษาสันสกฤตด้วยตัวอักษรเทวนาครี หลังจากนั้นทรงพิมพ์พระนามสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยตัวอักษรเทวนาครี ตามด้วยอักษรโรมัน ซึ่งออกเสียงแบบสันสกฤต และอักษรไทยตามลำดับ หลังจากนั้นทรงใช้อักษรเทวนาครีพิมพ์ชื่อ “จิรายุ นพวงศ์” “สมชาย” (รองศาสตราจารย์ สมชาย ทยานยง) และ “กัญดา ธรรมมงคล” (ภาคผนวก ก)

นอกจากจะทรงสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้พิมพ์ภาษาสันสกฤตด้วยอักษรเทวนาครีแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงออกเสียงคำต่างๆ ในภาษาสันสกฤตด้วยสำเนียง “แขก” ได้อย่างดีเยี่ยม นับว่าทรงเป็นพระอัจฉริยภาพภาษาโดยแท้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระปรีชาสามารถในด้านการออกเสียง “ยากๆ” ซึ่งเป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยได้ เพราะทรงสนพระทัยเรื่อง Phonetics ซึ่ง Peter Ladefoged¹ ให้คำจำกัดความอย่างง่ายๆ ว่า

“Phonetics is concerned with describing the speech sounds that occur in the languages of the world.”

ผู้ที่ศึกษา Phonetics จะต้องทราบถึงอวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง ซึ่ง David Abercrombie² กล่าวว่า

“More than half of a human body, from the head to the abdomen, is needed for the production of spoken language. There are three groups, or systems, of bodily organs which are brought into co-operation for this purpose : one group lies in the trunk, one in the throat, and one in the head, and they are usually known, respectively, as the respiratory system, the phonatory system, and the articulatory system (they can be thought of, on the analogy of a musical instrument, as bellows, reed, and resonator, though in fact no musical instrument exists which produces sounds in exactly the same way as the human speech apparatus does).”

จาก Abercrombie จะเห็นได้ว่าเหตุผลหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปรีชาสามารถด้านภาษาเฉพาะในด้านการออกเสียงภาษาต่างๆ เพราะทรงมีพื้นฐานดีทางด้าน Phonetics และทรงเป็นนักดนตรีที่มีความสามารถยอดเยี่ยม นักดนตรีที่สามารถจะต้องมี “หู” ดี ในการฟังและการแยกเสียงต่างๆ ได้ และพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องนี้ก็เป็นที่ยอมรับและยกย่องโดยนักดนตรีทั่วโลก

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยเรื่อง Phonetics ทรงสามารถอ่านและถ่ายทอดเสียง โดยใช้ phonetic symbols ได้ จึงทำให้ทรงออกเสียงต่างๆ ที่ไม่มีในภาษาไทยได้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทรงสร้างขึ้นมีตัว phonetic symbols รวมอยู่ด้วย ทำให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทรงสร้างขึ้น สามารถพิมพ์ตัวอักษรได้ทั้งภาษา

¹Peter Ladefoged, *A Course in Phonetics*. Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 1975. หน้า 1.

²David Abercrombie, *Elements of General Phonetics*. Aldine Publishing Company, Chicago, 1967. หน้า 21.

สันสกฤต ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และตัว phonetics (ภาคผนวก ก) โปรแกรมคอมพิวเตอร์เท่าที่ใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันก็มีเพียงโปรแกรมที่ใช้พิมพ์ภาษาอังกฤษกับภาษาไทย

เป็นที่ทราบดีทั่วกันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชภารกิจท่วมท้นจนไม่ทรงมีโอกาสดลองใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยพระองค์เอง จนกระทั่งเมื่อประมาณเดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 จึงได้ทรงใช้คอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรก ในการทรงเรียบเรียงเสียงประสานเพลงและพิมพ์โน้ตเพลงสำหรับเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ซึ่งแต่เดิมนั้นทรงเขียนตัวโน้ตด้วยพระองค์เองทั้งหมด ซึ่งต้องใช้เวลามาก ต่อมาเมื่อประมาณเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 ได้ทรงทดลองใช้โปรแกรม “Fontastic” สร้างตัวอักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษรูปแบบต่าง ๆ และขนาดต่าง ๆ

จากพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดการศึกษาด้วยพระองค์เอง ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิชาการ ด้านดนตรี หรือศิลปะแขนงใดก็ตาม โปรดที่จะทรงทดลอง ค้นคว้าด้วยพระองค์เอง เมื่อทรงมีปัญหาจึงสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นทุกอย่างที่ทรงสนพระทัยจึงทรงรู้อย่างลึกซึ้งตั้งแต่หลักเบื้องต้นจนถึงการประยุกต์ มิได้ทรงทราบแต่เพียงผิวเผิน ผู้เชี่ยวชาญในวิทยาการแขนงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านพัฒนาชลประทาน หรือวิศวกรรม ที่เคยเฝ้า จึงต้องมหัศจรรย์ใจอยู่เสมอที่ทรงรอบรู้อย่างแท้จริง

การสร้างตัวอักษร (Font) ตามวิธีการทั่วไปคือ กำหนดเป็นจุด ๆ มาต่อกันเป็นตัวอักษร จะเห็นได้ว่าการสร้างตัวอักษรนี้ต้องใช้ความอดทนและความประณีตมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาที่พอจะทรงว่างจากพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ในการสร้างตัวอักษรด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งคงเป็นที่ทราบดีแล้วว่าในรอบปี 2530 เป็นปีที่ทรงมีพระราชกรณียกิจท่วมท้นเป็นพิเศษ เพราะเป็นปีมีงมหามงคลสมัยเฉลิมฉลองที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ

การสร้างตัวอักษรเทวนาครีนั้น ทรงเริ่มเมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 หลังจากทรงเริ่มสร้าง Font ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 ทรงศึกษาตัวอักษรเทวนาครีด้วยพระองค์เองจากพจนานุกรมและตำราภาษาสันสกฤต และทรงสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาบาลีสันสกฤต เช่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และท่านองคมนตรี ม.ล. จิรายุ นพวงศ์ ซึ่งช่วยตรวจสอบตัวอักษรที่ทรงสร้างขึ้น

สำหรับผู้ที่ไม่มีความคุ้นเคยกับภาษาสันสกฤตมาก่อน หรือแม้แต่ผู้ที่เคยรู้จักคำที่มาจากสันสกฤตที่ใช้อยู่ในภาษาไทย ก็คงจะทราบว่าภาษาสันสกฤตเป็นภาษาที่ยากขนาดผู้ที่เรียนจบคณะอักษรศาสตร์ส่วนมากจะกลัว หากมีการบังคับเรียนคงมีผู้เรียนไม่จบประมาณ 80% ผู้เขียนเองต้องยอมรับว่าขาดมาก เมื่อต้องมาศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาแม้เพียงเล็กน้อย ก็ยังนับว่าเป็นความยากลำบากอย่างยิ่ง นอกจากตัวอักษรซึ่งต่างจากภาษาไทยโดยสิ้นเชิงแล้ว ยังมีพยัญชนะผสมซึ่งบางครั้งรูปร่างหน้าตาผิดไปจากตัวเดิมที่มาผสมกันจนจำไม่ได้เรียกว่าเหมือนตัวใหม่ หลังจากอ่านตำราสำหรับผู้เรียนใหม่ไปประมาณ 50 เทียบก็ยังจับหัวจับหางไม่ได้ ต้องขอคำอธิบายจากอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านภาษาสันสกฤตเพิ่มเติม ทำให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องทรงเป็นพระอัจฉริยะอย่างแท้จริงที่ทรงศึกษาภาษาสันสกฤตด้วยพระองค์เอง จนทำให้ทรงสร้างโปรแกรมอักษรเทวนาครีได้

การสร้างตัวอักษรด้วยคอมพิวเตอร์นี้ มิใช่เพียงแต่รู้วิธีใช้คอมพิวเตอร์และดูตัวอย่างคำแล้วเขียนลงบนคอมพิวเตอร์ จะต้องรู้จักพยัญชนะและสระทุกตัว รวมทั้งพยัญชนะผสม ซึ่งเป็นส่วนที่ยากมาก เพราะการผสมบางครั้งก็เป็นการเกาะเรียงกันตามยาว ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียกด้วยพระอารมณืชั้นว่า “แบบห้องแถว” (บทสวดมนต์ในภาคผนวก ค) และการผสมแบบเกาะกันเป็นชั้น ซึ่งทรงเรียกว่า “แบบคอนโดมิเนียมน” (ภาคผนวก ข) การที่ทรงมีทั้งพระอัจฉริยภาพ พระวิริยะอุตสาหะ และพระมโนภาพรวมทั้งพระอารมณืชั้นนี้เอง ที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานที่ผู้อื่นเห็นว่ายากลำบากแสนเข็ญได้สำเร็จ การที่ทรงเปรียบเทียบการผสมพยัญชนะดังกล่าวช่วยให้ผู้ที่ไม่รู้เรื่องพอนึกภาพวิธีผสมคำได้ง่ายขึ้น

เพื่อให้ผู้อ่านที่ไม่รู้เรื่องภาษาสันสกฤตและตัวอักษรเทวนาครีพอเข้าใจโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างขึ้น ก็ใคร่ขอให้ข้อมูลเล็กน้อยเกี่ยวกับอักษรเทวนาครี

อักษรเทวนาครี (Devānagari) คือ ตัวอักษรซึ่ง A.L. Basham³ แปลว่า “Script of the City of the Gods” ซึ่งในปัจจุบันใช้เขียนภาษา Sanskrit, Prākṛit, Hindī และ Marāṭhī H.H. Wilson⁴ คาดว่าอักษรเทวนาครีได้ผ่านการดัดแปลงและปรับปรุงจากสมัยโบราณดึกดำบรรพ์มาหลายครั้งจนถึงสมัยศตวรรษที่ 7 หรือ 8 ที่ตัวอักษรคงรูปแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

การนับจำนวนตัวอักษรโดยเฉพาะพยัญชนะ ตำราแต่ละเล่มนับแตกต่างกัน Wilson⁵ ระบุว่า มีพยัญชนะ 33 ตัว สระ 14 ตัว Macdonell⁶ ว่ามีพยัญชนะ 35 ตัว สระ 13 ตัว ส่วน Müller⁷ ว่ามีพยัญชนะ 37 ตัว สระ 14 ตัว ผู้ที่รู้ภาษาสันสกฤตดีอาจเข้าใจโดยง่ายถึงการนับนี้ แต่สำหรับผู้เริ่มศึกษาโดยเฉพาะด้วยตนเองจะรู้สึกสับสน อย่างไรก็ตามตารางแสดงพยัญชนะและสระที่นำมาประกอบมาจากหนังสือของ Macdonell เพราะช่วยให้สามารถเข้าใจเสียงต่าง ๆ ในภาษาสันสกฤตได้ดีขึ้น โดยที่รวบรวมพยัญชนะเป็นหมวดหมู่ตามแหล่งเสียง อักษรเหล่านี้ใช้แทนเสียงทุกเสียงในภาษาสันสกฤต

THE DEVANĀGARĪ LETTERS

VOWELS.			CONSONANTS.					
Initial.	Medial.	Equivalent.	Equivalent.		Equivalent.			
अ	—	a	क	k	Gutturals	प	p	Labials
अ			ख	k-h		फ	p-h	
आ	।	ā	ग	g		ब	b	
आ			घ	g-h		भ	b-h	
आ			ङ	ṅ		म	m	
इ	f	i	च	c	Palatals	य	y	Semi-vowels
ई	ी	ī	छ	c-h		र	r	
उ	७	u	ज	j		ल	l	
ऊ	८	ū	झ	} or झ j-h		व	v	
ऋ	८	ṛ (or ṛi)	ञ			ñ		
ॠ	८	ṛ (or ṛi)	ट	ṭ	Cerebrals	श	ś (or ṣ)	Spirants
ॡ	८	ṛ (or ṛi)	ठ	ṭ-h		ष	ṣ	
ॢ	८	ṛ (or ṛi)	ड	ḍ		स	s	
ॣ	८	ṛ (or ṛi)	ढ	ḍ-h		ह	h	
।	८	ṛ (or ṛi)	ण	ṇ				
ए	८	e	त	t	Dentals	ः	ḥ (Visarga)	
ऐ	८	ai	थ	t-h		ः	ḥ (Visarga)	
ओ	८	o	द	d		ः	ḥ (Visarga)	
औ	८	au	ध	d-h		ः	ḥ (Visarga)	
औ	८	au	न	n		ः	ḥ (Visarga)	

³ A.L. Basham, *The Wonder That Was India*. Fontana Books in association with Rupa & Co., Calcutta. Allahabad. Bombay. Delhi, 1971, หน้า 400.

⁴ H.H. Wilson, *An Introduction to the Grammar of the Sanskrit Language*. The Chowkhamba Sanskrit Series, Studies Vol. xi. 3rd Edition, Varanasi - 1, India, 1961, หน้า 1.

⁵ H.H. Wilson, เรื่องเดิม, หน้า 1.

⁶ Arthur A. Macdonell, *A Sanskrit Grammar for Students*. Third Edition, Oxford University Press, 1927.

⁷ F. Max Müller, *A Sanskrit Grammar for Beginners*. Second Edition, Revised and Accentuated, Asian Publication Services, New Delhi 5, 1870, หน้า 5.

จากตารางจะเห็นได้ว่าสระมี 2 รูปคือ เมื่ออยู่ตามลำพังหรืออยู่หน้าพยัญชนะจะมีรูปหนึ่ง แต่เมื่อตามพยัญชนะจะมีอีกรูปหนึ่ง ส่วนสระ “อะ - a” นั้น เมื่ออยู่กับพยัญชนะจะไม่ปรากฏรูป พยัญชนะนั้นจัดกลุ่มตามอวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง (organs of speech)

นอกจากนั้นยังมีเครื่องหมายอีก 3 ชนิด ชนิดแรกคือ อนุสวาระ (Anusawāra) ซึ่งเขียนเป็นจุดอยู่เหนือหรือใต้อักษรที่ตามสระทำให้มีเสียงออกนาสิก บางครั้งก็ใช้เขียนดังนี้ ◡ อยู่เหนือตัวอักษร เครื่องหมายอีกชนิดหนึ่งคือ วิสรรคะ (Visarga) เป็นจุด 2 จุดอยู่หลังตัวอักษรทำให้มีเสียงอัสนะ เครื่องหมายอีกชนิดหนึ่งคือ วิวราม (Virāma) หรือ “หยุด” คือ จุดใต้พยัญชนะที่ไม่ต้องการออกเสียง “อะ”

เมื่อพยัญชนะ 2 ตัวหรือมากกว่านั้นอยู่ด้วยกัน โดยไม่มีสระมาแทรก ก็จะรวมกันเป็นพยัญชนะผสม เรียกว่า พยัญชนะสังโยค (compound consonants) โดยเขียนรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน พยัญชนะสังโยคนี้บางชุดอาจจะพอคงรูปให้จำได้บ้าง แต่บางชุดจะดูเหมือนตัวใหม่เลย ดังตารางของ Macdonell⁸ ดังต่อไปนี้

LIST OF COMPOUND CONSONANTS.

13. क k-ka, क्ख k-kha, कच k-ca, कण k-ṇa, क्त k-ta, क्य k-t-ya, क्त k-t-ra, क्त्य k-t-r-ya, क्त क्त-va, क्त k-na, क्त्य k-n-ya, क्त k-ma, क्य k-ya, क्त or क्त k-ra, क्त्य or क्त्य k-r-ya, क्त k-la, क्त k-va, क्त्य k-v-ya, क्त or क्त k-sa, क्त क्त-s-ma, क्त्य k-s-ya, क्त क्त-s-va.—

THE ALPHABET

ख kh-ya, ख kh-ra.—ग g-ya, ग g-ra, ग g-r-ya.—घ gh-na, घ gh-n-ya, घ gh-ma, घ gh-ya, घ gh-ra.—ङ ṅ-ka, ङ ṅ-k-ta, ङ ṅ-k-t-ya, ङ ṅ-k-ya, ङ ṅ-k-sa, ङ ṅ-k-s-va, ङ ṅ-kha, ङ ṅ-kh-ya, ङ ṅ-ga, ङ ṅ-g-ya, ङ ṅ-gha, ङ ṅ-gh-ya, ङ ṅ-gh-ra, ङ ṅ-na, ङ ṅ-ma, ङ ṅ-ya.

च c-ca, च ch-cha, च c-ch-ra, च c-ṇa, च c-ma, च c-ya.—छ ch-ya, छ ch-ra.—ज j-ja, ज j-jha, ज or ज j-ṇa, ज j-ṇ-ya, ज j-ma, ज j-ya, ज j-ra, ज j-va.—झ ṇ-ca, झ ṇ-c-ma, झ ṇ-c-ya, छ ṇ-cha, छ ṇ-ja, छ छ ṇ-j-ya.

ट t-ta, ट t-ya.—थ th-ya, थ th-ra.—ड ḍ-ga, ड ḍ-g-ya, ड ḍ-gha, ड ḍ-gh-ra, ड ḍ-ma, ड ḍ-ya.—ढ ḍh-ya, ड ḍh-ra.—ण ṇ-ta, ण ṇ-ta, ण ṇ-ta, ण ṇ-d-ya, ण ṇ-d-ra, ण ṇ-d-r-ya, ण ṇ-dha, ण ṇ-na, ण ṇ-ma, ण ṇ-ya, ण ṇ-va.

त t-ka, त t-k-ra, त t-ta, त t-t-ya, त t-t-ra, त t-t-va, त t-tha, त t-na, त t-n-ya, त t-pa, त t-p-ra, त t-ma, त t-m-ya, त t-ya, त or त t-ra, त t-r-ya, त t-va, त t-sa, त t-s-ua, त t-s-n-ya.—थ th-ya.—द d-ga, द d-g-ra, द d-gha, द d-gh-ra, द d-da, द d-d-ya, द d-dha, द d-dh-ya, द d-na, द d-ba, द d-bha, द d-bh-ya, द d-ma, द d-ya, द d-ra, द d-r-ya, द d-va, द d-v-ya.—ध dh-na, ध dh-n-ya, ध dh-ma, ध dh-ya, ध dh-ra, ध dh-r-ya, ध dh-va.—न n-ta, न n-t-ya, न n-t-ra, न n-da, न n-d-ra, न n-dha, न n-dh-ra, न n-na, न n-pa, न n-p-ra, न n-ma, न n-ya, न n-ra, न n-sa.

प p-ta, प p-t-ya, प p-na, प p-pa, प p-ma, प p-ya, प p-ra, प p-la, प p-va, प p-sa, प p-s-va.—ब b-gha, ब b-ja, ब b-da, ब b-dha, ब b-na, ब b-ba, ब b-bha, ब b-bh-ya, ब b-ya, ब b-ra, ब b-va.—भ bh-na, भ bh-ya, भ bh-ra, भ bh-va.—म m-na, म m-pa, म m-p-ra, म m-ba, म m-bha, म m-ma, म m-ya, म m-ra, म m-la, म m-va.

⁸ Arthur A. Macdonell, เรื่องเดิม, หน้า 6-8.

THE ALPHABET

य y-ya, व y-va.—क l-ka, ल l-pa, म l-ma, न l-ya, ण l-la,
ल l-va, ह l-ha.—व v-na, य v-ya, ऋ v-ra, ष v-va.

श ś-ca, ष्य ś-c-ya, ण ś-na, ण्य ś-ya, अ ś-ra, अय्य ś-r-ya, स ś-la,
अ ś-va, अय्य ś-v-ya, अय्य ś-sa.—उ ṣ-ta, अ ṣ-t-ya, ऋ ṣ-t-ra,
अ ṣ-t-r-ya, ऋ ṣ-t-va, उ ṣ-t-ha, अ ṣ-na, अय्य ṣ-n-ya, अ ṣ-pa,
अ ṣ-p-ra, अ ṣ-ma, अ ṣ-ya, अ ṣ-va.—क s-ka, ख s-kha,
स s-ta, स्य s-t-ya, स s-t-ra, स्य s-t-va, स s-tha, स s-na,
स्य s-n-ya, स s-pa, स्य s-pha, स s-ma, स्य s-m-ya, स s-ya,
स s-ra, स s-va, स s-sa.

ह h-na, ह h-na, ह h-ma, ह h-ya, ह h-ra, ह h-la, ह h-va.

14. The numerical figures in Sanskrit are—

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

These figures were borrowed from the Indians by the Arabs,
who introduced them into Europe.

ในการเขียนตัวอักษรเทวนาครี Macdonell⁹ สอนว่า ต้องเขียนส่วนที่เด่นก่อน แล้วจึงตามด้วยเส้นตั้ง (perpendicular) และท้ายสุดคือ เส้นขวาง (horizontal) เช่น

८ २ ३ = ta

ส่วน Müller¹⁰ แนะนำผู้หัดเขียนควรเริ่มโดยทาบทกระดาศ์สบนตัวอย่างคำ และฝึกลากเส้นตามตัวอักษร จนเขียนได้คล่อง ยิ่งการเขียนพยัญชนะสังโยคด้วยแล้วจำเป็นต้องใช้การฝึกเขียน แม้จะมีหลักกว้างๆ อยู่บ้าง ซึ่งจะไม่กล่าวถึง ณ ที่นี้ เพราะยากเกินกว่าผู้เขียนเองจะเข้าใจหรืออธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ สิ่งที่ต้องการก็เพียงให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความยากลำบากของการเขียน แม้การเขียนด้วยดินสบนกระดาศ์ เมื่อต้องสร้างตัวอักษรบนคอมพิวเตอร์ โดยใช้จุดที่ละเอียดก็จะยิ่งยากและใช้เวลามากกว่าอีกหลายเท่า ยิ่งฝึกเขียนด้วยตนเองก็ยิ่งจะต้องใช้ความสังเกตและความพากเพียรพยายามอย่างสูง

จะเห็นได้ว่าในการทรงสร้างโปรแกรมตัวอักษรเทวนาครี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะต้องทรงประสบทั้งปัญหาด้านเทคนิคของการสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเพิ่งทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง ทั้งปัญหาด้านภาษาใหม่ และตัวอักษรที่เพิ่งทรงรู้จัก นับว่าทรงพระปรีชาสามารถและทรงมีพระวิริยะอุตสาหะอันแรงกล้าที่ทรงทำโปรแกรมอักษรเทวนาครีเสร็จภายในเวลาเพียงไม่กี่เดือน ซึ่งในระหว่างช่วงเวลานี้เท่านั้น ได้ทรงสร้าง Font ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และตัว phonetic รวมทั้งอักษรแบบลวดลายวิจิตรมีรูปประกอบสอดแทรกอยู่ด้วย โดยใช้ Font ขนาดต่างๆ กัน และโปรแกรมต่างๆ กัน ซึ่งทรงตั้งชื่อตามที่ประทับเมื่อเริ่มทรงโปรแกรมนั้นๆ เช่น Font ภูผิงค์ และ Font ทักษิณ เป็นต้น

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำมาแสดงในวันเสด็จพระราชดำเนินเปิดงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 30 เป็นเพียงส่วนน้อยนิดของโปรแกรมที่ทรงทำ รวมทั้งการทำให้คอมพิวเตอร์พูดภาษาไทยชัดขึ้น ซึ่งหลายท่านที่เฝ้ารับเสด็จที่ศาลาพระเกียรติและผู้ฟังการถ่ายทอดโทรทัศน์ที่บ้าน ก็คงได้ยินคอมพิวเตอร์ของพระองค์ท่านกราบบังคมทูลว่า

“ขอเดชะพระบารมีปกเกล้าฯ”

⁹ Arthur A. Macdonell, เรื่องเดิม, หน้า 5.

¹⁰ F. Max Müller, เรื่องเดิม, หน้า 4 และ 8.

โปรแกรมคอมพิวเตอร์พูดฟังทรงทำเสร็จ ขณะที่ประทับ ณ ห้องรับรองของคณะวิศวกรรมศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า “วันนี้มาช้า เพราะทำคอมพิวเตอร์ไม่เสร็จ” โปรแกรมที่ให้คอมพิวเตอร์พูดภาษาไทย เมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย’30 นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฟังทรงเริ่ม ขณะนี้คอมพิวเตอร์ของพระองค์กราบบังคมทูลได้ยืดยาวและช่างพูดมาก

โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับพิมพ์ทั้งตัว phonetic ตัวอักษรเทวนาครี อักษรโรมัน และอักษรไทยนี้ นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาภาษา ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับผู้ที่อยู่ในวงการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะภาษาตะวันออก อันอาจทำให้การเรียนการสอนภาษาสันสกฤตหรือแม้แต่ภาษาไทย ซึ่งเคยเป็นเรื่องยาก ล้าสมัย และน่าเบื่อหน่าย มีชีวิตชีวาขึ้น นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อวงวิชาการการเรียนการสอนภาษาอย่างยิ่ง สมควรที่จะต้องสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พร้อมทั้งมีกำลังใจในการมุ่งมั่นที่จะทำให้การเรียนการสอนภาษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์อักษรเทวนาครี ซึ่งในประเทศไทยนับว่ามีผู้เชี่ยวชาญน้อยคนมาก แสดงถึงความสนพระราชหฤทัยและพระอัจฉริยภาพด้านภาษาของพระองค์ ผู้ที่ไม่มีอัจฉริยภาพด้านภาษาจะไม่สามารถศึกษาภาษา ซึ่งใช้ตัวอักษรที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน จนสามารถทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ภายในระยะเวลาเพียง 4 เดือน

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทรงแสดงในวันเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย’30 จบลงด้วย

เรื่องนี้ยังมีต่อ บรรพตตนะจ้าวคะชอรราบ

ข้าบรรพตตนะจ้าว

देवनागरी ब्रह्मपुत्र

देवन्

นาย เทวนาครี พรหมบุตร (เทวัน)

Devanagari Brahmaputra (Devan)

(ผู้รายงาน)

หลายคนที่เห็นคงจะสงสัยว่า “เทวัน คือใคร” และคงคอยคำตอบอยู่

เอกสารอ้างอิง

1. Abercrombie, David. (1967). *Elements of General Phonetics*. Aldine Publishing Company.
2. Basham, A.L. (1971). *The Wonder That Was India*. Fontana Books in association with Rupa & Co., Calcutta, Allahabad, Bombay, Delhi.
3. Ladefoged, Peter. (1975). *A Course in Phonetics*. Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
4. Macdonell, Arthur A. (1927). *A Sanskrit Grammar for Students*. Third Edition. Oxford University Press.
5. Müller, F. Max. (1870). *A Sanskrit Grammar for Beginners*. Second Edition. Revised and Accentuated. Asian Publication Services, New Delhi.
6. Wilson, H.H. (1961). *An Introduction To the Grammar of the Sanskrit Language*. The Chowkhamba Sanskrit Series. Studies Vol.xi. Third Edition. Varanasi - 1. India.

ภาคผนวก ก

ส่วนหนึ่งของตัวอย่าง Font ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยตัว phonetic อักษรโรมัน อักษรเทวนาครี และอักษรไทย

Ǿa kwik braun faks dʒʌmps ouvaʊ Ǿa leiʒi doɡ
dʒuːlaːlonkoːn juːniːvɛːsiti bæŋkək

dʒuːlaːlonɡkoːn juːniːvɛːsiti

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

सिरिन्दरदेवर्तनसुता

sirindharadevaratanasutā

สิรินธรเทพรัตนสุตา

चिरायु नववंश

सम्जाय्

कम्ता धर्ममङ्गल

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างของการเปรียบเทียบพยัญชนะเทวนาครี พยัญชนะไทย และพยัญชนะของอักษรโรมัน รวมทั้งตัวอย่างของพยัญชนะสังโยค

क	ख	ग	घ	ङ	च	छ
ก	ข	ค	ฆ	ง	จ	ฉ
k	kh	g	gh	ṅ	c	ch

क	क + क = क्क	अक्क
कः	क + कः = कःकः	อັกคะ
ka	k + ka = kka	akka

ภาคผนวก ค

บทสวดมนต์พิมพ์ด้วยอักษรเทวนาครี อักษรไทย และอักษรโรมัน

॥ นมิตสฺส ภกวตฺ อรหตฺ สัมมาสัมบุตฺส ॥
 นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สุมมาสมพุทฺธสฺส
 namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจา

1 ใน 3 สถาบันอุดมศึกษาที่จัดสอนภาควิชาภาษาไทยในดินแดนมังกร
หลักศิลาจารึกลายสือไทยที่สมเด็จพระเทพฯ พระราชทาน
ได้ประดิษฐานอยู่ในหอสมุดของสถาบันฯ

* เทยาอี

สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจา (GUANGZHOU INSTITUTE OF FOREIGN LANGUAGES) เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติของจีน นับเป็นสถาบันที่จัดสอนวิชาภาษาต่างประเทศเป็นเฉพาะแห่งแรกในเขตภาคใต้ของจีน สถาบันแห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้เชิงภูเขาไป๋หยินซาน มีพื้นที่กว้างขวาง เป็นเขตอุทยานที่ก่อปรด้วยทัศนียภาพอันวิจิตรสวยงามลือชื่อของนครกวางเจา ภายในบริเวณรั้วรอบของสถาบัน มีความร่มรื่นด้วยแมกไม้ธรรมชาติ นานาพันธุ์เขียวชอุ่ม มีบรรยากาศที่อบอุ่นด้วยบุปผชาตินับร้อยกว่าชนิดที่ดาดดาอยู่ทั่วทุกแห่ง สวนสนุกตงฟาง ซึ่งนับว่าใหญ่ที่สุดของประเทศจีนในขณะนี้ ก็ตั้งอยู่ใกล้ๆ กับสถาบันฯ นี้เอง

สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจาได้ปฏิสนธิขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2508 ตามคำชี้แนะของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี โจวเอินไหล ผู้ล่วงลับไปแล้ว ต่อมาใน พ.ศ. 2513 ได้มีการปรับปรุงบรรดาสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ของมณฑลกวางตุ้ง ปรากฏว่ามีอาจารย์เป็นจำนวนไม่น้อยจากคณะภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยจิงชาน และมหาวิทยาลัยเจี๋ยหนานได้ออณาเข้าสังกัดสถาบันแห่งนี้ ปัจจุบัน สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจาได้ขยายตัวจนมีขนาดค่อนข้างใหญ่โต มีการจัดแผนกและคณะวิชาค่อนข้างสมบูรณ์ อันประกอบด้วยสาขาวิชาหลายระดับและหลายหลักสูตร มีสมรรถภาพในการจัดสอนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ปัจจุบัน สถาบันฯ ได้จัดเป็น 3 คณะวิชา 1 สำนัก และ 1 ศูนย์ รวม 9 ภาษาด้วยกัน คือ

1. คณะภาษาอังกฤษ จัดสอนวิชาภาษาอังกฤษ
2. คณะภาษาตะวันตก มีภาควิชาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษารัสเซีย และภาษาสเปน
3. คณะภาษาตะวันออก มีภาควิชาภาษาญี่ปุ่น ภาษาอินโดนีเซีย ภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

การจัดหลักสูตร มีทั้งหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี มีเป้าหมายในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการแปล การสอนภาษาต่างประเทศและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ด้านภาษาต่างประเทศให้แก่รัฐ มุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งจริยศึกษา พุทธิศึกษาและพลศึกษา เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีวัฒนธรรม มีวินัย และมีจริยธรรมอันดีงาม สถาบันฯ รับสมัครนักศึกษาจากท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และรัฐเป็นฝ่ายบรรจุงานให้แก่นักศึกษาทุกคนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้

สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้มีสิทธิในการให้ปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาเฉพาะทาง “ภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์” และเป็นสถาบันหนึ่งที่มีสิทธิให้ปริญญาโทใน 5 ภาควิชา

ภาษาศาสตร์และวรรณคดีต่างประเทศ รับสมัครนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะทางเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ และภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน รัสเซีย ญี่ปุ่นและอินโดนีเซีย รวมทั้งหมด 7 สาขาวิชา นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้จัดชั้นบัณฑิตศึกษาขึ้นด้วย

สำนักฝึกอบรมผู้เตรียมไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ เป็นหน่วยงานที่บริการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศแก่บุคคลที่เตรียมไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยให้บริการสอนภาษาอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น ตลอดจนเป็นฝ่ายรับผิดชอบการดำเนินงานของ “ศูนย์สอบประจำกวางเจาของกองประสานงานต่างประเทศแห่งประเทศไทย”

สถาบันได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้จัดชั้นศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี สำหรับครูผู้สอน ภาษาอังกฤษประจำโรงเรียนมัธยมหลัก โดยมีระยะเวลาศึกษา 2 ปี และเริ่มจากสถาบันฯ ได้รับนักศึกษาสาขาวิชาเฉพาะทาง 3 สาขาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี คือ สาขาวิชาเลขานุการภาษาจีน-อังกฤษ สาขาวิชาการบริหารงานวิเทศกิจและสาขาวิชาการท่องเที่ยว นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้ว สถาบันฯ ยังได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคค่ำภาษาต่างประเทศ หลักสูตร 3 ปี

ปัจจุบัน สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจามีคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณ 900 คน ในจำนวนดังกล่าวมีศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญทางภาษาต่างประเทศและมีประสบการณ์ในการสอนรวม 70 คน และอาจารย์อื่นๆ อีกประมาณ 150 คน และในปีหนึ่งๆ สถาบันฯ ยังได้เชิญผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศจากอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย สหภาพโซเวียต เยอรมันตะวันตก ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นไปร่วมสอนประมาณ 30 คน ใน พ.ศ. 2527-2528 รองศาสตราจารย์ ดร.แก้วตา คณะวรรณ แห่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ได้รับเชิญไปสอนภาควิชาภาษาไทยที่สถาบันแห่งนี้ด้วย

นักศึกษารุ่นต่าง ๆ ดังกล่าวที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันฯ ขณะนี้มีทั้งสิ้นประมาณ 2,000 คน นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคค่ำจำนวนประมาณ 300 คน นักศึกษาโรงเรียนภาษาต่างประเทศภาคค่ำ 2,000 คน นักศึกษาภาษาอังกฤษสอนทางไปรษณีย์ประมาณ 1,000 คน

20 ปีที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ผลิตบุคลากรทั้งหลักสูตรปริญญาตรี บัณฑิตศึกษาและนักศึกษาภาคสมทบนับเป็นจำนวนกว่า 6,000 คนแล้ว และผู้ที่มารับบริการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อออกไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ก็ออกไปศึกษายังต่างประเทศแล้วประมาณ 2,000 คน ผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้ รัฐได้บรรจุเข้าทำงานในองค์กรต่าง ๆ อันได้แก่ กระทรวงต่างประเทศ องค์กรเศรษฐกิจระหว่างประเทศ บริษัทการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม สถานีวิทยุกระจายเสียงปักกิ่ง สำนักงานท่องเที่ยว วงการศึกษา ตลอดจนวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเฉพาะนักศึกษาภาษาไทยที่สำเร็จออกไปแล้วมีบางคนได้เข้าทำงานในสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยและหลายคนเคยเดินทางมาประเทศไทยในฐานะล่ามกับคณะผู้แทนจีนหลายต่อหลายคณะด้วยกัน จึงนับว่าเป็นสถาบันฯ ที่มีบทบาทส่วนหนึ่งในการเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างจีน-ไทย ด้วยการผลิตบุคลากรที่ทำงานทางด้านภาษาไทย

สถาบันฯ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3 แสน 4 หมื่นตารางเมตร ส่วนที่เป็นตึก อาคาร สิ่งก่อสร้าง มีเนื้อที่ประมาณ 9 หมื่นตารางเมตร อุปกรณ์การเรียนการสอนทันสมัยและมากพอสมควร

ศูนย์โสตทัศนศึกษามีเนื้อที่ 3 พันตารางเมตร เป็นศูนย์ที่ให้บริการการเรียนการสอนด้วยระบบที่ทันสมัย ภายในศูนย์มีห้องทดลองทางภาษาหลายรูปแบบ อันได้แก่ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องแสดงการอัดภาพ ห้องฉายภาพยนตร์ ตลอดจนห้องฉายวีดีโอวงจรปิด และคลังอัดเทปอัดภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ศูนย์ฯ นี้ยังได้ตั้ง “สำนักพิมพ์ชุดเรียน-เทปเสียงและวีดีโอภาษาต่างประเทศแห่งกวางเจา” ให้บริการชุดเรียนทางโสตทัศนศึกษา ตลอดจนวารสารและอื่น ๆ

หอสมุดของสถาบันฯ เป็นตึก 3 ชั้น มีเนื้อที่ 6 พันตารางเมตร มีหนังสือ ตำรา ทั้งภาษาจีนและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งสิ้นประมาณ 4 แสนกว่าเล่ม หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ ทั้งภาษาจีนและภาษาต่างประเทศ ทำร้อยละชด (เฉพาะหนังสือพิมพ์และนิตยสารไทยนั้นมี “สยามรัฐ” “มติชน” “เดลินิวส์” และ “ศิลปวัฒนธรรม”)

ศูนย์สมองไฟฟ้า ให้บริการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศรวมทั้งงานวิจัย ค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ “กองวิจัยทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ประยุกต์” อันเป็นหน่วยงานวิจัยโดยเฉพาะของสถาบันฯ นอกจากนี้มีบุคลากรเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำแล้ว ยังมีอาจารย์ส่วนหนึ่งเข้าร่วมงานวิจัยนี้ด้วย

วารสาร “เขียนได้ว่ายही” (ภาษาต่างประเทศสมัยใหม่) ของสถาบันฯ เป็นวารสารสำคัญฉบับหนึ่งที่ทำให้ความรู้และประสบการณ์ในการสอนและการค้นคว้าวิจัยภาษาต่างประเทศในประเทศจีน โดยพิมพ์จำหน่ายทั่วประเทศ

ปัจจุบัน ประเทศจีนกำลังอยู่ในช่วงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การปฏิรูปและการเปิดประตูได้นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็ได้พัฒนาไปไกลมาก การไปมาหาสู่กันระหว่างจีนกับนานาชาตินับวันยิ่งมีมากขึ้นเป็นลำดับ ขณะเดียวกัน การแลกเปลี่ยนอาจารย์ระหว่างสถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจากับสถาบันอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ เช่น ออสเตรเลีย เยอรมันตะวันตก เป็นต้น ก็ดำเนินไปอย่างได้ผลดียิ่ง และเมื่อเดือนธันวาคมปีที่แล้ว สถาบันแห่งนี้ได้เซ็นสัญญากับมหาวิทยาลัย KOOBEJOGAKUINDAIGAKA แห่งญี่ปุ่น ในฐานะเป็นสถาบันพี่น้อง อันจะนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนอาจารย์และความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกันมากยิ่งขึ้น คณะผู้แทนวงการศึกษาต่างประเทศที่เดินทางไปเยือนประเทศจีนหลายต่อหลายคณะ รวมทั้งคณะผู้แทนวงการศึกษาจากประเทศไทย เช่น คณะของ ดร.ปรานี กุลละวณิช และคณะผู้แทนการศึกษาแห่งรัฐสภาไทยซึ่งนำโดย ฯพณฯ รังสฤษฏ์ เชาวณศิริ เป็นต้น ก็ได้แวะเข้าไปเยี่ยมชมดูงานการเรียนการสอนภาควิชาภาษาไทยของสถาบันฯ ระหว่างที่ผ่านนครกวางเจา

สิ่งที่ผู้เขียนใคร่ขอเรียนมายังท่านผู้อ่านก็คือ ฝ่ายนำรวมทั้งคณาจารย์และนักศึกษาภาควิชาภาษาไทยมีความซาบซึ้งใจอย่างยิ่งในพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพฯ ที่พระราชทานหลักศิลาจารึกลายสือไทพระเจ้ารามคำแหงมหาราชแก่สถาบันภาษาต่างประเทศกวางเจาเมื่อ พ.ศ. 2527 ในฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศที่มีการจัดสอนวิชาภาษาไทย หลักศิลาจารึกลายสือไทดังกล่าว ได้ประดิษฐานไว้ ณ หอสมุดของสถาบัน

คำบรรยายเรื่อง

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในวงการทูตและนักกฎหมาย ระหว่างประเทศ

รองเพชร สุจริตกุล

วันที่ 19 ตุลาคม 2530

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สวัสดีครับ ท่านผู้เข้าร่วมการสัมมนาทุก ๆ ท่าน

ผมมีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างมากที่สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กรุณาเชิญให้มาอภิปรายเรื่อง “ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการต่าง ๆ” สำหรับผู้ที่เข้าร่วมการสัมมนาระดับชาติเรื่อง “ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ” (English for International Communication) ได้รับฟัง

เนื่องจากผมรับราชการกระทรวงการต่างประเทศมาตลอดเวลา 25 ปีที่ผ่านมา คำบรรยายของผมก็คงต้องเน้นไปในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการทูต อย่างไรก็ดี ด้วยเหตุที่ผมดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศครั้งนี้เป็นสมัยที่สองแล้ว และมีโอกาสเป็นผู้แทนไทยไปร่วมการประชุมกฎหมายระหว่างประเทศ และเจรจาปัญหาข้อกฎหมายระหว่างประเทศระดับทวิภาคีมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน ผมจึงอยากขอพูดถึงภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

ภาษา คือสิ่งที่สื่อแห่งความเข้าใจกันระหว่างมนุษยชาติ เนื่องจากมนุษย์อาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย มีหลายเผ่าพันธุ์ ก็ย่อมมีภาษาหรือสำเนียงแตกต่างกันไป แม้จะใช้ภาษาเดียวกันก็ตาม

ภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายจนกระทั่งสหประชาชาติได้ยอมรับเป็นภาษาราชการของตน มี 5-6 ภาษาด้วยกัน คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาสเปน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน และภาษาอาหรับ ส่วนภาษารัสเซีย นั้น เป็นภาษาราชการได้ก็เนื่องจากการเป็นมหาอำนาจของประเทศสหภาพโซเวียตและความต้องการมีเอกภาพในเรื่องการใช้ภาษาของตนมากกว่า เพราะภาษารัสเซียไม่ได้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายนอกประเทศกลุ่มโซเวียต

ภาษาที่ใช้ติดต่อกันอย่างมากที่สุดในการทูตในปัจจุบันนี้คือ ภาษาอังกฤษ ตามด้วยภาษาฝรั่งเศส สำหรับภาษา Esperanto สำหรับให้ทุกชนชาติใช้นั้น ยังไม่มีความคืบหน้าอย่างจริงจังเนื่องจากบุคคลที่จะต้องติดต่อกับต่างชาติส่วนใหญ่ได้เรียนรู้ภาษาหลักดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง จึงขาดความตั้งใจหรือพยายามเรียนรู้ภาษา Esperanto อีก

การทูต ภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของนักการทูตได้แก่ การเจรจา โดยเฉพาะในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งจะต้องระมัดระวังในการใช้ภาษาให้กะทัดรัดและถูกต้อง ทั้งนี้ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศและประชาชนประเทศของตนได้อย่างเต็มที่ และเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไปในคราวเดียวกันด้วย นอกจากนี้ นักการทูตยังต้องติดต่อกับบุคคลระดับต่าง ๆ ในการปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงไปด้วยดี

ดังนั้น ภาษาอังกฤษที่ใช้จำต้องมีความไพเราะ อ่อนหวาน และตรงต่อจุดประสงค์ที่จะให้ผู้อื่นรับทราบและเข้าใจ ทั้งนี้ ต้องมีความพอดีอยู่ในตัว มิใช่ใช้ภาษาสูงหรือยกยอปอขึ้นเลิศลอยจนผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นความจริงหรือไม่สามารถสื่อความหมายที่ต้องการได้ (high-falutin language)

.....

ภาษาอังกฤษไม่มีคำที่เป็นราชาศัพท์ในตัวของมันเองเหมือนภาษาไทย ภาษาที่นักการทูตใช้กันอยู่ก็คือภาษาสุภาพ หรือสิ่งที่เป็นมธุรสวาจา และถูกต้องตามแบบพิธี (Protocol) ในการเรียกขานผู้ฟัง โดยคำนึงถึงยศและตำแหน่งของผู้ฟัง ดังนั้น อาจจะถือว่าภาษาอังกฤษที่ใช้ในการทูตเป็นภาษาสุภาพที่ค่อนข้างจะเป็น “ศักดิ์นา” ฝรั่ง ก็ยอมได้

อย่างไรก็ดี หากจะมองอีกแง่หนึ่ง ก็อาจจะมองได้ว่า เนื่องจากนักการทูตเป็นผู้แทนของประเทศ ดังนั้นนอกจากกิริยามารยาทต้องเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นแล้ว ภาษาอังกฤษที่เป็นสื่อสัมพันธ์ก็ต้องมีความถูกต้องในด้านไวยากรณ์ การออกเสียง และศัพท์ต่าง ๆ ควรหลีกเลี่ยงภาษาตลาด โดยใช้ถ้อยคำที่ผู้ได้รับการศึกษาอบรมภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีใช้กัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความประทับใจที่ดี (good impression) และความยำเกรง (respectability) แก่ผู้ฟังด้วย

ลีลา (style) การพูดภาษาอังกฤษของนักการทูตควรจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ผู้ฟังเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี ต้องพยายามหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกในทางลบ (negative feeling) เช่น คำปฏิเสธ cannot, decline to, โดยจะต้องหาคำ วลี หรือประโยคที่หลีกเลี่ยงถ้อยคำเหล่านี้ แต่มีผลให้เป็นที่เข้าใจว่าฝ่ายเราปฏิเสธฝ่ายเขา เช่นเมื่อเขาเชิญให้เป็นประธานในที่ประชุม หากไม่สามารถรับได้ แทนที่จะบอกไปในทำนองว่า “It is with utmost regret that I feel obliged to decline your kind invitation for me to be in the chair.” ก็อาจจะเลี่ยงไปตอบทำนองว่า “Due to the unfortunate inconvenience on my part, I shall be most grateful if ... could assume the chairmanship.” เป็นต้น

น้ำเสียง (tone) ของนักการทูตจะต้องนุ่มนวลและคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟังอยู่เสมอ แม้ว่ากำลังเจรจาเรื่องขอขาดบาดตายอยู่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะหากฝ่ายหนึ่งขึ้นเสียงก็อาจเป็นการยั่วฝ่ายตรงข้ามให้โต้ตอบในทำนองเดียวกัน การเจรจาอาจจะกลายเป็นการถกเถียง ทะเลาะเบาะแว้งไป เนื่องจากภาษาอังกฤษนอกจากจะใช้ accent สำหรับเน้นพยางค์ใดพยางค์หนึ่งแล้ว ก็ยังใช้เน้นคำที่ต้องการจะย้าให้ผู้ฟังได้รับทราบด้วย ดังนั้น ก็ต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ต้องมีการย้าให้เกิดความรู้สึกในทางลบด้วย เช่น “In these circumstances, we cannot accept your proposal” ทางที่ดีควรจะพูดในทำนองว่า “We may accept your proposal if and when the circumstances have changed.” เป็นต้น

การเรียกขานใช้สรรพนามที่ถูกต้องนั้น เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะวงการทูตมีแบบพิธี (Protocol) ที่ต้องยึดถือเป็นแบบฉบับ นักการทูตต้องรู้วาทบุคคลใดบ้างที่ตนต้องใช้สรรพนามบุรุษที่สองหรือที่สามว่า Your Excellency หรือ His Excellency ; Their Excellencies หรือ The Right Honourable ; The Honourable ; Your Honour ถ้าเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ก็ต้องใช้สรรพนามให้ถูกต้องเช่นกัน หรืออาจจะเรียกชื่อตำแหน่งแทนชื่อก็ได้ เช่น Mr. Ambassador แต่มีนักการทูตบางประเทศนิยมให้เรียกตนโดยใช้คำนำหน้าเป็นภาษาของตน เช่นนักการทูตมาเลเซีย ถ้าเป็นสุภาพบุรุษก็เรียก Encik (หรือนาย) ถ้ามีตำแหน่ง Datuk, ตวนกู หรือตุน ก็เรียกตามนั้น ส่วนสุภาพสตรีก็เรียก Cik (นางสาว) หรือ Puan (นาง) โดยไม่นิยมให้ใช้คำนำหน้านามเป็นภาษาอังกฤษ ส่วนที่อินโดนีเซียนั้น แม้จะใช้ภาษาเดียวกับมาเลเซีย แต่การเรียกสรรพนามก็ยังคงแตกต่างกันออกไป ถ้าเป็นสุภาพบุรุษเขาเรียกว่า Pa สตรี (นางสาว) เรียกว่า Nona และสตรีที่สมรสแล้วเรียกว่า Nyonya หรือ Ibu เป็นต้น

สำหรับการสื่อสารโดยทางจดหมายนั้น มี 2 ประเภทคือ หนังสือราชการที่เป็นแบบพิธี (Formal Note) และที่เป็นกึ่งราชการ (Informal Note) ทั้งสองประเภทต่างก็มีแบบฟอร์มที่ค่อนข้างตายตัวในเรื่องคำขึ้นต้น คำเกริ่น ท้า ความ และคำลงท้าย เช่นหากขึ้นต้นว่า “Excellency” คำลงท้ายต้องเป็น “Accept, Excellency, (หรือ Please accept, Your Excellency .) the assurances of my highest consideration.” ถ้าหากมีการติดต่อหรือรู้จักกันมาก่อน ก็เปลี่ยนจาก “the assurances” เป็น “the renewed assurances” อย่างไรก็ดี หลักการใช้ถ้อยคำ ลีลา และศัพท์ที่กล่าวไปแล้วก็ต้องนำมาใช้ในการนี้ด้วย

ภาษาที่ใช้ในด้านกฎหมาย (ของนักการทูต)

เมื่อมีการเจรจากันในประเด็นข้อกฎหมาย สิ่งที่ยังคำนึงอยู่เสมอคือคู่เจรจาต่างก็กำลังอ้างสิทธิที่ตนมีอยู่ หรือต้องการให้มี ดังนั้น จึงต้องมีการระบุอย่างแน่ชัด มิให้เข้าใจเป็นอย่างอื่น ความชัดเจน (precision หรือ clarity) ในการสื่อสาร ความเข้าใจในศัพท์เทคนิคทางกฎหมายและความรู้ภาษาอังกฤษอย่างถ่องแท้ รวมทั้ง ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักการทูตเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง (eloquence) จะทำให้การรักษาลประโยชน์ของชาติลุกล้างไปด้วยดี

การใช้ภาษาอังกฤษอย่างชัดเจนถูกต้อง จะเป็นการป้องกันมิให้คู่เจรจาหรือบุคคลอื่นใช้ (manipulate) ทำที่ในแง่กฎหมายของเราให้เข้าข้างฝ่ายเขา ดังนั้น ก่อนที่กระทรวงการต่างประเทศจะเจรจากับประเทศอื่น จะมีการกำหนดทำที่เป็น draft position paper ขึ้นมา โดยมีการวิเคราะห์ทุกแง่มุมจากฝ่ายต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คล้าย ๆ กับการร่างกฎหมายเลยทีเดียว

ศัพท์ทางเทคนิค นั้น ต้องเรียนรู้อย่างช้า ๆ เช่นคำว่า “shall” ในภาษากฎหมายแปลว่า “ต้อง” คำว่า “may” อาจจะแปลว่า “ต้อง” ในบางกรณี แล้วแต่รูปการณ การกระทำที่ “not illegal” ก็ไม่ได้หมายความว่า กระทำนั้น “legal” คำว่า ‘country’, ‘State’, ‘nation’ ต่างก็มีความหมายไม่ตรงกันนัก คำนิยามของ ‘State’ หรือ “รัฐ-ประเทศ” นั้นต้องดูตามอนุสัญญากรุงมอนเตวิเดโอ คือต้องมีประชากรอยู่อย่างถาวรภายในอาณาเขตที่แน่ชัด ภายใต้การปกครองของรัฐบาล และมีฐานะ (capacity) ที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐอื่น ๆ ได้ ส่วน ‘nation’ (ชาติ) หรือ ‘country’ (ประเทศ) นั้น อาจจะหรือไม่ก็มีลักษณะเป็นรัฐประเทศ (State) ก็ได้ แต่ ‘State’ เท่านั้นที่สามารถเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติและทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ นี่เป็นตัวอย่างของความแตกต่างระหว่างภาษาอังกฤษที่ใช้ประจำวันกับภาษาอังกฤษที่ใช้ในวงการกฎหมาย ศัพท์เทคนิคบางคำไม่สามารถหาคำแปลเป็นภาษาไทยที่ถูกต้องได้เลย เช่นคำว่า “convention” ในกฎหมายรัฐธรรมนูญของสหราชอาณาจักร ซึ่งหมายความว่า การกระทำที่ได้ทำสืบเนื่องจนเป็นกฎจารีตประเพณี แต่กฎนี้ไม่มีผลโดยตรงต่อผู้ละเมิดแต่อย่างใด

มีการใช้ภาษาละตินเข้ามาเสริมภาษาอังกฤษในการสื่อสารในด้านกฎหมายอย่างแพร่หลาย เช่นคำว่า “*inter alia*” (among other things), “*sui generis*” (เป็นเอกเทศ), “*modus vivendi*” (ความตกลงชั่วคราว), “*jus cogens*” (international public policy) ภาษาละตินอาจจะมียุทธประโยชน์ในแง่ที่ทำให้ผู้ฟังที่เป็นนักกฎหมายด้วยกันเข้าใจสิ่งที่ให้ทราบ โดยไม่จำเป็นต้องอธิบายยืดเยื้อ เช่นคำว่า *nemo dat quod non habet* (no man can give another any better title than he himself has) และ *rebus sic stantibus* (fundamental changes of circumstances terminate treaty obligations) เป็นหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่สามารถยกขึ้นมาอ้างแทนการอธิบายเหตุผลเป็นภาษาอังกฤษอย่างยืดเยื้อ

ศูนย์ภาษาของสถาบันการต่างประเทศ

เมื่อพูดถึงการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในวงการทูตและกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ผมอยากจะกล่าวถึงศูนย์ภาษาของสถาบันการต่างประเทศ (Institute of Foreign Affairs) ของกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีท่านเอกอัครราชทูต อรุณ จาตุระประเสริฐ เป็นผู้อำนวยการ ศูนย์ภาษานี้ใช้ฝึกอบรมให้ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ สำหรับข้าราชการในระดับตั้งแต่เพิ่งเริ่มเข้ากระทรวง (THRESHOLD) ระดับกลางและแม้ระดับสูงซึ่งสมควรจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น และในระดับผู้อยู่ในเกณฑ์ ไปเป็นเอกอัครราชทูต ก็ยังมีการอบรมเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในด้านวิธีการให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์เป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น ในด้านภาษานั้น เราไม่จำกัดเฉพาะข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ แต่โดยที่ยังขาดคนงบประมาณ ผู้ที่จะขอมาร่วมอบรมจากหน่วยราชการอื่น ก็คงจะต้องช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายด้วย

ก่อนจบการบรรยายนี้ ผมขอสรุปความเห็นทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการทูต และนักกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษที่ใช้ควรจะต้องมีความถูกต้องทุกประการ ถ้อยคำ สีลา น้ำเสียง ตลอดจนสรรพนามที่ใช้ควรจะทำให้เกิดความประทับใจ และโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังอยู่เสมอ

2. การศึกษาช่วยให้มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง ส่วนถ้อยคำที่ใช้ลีลาและน้ำเสียงนั้น มักจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม เช่นถ้าไปคลุกคลีในหมู่ผู้ดีชาวอังกฤษมานาน หรือรับราชการในวงการทูตมานานก็จะทำให้มีประสบการณ์ ความเคยชิน หรือเป็นนิสัยขึ้นมา ทั้งนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละท่านด้วย

3. สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ผมเห็นว่า สถาบันภาษาหรือคณะรัฐศาสตร์การทูตของสถาบันชั้นอุดมศึกษาอาจจะกำหนดหลักสูตร “ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวงการทูต” ส่วนนิสิตคณะนิติศาสตร์ก็อาจจะเน้นศึกษาภาษาอังกฤษที่ใช้ในวงการกฎหมายจริงๆ โดยเอาแบบอย่างจากภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการทูตหรือนักกฎหมายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษามหาวิทยาลัยของบุคคลเหล่านี้บรรลุผลจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในอนาคตในเรื่องนี้ อาจจะสามารถประสานงานอย่างใกล้ชิดกับศูนย์ภาษาของสถาบันการต่างประเทศได้

สุดท้ายนี้ ผมหวังว่าสิ่งที่ผมบรรยายมานี้คงจะเป็นข้อคิดและประโยชน์ต่อท่านผู้เข้าร่วมการสัมมนาไม่มากนักน้อย

ขอขอบคุณ ...

การเปรียบเทียบ

ภาษาพูดและภาษาเขียนของ ไทยในแง่มุมของภาษาศาสตร์¹

สุภาณี เทียรเจริญ

เมื่อไม่นานมานี้เองเริ่มมีการศึกษาเรื่องความแตกต่างและความคล้ายกันระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากว่าแต่ก่อนนักภาษาศาสตร์แต่ละยุคสมัยเน้นความสำคัญของภาษาพูด หรือภาษาเขียน แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยไม่ได้สนใจศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภาษาสองแบบนี้ สมัยศตวรรษที่ 18 ผู้ศึกษาไวยากรณ์รุ่นเก่าทางตะวันตก (Traditional grammarians) นั้น มุ่งศึกษาภาษาเขียนเป็นหลัก พยายามตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งมักเป็นกฎที่เกี่ยวข้องและใช้ได้กับภาษาเขียนเท่านั้น นำมาใช้กับภาษาพูดไม่ได้ ตัวอย่างเช่น กฎในภาษาอังกฤษที่ว่าเราจะเปลี่ยนคำนามเอกพจน์เป็นคำนามพหูพจน์ ได้โดยการเติม -s เป็นกฎที่ใช้ในภาษาเขียนเท่านั้น เนื่องจากในภาษาพูด -s ที่อยู่ท้ายคำนามพหูพจน์ แปรเสียงไปตามเสียงท้ายคำนามนั้น คืออาจจะออกเสียง / s / , / z / , หรือ / ɪz / ฉะนั้นจะเห็นว่ากฎที่นักไวยากรณ์รุ่นเก๋ที่ตั้งขึ้นมานั้นนำมาใช้กับภาษาพูดไม่ได้ พอมาถึงกลางศตวรรษที่ 20 นักภาษาศาสตร์ที่เรียกว่า Structural linguists เช่น Ferdinand de Saussure และ Leonard Bloomfield หันมาเน้นความสำคัญของภาษาพูดโดยให้เหตุผลว่า ภาษาพูดนั้นมีประวัติที่ยาวนานกว่าภาษาเขียน ชนบางเผ่าแม้จะไม่มีภาษาเขียน แต่เขาก็มีภาษาพูดสำหรับติดต่อสื่อสารกันได้ และในทางธรรมชาติคนเราก็คงพูดได้ก่อนที่จะเขียนได้ ฉะนั้นถ้าจะเทียบประโยชน์และความสำคัญแล้ว ภาษาพูดน่าจะมีประโยชน์และน่าสนใจที่จะศึกษามากกว่า มาถึงสมัย Noam Chomsky นักภาษาศาสตร์ชื่อดัง เขาไม่ได้เน้นที่ภาษาพูดหรือภาษาเขียน แต่ทฤษฎีของเขามุ่งศึกษาประโยคที่ถูกต้องและสมบูรณ์ตามหลักไวยากรณ์ เขาไม่

ได้ให้ความสนใจภาษาที่ใช้กันในสังคม และชีวิตประจำวันจริง ๆ การศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้ในสังคมจริง ๆ เพิ่งมาเริ่มขึ้นสมัย Dell Hymes นักภาษาศาสตร์ ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน เราจะต้องรู้ไม่เฉพาะแต่กฎไวยากรณ์เท่านั้น แต่ยังต้องรู้ว่าจะใช้ภาษานั้นเมื่อไร และอย่างไร จึงจะเหมาะสม อย่างนี้จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ภาษาที่แท้จริง Dell Hymes มีส่วนทำให้แนวการศึกษาภาษาเปลี่ยนไปอย่างมากตามความคิดของเขา ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อรูปและลักษณะของภาษาที่ใช้

นักภาษาศาสตร์อีกคนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจกับการศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนคือ Joseph Vachek เขากล่าวว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลย แต่ภาษาทั้งสองอาจมีหน้าที่ต่างกัน ในบางสถานการณ์ ภาษาพูดอาจตอบสนองความจำเป็นของสังคมได้ดีกว่าภาษาเขียน แต่บางสถานการณ์ ภาษาเขียนก็สื่อความหมายได้ดีกว่า มีนักภาษาศาสตร์อีกหลายคนที่มีความคิดเห็นพ้องกับ Vachek เช่น David Olson, Walter Ong, Robert Kaplan และ Joseph Vygotsky สรุปแล้วนักภาษาศาสตร์กลุ่มนี้มีความคิดว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนต่างก็มีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความคล้ายคลึงกัน เช่น ใช้ไวยากรณ์และคำศัพท์ชุดเดียวกัน และความต่างกัน เช่น ภาษาพูดอาจมีความชัดเจนน้อยกว่า เนื่องจากความหมายของภาษาพูดไม่ได้อยู่ที่ตัวภาษาอย่างเดียว แต่อยู่ที่บริบท (context) และสถานการณ์ (situation) ที่ใช้ภาษานั้นอีกทั้งยังอาศัยความรู้

ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (shared background knowledge) ส่วนภาษาเขียนจะมีความชัดเจนมากกว่าสถานการณ์ที่จะใช้ช่วยในการตีความมีบทบาทน้อยลง เนื่องจากผู้อ่านอาจอยู่คนละสมัย คนละสถานการณ์กับผู้เขียนก็ได้

มิติความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน (Dimensions of spoken and written differences)

ภาษาที่ใช้ในการพูดและภาษาที่ใช้ในการเขียนสามารถนำมาเปรียบเทียบได้หลายแง่มุม Kay (1977) กล่าวถึงภาษาพูดว่าเป็นภาษาที่ไม่มีเอกภาพในตัวเอง (non-autonomous language) กล่าวคือ เราจะเข้าใจภาษาพูดได้ต้องอาศัยความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง และผู้ฟังยังต้องเข้าใจน้ำเสียง ท่าทาง (paralinguistic cues) ของผู้พูด จึงจะเข้าใจความหมายทั้งหมดได้ แต่สำหรับภาษาเขียน ตัวภาษาเป็นสิ่งที่สื่อความหมายของผู้เขียนทั้งหมด ฉะนั้นแม้ว่าผู้อ่านจะไม่ได้อยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับผู้เขียน แต่ก็สามารถเข้าใจความหมายได้ ภาษาเขียนจึงเรียกว่าเป็นภาษาที่มีเอกภาพในตัวเอง (autonomous language) ความแตกต่างข้อนี้เกี่ยวเนื่องกับความแตกต่างระหว่างสภาวะของการพูดและสภาวะของการเขียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ผู้เขียนและผู้อ่านมักอยู่ห่างไกลกัน และอาจจะไม่ได้อยู่ร่วมสมัยกัน ฉะนั้นผู้เขียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสื่อความหมายออกมาทางสำนวนภาษาให้ชัดเจน

Tannen (1980) ศึกษาเรื่องเล่าทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน (spoken and written narratives) และสรุปว่า ความแตกต่างจริง ๆ นั้นไม่ได้อยู่ที่ว่าเป็นภาษาที่ใช้ในการพูด หรือภาษาที่ใช้ในการเขียน แต่วิธีการใช้ภาษาของผู้เล่าแต่ละคนต่างหากที่ทำให้เกิดความแตกต่าง กล่าวคือ ผู้เล่าบางคนมักจะเล่าโดยคิดว่าผู้ฟังหรือผู้อ่านมีความรู้ร่วมอยู่ด้วย หรืออยู่ในสถานการณ์นั้นด้วย ภาษาที่ใช้จึงอาจไม่ชัดเจน ไม่เป็นประโยค มีการเล่นคำซ้ำคำ หรือเสียงของคำ และไม่มีคำขยาย ประโยคขยายมากนัก วิธีการนี้เรียกว่า oral strategy ในทางตรงกันข้าม ผู้เล่าบางคนก็จะถ่ายทอดเนื้อเรื่องอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยบริบท

(context) ช่วย Tannen เรียกวิธีการประเภทหลังนี้ว่า literate strategy

ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนโดยทั่ว ๆ ไปนั้นยากที่จะบ่งบอกให้แน่ชัดไปได้ เนื่องจากภาษาพูดก็ยังแบ่งย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท (genres) ภาษาเขียนก็เช่นเดียวกัน และภาษาทั้งสองก็ยังมีองค์ประกอบหลายอย่าง องค์ประกอบบางอย่างก็ปรากฏทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน แต่บางอย่างเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาพูดเท่านั้น หรือภาษาเขียนเท่านั้น แทนที่จะมองว่าภาษาพูดต่างจากภาษาเขียนอย่างไร Scollon และ Scollon (1984) ได้มองความแตกต่างในแง่ของ focused situations และ non-focused situations ในสถานการณ์แบบแรกนั้น ตัวอย่างเช่น การแสดงสดทางโทรทัศน์ที่ผู้แสดงคุยกับผู้ชมที่บ้าน และความเรียงต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่สื่อสารกันมักจะไม่ค่อยมีโอกาสต่อรองเพื่อทำความเข้าใจในสาร เนื่องจากเขาอาจจะไม่ได้เห็นกัน รู้จักกัน หรืออยู่ในสถานการณ์เดียวกัน ในขณะที่สถานการณ์ประเภทหลังที่เรียกว่า non-focused situations นั้น โอกาสที่ผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้อ่านกับผู้เขียนจะทำความเข้าใจให้ตรงกันนั้นเป็นไปได้มาก ตัวอย่างเช่น จดหมายส่วนตัว และการสนทนาคุยกัน เป็นต้น

ในทำนองเดียวกัน Kroll (1977) และ Ochs (1979) เสนอว่า discourse² แบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ planned discourse และ unplanned discourse ประเภทแรกหมายถึง discourse ที่ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเวลาคิดตระเตรียมและเรียบเรียงล่วงหน้า เช่น สุนทรพจน์ การอ่านข่าวออกอากาศทางวิทยุหรือโทรทัศน์ บทความ และตำราเรียน เป็นต้น ส่วนประเภทหลังนั้น ผู้พูดหรือผู้เขียนมักจะไม่มีเวลาตระเตรียมล่วงหน้า อาจเป็นเพราะว่าไม่มีเวลา หรือสถานการณ์ในการสื่อสารบังคับ ทำให้ไม่สามารถเตรียมได้ เช่น การสนทนา นอกจากนี้ discourse บางประเภทไม่มีความจำเป็นต้องตระเตรียมมาก เช่น การเขียนบันทึก หรือจดหมายถึงเพื่อน โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ผู้พูดและผู้เขียนจะมีโอกาสตระเตรียมล่วงหน้าได้มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับลักษณะของ discourse

มิติสำคัญอีกมิติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาพูดและภาษาเขียนคือ ในภาษาพูดนั้นผู้พูดมักจะเน้นที่ความสัมพันธ์กับผู้ฟังเป็นสำคัญ (interpersonal involvement) มักจะมีการใช้บุรุษสรรพนาม (I, me, you) คำ

กริยาที่เกี่ยวกับความคิดหรือความรู้สึกของผู้พูด (I think, I feel) และคำหรือวลีที่แสดงว่าผู้พูดให้ความสนใจกับผู้ฟัง หรือเรื่องที่กำลังพูดอยู่ (Well, you know) ในทางตรงกันข้าม ในภาษาเขียนส่วนใหญ่ผู้เขียนมักไม่รู้จักรู้ผู้อ่านโดยตรง ไม่ได้มีพื้นฐานร่วมกัน ผู้เขียนต้องจินตนาการเกี่ยวกับตัวผู้อ่านเอง ฉะนั้นภาษาที่ใช้เขียนจึงมีลักษณะที่ Chafe (1982) เรียกว่าไม่เป็นกันเอง (detachment) ผู้เขียนมักไม่แสดงความรู้สึกส่วนตัว แต่จะเขียนในลักษณะที่เป็นกลางมากกว่า

นอกจากนี้ discourse ยังจำแนกได้เป็น monologic และ dialogic discourse โดยไม่จำเป็นที่ว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนจะจัดอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่งเท่านั้น ภาษาเขียนบางประเภท (genres) ก็เป็น dialogic discourse ได้ ถ้าหากผู้เขียนและผู้อ่านมีการโต้ตอบ (interaction) กันและกัน เช่น จดหมาย บันทึกรายงาน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน ภาษาพูดบางชนิดก็มีลักษณะเป็น monologic ได้ ถ้าการโต้ตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟังมีน้อยมาก หรือไม่มีเลย เช่น ข่าวจากวิทยุหรือโทรทัศน์ คำปราศรัย เป็นต้น

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าการที่จะถามว่าภาษาพูดต่างจากภาษาเขียนอย่างไรนั้น ไม่ใช่คำถามที่เราจะตอบได้ง่ายๆ เราต้องชี้เฉพาะว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทใด เนื่องจากภาษาพูดและภาษาเขียนยังสามารถแบ่งย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท และแต่ละประเภทก็ยังประกอบไปด้วยหลายมิติ บางมิติก็มีปรากฏทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน ตัวอย่างเช่น ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนา และจดหมายส่วนตัว แม้ว่าการสนทนาเป็นการพูดและจดหมายเป็นการเขียน แต่ discourse สองประเภทนี้มีมิติหลายอย่างร่วมกัน คือ เป็นภาษาที่ไม่มีเอกภาพในตัวเอง (non-autonomous language) การเข้าใจต้องอาศัยความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้เขียนกับผู้อ่าน อีกประการหนึ่ง ผู้สนทนาและผู้เขียนจดหมายส่วนตัวมักใช้ oral strategy ฉะนั้นถ้าบุคคลภายนอกมาฟัง หรืออ่านจดหมายส่วนตัวอาจจะไม่เข้าใจ หรือถ้าเข้าใจบ้างก็ไม่เหมือนกับคนที่มีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้นเอง นอกจากนี้การสนทนา และจดหมายส่วนตัวเป็น discourse ที่ไม่ค่อยมีเวลาเตรียมเรียบเรียงล่วงหน้า หรือผู้เขียนไม่คิดว่าจำเป็นต้องเตรียม เนื่องจากเขียนถึงคนคนเดียวอย่างไม่เป็นทางการสำนวนภาษาจึงไม่จำเป็นต้องเรียบเรียงให้ชัดเจนสละสลวยมากนัก สถานการณ์

ในการสนทนา หรือเขียนจดหมายเป็น non-focused situations คือ ถ้าผู้ฟังหรือผู้อ่านไม่เข้าใจก็มีโอกาสถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกับผู้พูดและผู้เขียนได้ นอกจากนี้จุดประสงค์ของการสนทนาและการเขียนจดหมายส่วนตัวก็เพื่อสร้างความสัมพันธ์ (involvement) มากกว่าที่จะเน้นเนื้อหาหลักเหมือนกันอีกประการหนึ่งก็คือ ทั้งการสนทนาและจดหมายส่วนตัวเป็น dialogic discourse มีการโต้ตอบซึ่งกันและกันระหว่างผู้สนทนา หรือผู้ที่จดหมายติดต่อกัน

มิติต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยอธิบายลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น บทความนี้เสนอว่าการเปรียบเทียบภาษาพูดและภาษาเขียนจะสมบูรณ์ได้ เราต้องพิจารณาถึงมิติเหล่านี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของภาษาพูด ภาษาเขียนแต่ละประเภท ถ้าหากภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทที่มีมิติหลายอย่างร่วมกัน ก็อาจจะมีลักษณะรูปแบบการใช้ภาษาลักษณะคล้ายคลึงกัน และจะต่างกันมากถ้าหากไม่มีมิติใดร่วมกันเลย

ความซับซ้อนทางไวยากรณ์ของภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย

การที่จะศึกษาภาษาพูดและภาษาเขียนมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากน้อยเพียงไหน เกณฑ์หนึ่งที่จะใช้วัดได้คือ ดูจากอนุประโยค (subordination) และประโยคที่ใช้การเชื่อมความโดยคำสันธาน (coordination) นักภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ที่ศึกษาภาษาอังกฤษ มักจะเห็นพ้องกันว่าภาษาเขียนนั้นมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่า เนื่องจากมีการใช้อนุประโยคมากกว่าภาษาพูด (O'Donnell, 1974; Kroll, 1977; Ochs, 1979; Chafe, 1982, 1985; Danielewicz, 1984) ในทางตรงกันข้ามภาษาพูดนิยมใช้การเชื่อมประโยคด้วยคำสันธาน Beaman (1984) ได้ศึกษาชนิดของอนุประโยคในเรื่องเล่าที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน และสรุปว่าอนุประโยคแบบ adverbial clauses ปรากฏในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด ซึ่งมักใช้ adjectival clauses ส่วน nominal clauses พบทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนพอ ๆ กัน

อนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย (Subordination)

ผู้เขียนได้สำรวจข้อมูลภาษาพูดและภาษาเขียน

ทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ การสนทนา (conversation) การบรรยายคำสอน (lectures) การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ (radio/T.V. broadcasts) จดหมายส่วนตัว (personal letters) บทความในวารสาร (magazine articles) และตำราเรียน (academic texts) จากการสำรวจข้อมูลเหล่านี้ในแง่ของความซับซ้อนทางไวยากรณ์ ผู้เขียนได้พบว่าถ้าเราแบ่ง text ออกเป็น T-units³ จะพบว่า การสนทนาจะมีจำนวนอนุประโยค 13.0 ต่อ 100 T-units การบรรยายคำสอน 57.5 การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ 94.5 จดหมายส่วนตัว 35.4 บทความในวารสาร 67.4 และตำราเรียน 97.3 (ดูตารางข้างล่างประกอบ)

ตารางที่ 1
จำนวนอนุประโยค 100 T-units ในภาษาพูด
และภาษาเขียน

ประเภทของข้อมูล	จำนวนอนุประโยค
1. การสนทนา	13.0
2. การบรรยายคำสอน	57.5
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	94.5
4. จดหมายส่วนตัว	35.4
5. บทความในวารสาร	67.4
6. ตำราเรียน	97.3

ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่า แม้แต่ในภาษาพูดและภาษาเขียนด้วยตนเอง ระดับความซับซ้อนทางไวยากรณ์ก็ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูล ในข้อมูลประเภทการสนทนาและจดหมายส่วนตัวนั้น ไม่ค่อยมีการใช้อนุประโยคมากเท่ากับข้อมูลประเภทอื่น ทั้งนี้เราสามารถอธิบายได้ในแง่ของมิติที่คล้ายคลึงกันของ text สองประเภทนี้ ประการแรก ทั้งการสนทนาและการเขียนจดหมายส่วนตัว มักไม่ค่อยมีการเตรียมล่วงหน้า ผู้สนทนาจะต้องคุยไปพร้อม ๆ กับที่จะคิดเรื่องที่จะสนทนาต่อไปด้วย ผู้เขียนจดหมายส่วนตัวก็มักจะเขียนโดยที่ไม่ได้เตรียมมากมายนัก อาจเนื่องจากเขียนในเวลาจำกัดหรือไม่มีความจำเป็นต้องเตรียม เนื่องจากเขียนอย่างไม่เป็นทางการ จุดประสงค์ทั่ว ๆ ไปของการเขียนก็เพื่อติดต่อกับคนที่เราเขียนถึงมากกว่าที่จะเน้นหนักด้านเนื้อหา (information) การพูดสนทนาย่อมเหมือนกัน เป็นไปเพื่อเสริมสร้างมิตรภาพ (rapport) ระหว่างผู้สนทนา

มากกว่า ต่างฝ่ายต่างก็พยายามคิดเรื่องที่จะพูดโต้ตอบกัน เพื่อให้การสนทนาดำเนินไปได้ด้วยดี อันที่จริงแล้วการเขียนจดหมายส่วนตัวนั้น ก็เหมือนกับเป็นการบันทึกการพูดคุยนั่นเอง

เหตุผลที่มีการใช้อนุประโยคน้อยมากในการสนทนาและจดหมายส่วนตัวนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า เนื่องจากรูปอนุประโยคนั้นเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการเตรียมจึงไม่เข้ากับลักษณะของข้อมูลสองประเภทนี้ซึ่งมักจะพูดหรือเขียนในเวลาจำกัด นอกจากนี้หน้าที่ของอนุประโยคก็เพื่อเสริมขยายข้อความหรือชี้เฉพาะเจาะจงลงไป กล่าวคือ เน้นที่เนื้อหาที่เพิ่มขึ้น แต่ดังที่กล่าวมาแล้ว การเพิ่มเนื้อหาไม่ใช่จุดประสงค์ใหญ่ทั้งของการสนทนาและจดหมายส่วนตัว ซึ่งมักจะเน้นที่การโต้ตอบ (interaction) และเสริมสร้างความสัมพันธ์ (solidarity) กันมากกว่า

สำหรับข้อมูลประเภทอื่น ๆ เช่น การบรรยายคำสอน การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศบทความตีพิมพ์ในวารสาร และตำราเรียน มีการใช้อนุประโยคมากกว่าข้อมูลสองประเภทแรกที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากข้อมูล 4 ประเภทหลังนี้มักจะมีเวลาเตรียมก่อนที่จะพูดหรือเขียนจริง ๆ ผู้พูดและผู้เขียนจึงสามารถใช้รูปประโยคที่ซับซ้อนทางไวยากรณ์ได้ นอกจากนี้ข้อมูลเหล่านี้เน้นที่การให้เนื้อหา ซึ่งก็สอดคล้องกับหน้าที่ของอนุประโยคที่มักจะเสริมเนื้อหาหรือเพิ่มเติมข้อความ

จะเห็นว่าการใช้รูปอนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นต่างกันไปตามประเภทของภาษาพูดและภาษาเขียน การสนทนาจะใช้อนุประโยคน้อยที่สุด จดหมายส่วนตัวใช้อนุประโยคมากกว่าการสนทนา แต่น้อยกว่าการบรรยายคำสอน ในขณะที่ตำราเรียนจะมีการใช้อนุประโยคมากที่สุดมากกว่าการอ่านข่าวหรือบทความนิพนธ์ (ดูแผนภูมิข้างล่าง) ฉะนั้นการที่จะสรุปว่า ภาษาพูดมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยกว่าภาษาเขียน จึงไม่เป็นข้อสรุปที่ถูกต้องนัก

แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิแสดงปริมาณการใช้อนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนประเภทต่าง ๆ

การสนทนา	จดหมายส่วนตัว	การบรรยายคำสอน	บทความในวารสาร	การอ่านข่าวหรือบทความ	ตำราเรียน
13	35.4	57.5	67.5	94.5	97.3

ผู้เขียนยังได้ศึกษาชนิดของอนุประโยคต่าง ๆ ที่ปรากฏในข้อมูลแต่ละประเภท ได้พบว่าอนุประโยคแบบ adverbial นั้นปรากฏทั่วไปทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าในการสนทนามีการใช้ adver-

bial clauses 56% การอ่านข่าวและบทความ 25% การบรรยายคำสอน 24% จดหมายส่วนตัว 44% บทความวารสาร 37% และตำราเรียน 25%

ตารางที่ 2

ชนิดของอนุประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนของไทย

ประเภทของข้อมูล	Nominal Clauses	Relative Clauses	Adverbial Clauses
1. การสนทนา	38%	6%	56%
2. การบรรยายคำสอน	40%	36%	24%
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	31%	44%	25%
4. จดหมายส่วนตัว	37%	19%	44%
5. บทความในวารสาร	21%	42%	37%
6. ตำราเรียน	27%	48%	25%

สาเหตุที่ adverbial clauses ปรากฏทั่วไปไม่ใช่ลักษณะเฉพาะในข้อมูลประเภทหนึ่งประเภทใดเป็นเพราะว่า อนุประโยคชนิดนี้ยังสามารถแยกย่อยออกได้อีกหลายประเภท เช่น อนุประโยคที่ใช้บอกสาเหตุ เหตุผล วัตถุประสงค์ และเวลา เป็นต้น จัดว่าเป็นกลุ่มใหญ่กว่าอนุประโยคชนิดอื่น นอกจากนี้ยังช่วยให้ความกระชับ เจาะจง และชัดเจนขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลได้พบว่า ในการสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีการใช้อนุประโยคแบบบอกเวลามากกว่าแบบอื่น เนื่องจากในข้อมูลประเภทนี้ ผู้พูดและผู้เขียนมักจะเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง จึงใช้อนุประโยคบอกเวลาช่วยเรียบเรียงเหตุการณ์

สำหรับ nominal clauses ปรากฏในการสนทนา 38% การบรรยายคำสอน 40% การอ่านข่าวและบทความ 31% จดหมายส่วนตัว 37% บทความวารสาร 21% และตำราเรียน 27% ในภาษาพูดนั้นดูเหมือนจะนิยมใช้อนุประโยคประเภทนี้มากกว่าภาษาเขียนโดยเฉพาะใช้ตาม

หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการพูดหรือการคิด เช่น เขาบอกว่าเขาจะมาสาย ฉันคิดว่าเขาเป็นคนดี Chafe (1982, 1985) ได้อธิบายว่า กริยาเหล่านี้แสดงถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้ฟังโดยการแสดงความคิดเห็นของตนเองตรงกับ concept of involvement ซึ่ง Chafe บอกว่ามีในภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน

เป็นที่น่าสังเกตว่า relative clauses จะพบมากในการอ่านข่าวและบทความ บทความวารสารและตำราเรียน แต่ปรากฏน้อยมากในการสนทนาและจดหมายส่วนตัว ผลการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่าอนุประโยคแบบ relative clauses มักใช้ในข้อมูลประเภทที่เน้นด้านเนื้อหา มีการเสนออย่างเป็นทางการ และมีเวลาเตรียมล่วงหน้า ฉะนั้นจึงอาจเป็นเครื่องชี้ว่า relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่าอนุประโยคประเภทอื่น ๆ

ข้อสรุปเกี่ยวกับการวิเคราะห์อนุประโยคและความซับซ้อนทางไวยากรณ์ของภาษาพูด และภาษาเขียนสามารถแบ่งได้เป็นสองประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ภาษาพูดและภาษาเขียนแต่ละประเภทมีการใช้อ่อนุประโยคในปริมาณที่ต่างกัน ไม่จำเป็นว่าภาษาพูดจะใช้อ่อนุประโยคน้อยกว่าภาษาเขียนดังที่งานวิจัยที่ผ่านมาได้เสนอไว้ ในภาษาพูดหรือภาษาเขียนด้วยตนเอง ถ้าต่างประเภทกัน ก็มีการใช้อ่อนุประโยคมากน้อยต่างกันไปด้วย เนื่องจากองค์ประกอบหรือที่เราเรียกว่ามิติต่างๆ ไม่เหมือนกัน จากการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลที่มีเวลาเตรียมมากและเน้นด้านเนื้อหา เช่น การอ่านข่าวบทความและตำราเรียน เป็นต้น จะใช้อ่อนุประโยคมากกว่าข้อมูลที่ไม่ได้เน้นด้านเนื้อหาและเวลาเตรียมน้อย เช่น การสนทนา และจดหมายส่วนตัว ฉะนั้นการเปรียบเทียบภาษาพูดและภาษาเขียน เราต้องชี้เฉพาะว่าภาษาพูดภาษาเขียนประเภทไหน และเป็นไปได้ที่ภาษาพูดบางประเภทจะใช้อ่อนุประโยคมากพอๆ กับภาษาเขียนบางประเภท ถ้าภาษาพูดและภาษาเขียนนั้นมีย่อประกอบของ Text ที่คล้ายกัน เช่น หน้าที่ในการสื่อสาร (communicative functions) ระดับความมีพิธีรีตอง (formality level) และเวลาในการเตรียมล่วงหน้า (planning time) เป็นต้น

2. ในด้านความซับซ้อนของไวยากรณ์นั้น อ่อนุประโยคไม่ได้เป็นเครื่องชี้แน่นอนเสมอไปว่าข้อมูลประเภทที่มีการใช้อ่อนุประโยคมาก จะมีความซับซ้อนของไวยากรณ์กว่าข้อมูลที่มีการใช้อ่อนุประโยคน้อย ผู้เขียนเสนอว่าในบรรดาอ่อนุประโยคทั้งหมด relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากที่สุด และมักจะพบในข้อมูลที่ต้องการเวลาเตรียมมากและเน้นที่เนื้อหา ส่วน nominal clauses นั้น เนื่องจากปรากฏบ่อยในข้อมูลภาษาพูดใช้ตามหลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการพูดหรือการคิด จึงอาจมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยที่สุด

ประโยคที่ใช้การเชื่อมความโดยคำสันธาน (Coordination)

ในภาษาไทย คำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคแบ่งได้ 4 ประเภทใหญ่ดังนี้

1. ใช้เสริมความประโยคข้างหน้า ได้แก่ และ แล้ว แล้วเสร็จแล้ว พร้อมทั้ง นอกจากนั้น นอกจากนี้
2. ใช้เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน ได้แก่ แต่ แต่ว่า ส่วน อย่างไรก็ตาม ในทางตรงกันข้าม

3. ใช้เชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ หรือ หรือว่า

4. ใช้เพิ่มความเป็นเหตุผลของข้อความในประโยคข้างหน้า ได้แก่ จึง เลย ดังนั้น เพราะฉะนั้น ด้วยเหตุนี้

งานวิจัยที่ผ่านมาได้เสนอว่า ภาษาเขียนในภาษาอังกฤษมีการใช้อ่อนุประโยคมากในขณะที่ภาษาพูดนิยมใช้ประโยคเชื่อมความโดยคำสันธาน (Kroll, 1977; Ochs, 1979; Chafe, 1982, 1985) แต่ในภาษาไทยผู้เขียนได้พบว่า การใช้ประโยคเชื่อมความโดยคำสันธานมีในภาษาเขียนมากกว่าในภาษาพูดทุกประเภท จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า มีประโยคเชื่อมในการสนทนา 9.0 ต่อ 100 T-units การบรรยายคำสอน 21.7 การอ่านข่าวบทความออกอากาศ 23.7 จดหมายส่วนตัว 18.9 บทความในวารสาร 31.4 และตำราเรียน 26.8

ตารางที่ 3

จำนวนประโยคเชื่อมความโดยคำสันธาน ต่อ 100 T-units ในภาษาพูดและภาษาเขียน

ประเภทของข้อมูล	จำนวนประโยคเชื่อมความ
1. การสนทนา	9.0
2. การบรรยายคำสอน	21.7
3. การอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ	23.7
4. จดหมายส่วนตัว	18.9
5. บทความในวารสาร	31.4
6. ตำราเรียน	26.8

เป็นที่น่าสังเกตว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีการใช้ประโยคเชื่อมความน้อยกว่าข้อมูลประเภทอื่นๆ ประโยคที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประโยคสั้นๆ ที่ไม่มีคำเชื่อมทั้งนี้อธิบายได้ว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีลักษณะของภาษาพูด (oral discourse style) ซึ่งมักจะไม่ค่อยใช้คำสันธาน เพื่อบอกความสัมพันธ์ของข้อความ แต่ผู้ฟังหรือผู้อ่านจะเข้าใจได้โดยอาศัยบริบทหรือความรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง หรือผู้อ่านกับผู้เขียน ประกอบการตีความในขณะที่การเชื่อมข้อความโดยใช้คำสันธานนั้นจะพบในข้อมูลที่มีลักษณะของภาษาเขียน

(literate discourse style) เช่น บทความในวารสาร ตำราเรียน และการอ่านข่าวหรือบทความออกอากาศ เป็นต้น (Michaels and Collins, 1984)

Gumperz et al. (1984:16) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างลักษณะภาษาพูดแบบเป็นกันเอง (informal

spoken style) และลักษณะภาษาเขียนแบบมีพิธีรีตอง (formal written style) ว่าลักษณะภาษาพูดนั้นมักไม่ค่อยมีคำเชื่อมมาบอกล่วงหน้าว่า ข้อความต่อไปจะสัมพันธ์กับข้อความที่มาข้างหน้าอย่างไร ในขณะที่ภาษาเขียนนิยมใช้คำเชื่อมเพื่อให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น Gumperz et al. (1984) กล่าวว่า

The speaker does not signal in advance where his discourse is heading. Although as each new element is added we can see its relevance, at any given point we cannot predict what is going to come next. Formal written style requires advance-signalling; this is one function of connective words...

เราอาจกล่าวได้ว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีลักษณะภาษาพูดแบบเป็นกันเอง จึงไม่ค่อยใช้คำเชื่อมความ ประโยคที่ใช้มักจะสั้นๆ มาต่อๆ กัน บางครั้งก็อาจไม่เป็นประโยค แต่เราก็เข้าใจความสัมพันธ์ของข้อความได้ในบริบทนั้นๆ ผู้เขียนขอยกตัวอย่าง oral discourse style ที่พบในจดหมายส่วนตัว และ literate style ที่พบในบทความวารสาร

ลักษณะของภาษาพูด

“คือ ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยนี้ มีมากขึ้นกว่าเมื่อสองปีก่อน
ผู้คนที่เยอะแยะ
ของแพง
มี shopping mall เกิดขึ้นใหม่ ๆ หลายแห่ง
ของแพงพอ ๆ กับที่อเมริกาเลยอะ”

(จดหมายส่วนตัว)

จากตัวอย่างข้างบนนี้ แสดงให้เห็นว่าลักษณะของภาษาพูดนิยมนำประโยคมาต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อม ในขณะที่ลักษณะของภาษาเขียน ความกระชับของข้อความ จะอยู่ในตัว Text ฉะนั้นการใช้คำเชื่อมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น จากข้อมูลที่น่าวิเคราะห์พบว่า การสนทนาและจดหมายส่วนตัวมีลักษณะภาษาพูด ส่วนบทความในวารสาร ตำราเรียน และการอ่านข่าว จะมีลักษณะของภาษาเขียน ส่วนการบรรยายคำสอนนั้นเริ่มจะมีแนวโน้มของภาษาพูดมากขึ้น

นอกจากนั้น ผู้เขียนยังได้ศึกษาว่าคำสันธานชนิดใดเป็นที่นิยมมากในข้อมูลเหล่านี้ ตารางที่ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่าการเชื่อมประโยคโดยการเสริมความประโยคข้างหน้าเป็นที่นิยมมากที่สุด ข้อมูลทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน โดยเฉพาะการสนทนา ซึ่งใช้คำเชื่อมแบบเสริมความถึง 66% คำเชื่อมความที่ขัดแย้งกัน 30% คำเชื่อมความที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งเพียง 1% และคำเชื่อมที่บอกความเป็นเหตุผล 3%

ลักษณะของภาษาเขียน

“นอกจากนั้น สิ่งที่รัฐบาลได้ทำก็คือ พลเอกเปรมได้ยื่นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า ขอให้รัฐมนตรีทุกคนประหยัดเป็นตัวอย่าง
และ นายกเปรมยังได้ทำตัวอย่างของการประหยัดด้วยการเลิกใช้รถประจำตำแหน่งที่กินน้ำมันมาก
และ รัฐมนตรีอีกหลายคนก็ซื้อรถใหม่ขนาดเล็กมาใช้เช่นเดียวกัน”

(บทความในวารสาร)

ที่นี้มาดูคำสันธานที่เชื่อมความขัดแย้งกันบ้าง คือ **แต่ ส่วน** ซึ่งก็สามารถมีหน้าที่ทาง pragmatic ได้ ผู้พูดอาจจะใช้คำสันธานประเภทนี้ขึ้นต้นเพราะต้องการแสดงความขัดแย้ง หรือเป็นวิธีการที่จะช่วยให้ตนเป็นฝ่ายพูดบ้าง เป็นการดึงความสนใจของผู้ฟัง นอกจากนี้ บางครั้งแต่ยังสามารถใช้ในความหมายเดียวกับ และ ก็ได้ คือใช้เมื่อผู้พูดต้องการเสริมข้อความที่มาข้างหน้า เช่น

การที่ B ใช้แต่ ในปริบทนี้ ไม่ได้แสดงถึงความขัดแย้งต่อข้อความที่ A พูด แต่ B ต้องการจะแสดงว่า

ตัวเองเป็นคู่สนทนาที่ดีที่ให้ความร่วมมือ จึงให้รายละเอียดเพิ่มเติม ประโยคที่ A และ B พูดนั้น ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันชัดเจนเหมือนกับประโยคที่ว่า เขาป่วย แต่ฉันจน แต่ถ้าจะบอกว่า 2 ประโยคนั้นไม่เกี่ยวข้องกันเลยก็ดูจะขัดกับความรู้สึกของเราในฐานะที่เป็นเจ้าของภาษา ที่จริง 2 ประโยคนั้นเกี่ยวข้องกันเมื่อดูจากความหมายที่เราเข้าใจหลังจากตีความแล้ว การที่ B ใช้คำ แต่หน้าประโยค เป็นการช่วยเสริมความที่ว่า “ฉันคิดว่า เขาคงถึงบ้านแล้วนะ เพราะเขาบอกเขาจะออกจากที่ทำงานตั้งแต่บ่าย 3 โมง”

หน้าที่ทาง pragmatic ของคำสนทนาที่ พบบ่อยในข้อมูลประเภทการสนทนา ที่มีผู้ร่วมสนทนา มีการโต้ตอบกัน มีปริบทที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ส่วนในข้อมูล ประเภทอื่นที่ผู้พูดและผู้ฟังไม่ค่อยมีโอกาสโต้ตอบกัน หรือข้อมูลในภาษาเขียน หน้าที่ด้านนี้มักไม่ค่อยปรากฏ คำสนทนาในข้อมูลเหล่านี้จะเป็นการเชื่อมโยงความจริง ๆ ในลักษณะต่าง ๆ กันมากกว่า

จากการวิเคราะห์เราพอสรุปได้ว่า ภาษาพูดและภาษาเขียนแต่ละประเภทย่อมมีความเหมือนกันและความต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทของข้อมูลที่เรานำมาศึกษา ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนากับตำราเรียน ผลที่ได้ก็คือ จะมีความแตกต่างกันอย่างมาก ในขณะที่ถ้าเราเปรียบเทียบการสนทนากับจดหมายส่วนตัว เราจะเห็นความคล้ายคลึงกันหลายประการทีเดียว เนื่องจากข้อมูล 2 ประเภทนี้มีองค์ประกอบของ Text หรือมิติที่คล้ายกัน จึงทำให้ลักษณะของภาษาที่ใช้คล้ายกันไปด้วย

ในแง่ความซับซ้อนทางโครงสร้างไวยากรณ์ ในการวิเคราะห์ภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่จะพบว่าภาษาเขียนนั้นจะมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่า โดยดูจากจำนวนอนุประโยคที่ใช้ในขณะที่ภาษาพูดนิยมใช้ประโยคเชื่อมความ แต่สำหรับภาษาไทยนั้นได้พบว่า มีการใช้อนุประโยคมากกว่าประโยคเชื่อมความ ในข้อมูลทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน (ดูตารางที่ 6 ประกอบ) และอนุประโยคจะพบในข้อมูลที่มีเวลาเตรียมและที่เน้นการถ่ายทอดเนื้อหา เช่น การอ่านข่าวบทความและตำราเรียน มากกว่าข้อมูลที่มีเวลาเตรียมน้อย และเน้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การสนทนาและจดหมายส่วนตัว นอกจากนี้อนุประโยคแต่ละชนิดก็มีความซับซ้อนไม่เท่ากัน ผู้เขียนเสนอว่า relative clauses มีความซับซ้อนทางไวยากรณ์มากกว่าอนุประโยค

ประเภทอื่น และใช้บ่อยมากในข้อมูลที่ต้องการเวลาเตรียม ในขณะที่ nominal clauses มักใช้ในข้อมูลที่มีลักษณะของภาษาพูด (oral discourse style) และมีความซับซ้อนทางไวยากรณ์น้อยที่สุด

ตารางที่ 6

จำนวนอนุประโยคและประโยคเชื่อมความโดยคำสนทนาในภาษาพูดและเขียนของไทย

ประเภทของข้อมูล	อนุประโยค	ประโยคเชื่อมความ
1. การสนทนา	13.0	9.0
2. การบรรยาย คำสอน	57.5	21.7
3. การอ่านข่าว หรือบทความ ออกอากาศ	94.5	23.7
4. จดหมายส่วนตัว	35.4	18.9
5. บทความใน วารสาร	67.4	31.4
6. ตำราเรียน	97.3	26.8

ท้ายสุด ผู้เขียนยังได้ศึกษาหน้าที่ของคำสนทนาประเภทต่าง ๆ พบว่า มีการใช้คำสนทนาแบบเสริมความบ่อยที่สุดในข้อมูลทุกประเภท รองลงมาคือ คำสนทนาที่บอกความขัดแย้ง และที่น่าสนใจคือ คำเชื่อมความที่ใช้ในข้อมูลที่มีการโต้ตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เช่น การสนทนานั้นจะมีหน้าที่ทาง pragmatic อีกด้วย เช่น ใช้เพื่อแสดงว่าผู้พูดสนใจหัวข้อการสนทนาที่กำลังดำเนินอยู่ (cooperative strategy) เป็นวิธีการที่ผู้พูดดึงความสนใจของผู้ฟัง ช่วยให้ตนมีโอกาสได้พูดบ้าง อีกทั้งยังช่วยให้เวลาแก่ผู้พูดในระหว่างที่คิดว่าจะพูดอะไรต่อไป

Bibliography

- Beaman, Karen. 1984. Coordination and subordination revisited : Syntactic complexity in spoken and written narrative discourse. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 45-80.
- Brown, Gillian and G. Yule. 1983. *Teaching the Spoken Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chafe, Wallace. 1982. Integration and involvement in speaking, writing, and oral literature. In D. Tannen (Ed.), *Spoken and Written Language: Exploring Orality and Literacy*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 35-53.
- . 1985. Linguistic differences produced by differences between speaking and writing. In D. Olson et al. (Eds.) *Literacy, Language, and Learning*. New York: Cambridge University Press, pp. 105-123.
- Danielewicz, Jane. 1984. The interaction between text and context: A study of how adults and children use spoken and written language. In R. Freedle (Ed.) *Advances in Discourse Processes* (Vol.13). Norwood, NJ: Ablex, pp. 243-260.
- Gumperz, J., H. Kaltman and M.C. O'Connor. 1984 Cohesion in spoken and written discourse. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 3-20.
- Hunt, Kellogg W. 1978. Sentence structures used by superior students in grades four and twelve, and by superior adults. *Cooperative Research Project*. No. 5-0313. Tallahassee : Florida State University.
- Kay, Paul. 1977. Language evolution and speech style. In B. Blount and M. Sanches (Eds.) *Sociocultural Dimensions of Language Change*. New York : Academic Press, pp. 21-33.
- Kroll, Barry. 1977. Combining ideas in written and spoken English. In E.O. Keenan and T. Bennett (Eds.), *Discourse Across Time and Space*. Scopil, No. 5, University of Southern California.
- Michaels, S. and J. Collins. 1984. Oral discourse styles: Classroom interaction and the acquisition of literacy. In D. Tannen (Ed.), *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 219-244.
- Ochs, Elinor. 1979. Planned and unplanned discourse. In Talmy Givon (Ed.), *Syntax and Semantics*, Vol. 12, *Discourse and Syntax*. New York: Academic Press, pp. 51-80.
- O'Donnell, Roy. 1974. Syntactic differences between speech and writing. *American Speech*. 49: 102-110.
- Scollon, Ron and Suzanne Scollon. 1984. Cooking it up and boiling it down: Abstracts in Athabaskan Children's story retellings. In D. Tannen (Ed.) *Coherence in Spoken and Written Discourse*. Norwood, NJ: Ablex, pp. 173-200.
- Tannen, Deborah. 1980. A comparative analysis of oral narrative strategies. In W. Chafe (Ed.), *The Pear Stories*. Norwood, NJ : Ablex, pp. 51-88.
- Tiancharoen, Supanee. 1987. *A Comparative Study of Spoken and Written Thai: Linguistic and Sociolinguistic Perspectives*. Ph.D. Dissertation, Georgetown University.

1. บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง A Comparative Study of Spoken and Written Thai : Linguistic and Sociolinguistic Perspectives (Georgetown University, 1987)
2. เนื่องจากศัพท์บัญญัติสำหรับคำว่า discourse ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ผู้เขียนจึงขอใช้ทับศัพท์ โดย discourse นี้หมายถึง "a continuous stretch of language larger than a sentence."
3. T-units ตามที่ Hunt (1965) ได้ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง "an independent clause together with all its modifying subordinate clauses."
4. เครื่องหมาย [แสดงถึงการพูดที่ต่อเนื่องกันไปพอดี แต่ไม่ถึงกับพูดซ้อนกัน
5. เครื่องหมาย [แสดงถึงการพูดซ้อนกัน

บทเรียน
ที่ปรับสารให้ง่าย
(Simplified text)

กับบทเรียน
ที่ไม่ปรับสาร
(Authentic text)

อย่างไรดีทีกัน

สาวิตรี วุฒิกะโร

ปัญหาซึ่งมักจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศก็คือ ผู้เรียนมักจะพูดได้ดีพอสมควรแต่ไม่ค่อยเข้าใจสิ่งที่เจ้าของภาษาพูด อาจเป็นเพราะไม่คุ้นเคยกับการฟังภาษาที่เจ้าของภาษาใช้อยู่จริง ๆ ข้อความที่เคยฟังมาจากห้องเรียนนั้น มักเป็นข้อความที่เขียนขึ้นมา หรือบันทึกมาสำหรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ มิใช่เป็นข้อความที่เขียนขึ้นมาสำหรับเจ้าของภาษาด้วยกัน ดังนั้นผู้เรียนจึงอาจประสบความยากลำบากในการฟังหรืออ่านข้อความที่เจ้าของภาษาเขียนหรือพูด สำหรับเจ้าของภาษาด้วยกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นผู้สอนจึงควรจะให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศได้ฝึกฟังหรืออ่านข้อความที่ใช้จริง ๆ ในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษา แต่ผู้สอนบางคนพบว่าอาจจะมีปัญหาสำหรับผู้เรียนในระดับต้น (Beginning Stage) ผู้สอนบางคนจึงพยายามที่จะปรับข้อความให้ง่ายขึ้น (Simplify) สำหรับผู้เรียนของตน แต่ในการปรับข้อความที่เป็นบทเรียนก็มีจุดอ่อนหลายอย่าง ซึ่งจะส่งผลกระทบถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

บทความนี้จะกล่าวถึงการใช้ข้อความที่ปรับสารให้ง่ายขึ้น (Simplified Text) กับการใช้ข้อความที่มีได้ปรับสาร (Authentic Text) ว่ามีข้อดีและข้อเสียอย่างไร ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะบางประการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการฟังและการอ่าน

ข้อความแท้ที่ไม่ปรับสาร (Authentic Text) คืออะไร

ลักษณะของข้อความ Authentic คือ ข้อความที่มีจุดประสงค์เพื่อการสื่อสารความหมายในสถานการณ์สื่อสารจริง ไม่ว่าข้อความนั้นจะเขียนหรือพูด สำหรับเจ้าของภาษา หรือผู้เรียนภาษาที่สองก็ตาม เพราะฉะนั้น discourse ใดก็ตามที่สร้างขึ้นมา เพื่อใช้ในการสอนภาษาโดยเฉพาะ มิใช่สถานการณ์สื่อสารจริง จึงไม่ authentic

ลักษณะของข้อความ authentic นั้น ถ้าเป็นด้านการพูด จะเป็นข้อความที่พูดขึ้นมาตามธรรมชาติ ประโยคอาจจะไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์นัก อาจมีเสียงอ้อม...อา ความเร็วของการพูดอยู่ในระดับเดียวกับเจ้าของภาษาพูด อาจมีการหยุดชะงักบ้าง มีความซ้ำซ้อน (Redundancy) การตัดทอนเสียง (Phonetic Curtailment) เครื่องช่วยสื่อเจตนาให้ชัดเจน (Intent Clarifier) การใช้คำที่แสดงการรับทราบ สิ่งที่เกี่ยวข้องในการสนทนา (Conversation Facilitator) เป็นต้น

ทำไมจึงต้องใช้ข้อความ Authentic

การใช้ข้อความ authentic นั้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารในสถานการณ์จริงสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้เห็นตัวอย่างของภาษาที่ใช้ในสถาน-

การณ์จริง และเนื่องจากว่าแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมุ่งให้ผู้เรียนสื่อสารได้ ดังนั้นถ้าผู้เรียนได้ฝึกภาษาที่ใช้ในสถานการณ์จริง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่านบทความในหนังสือพิมพ์ ผู้เรียนควรจะได้อ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ มิใช่คำศัพท์และโครงสร้างจากบทความในหนังสือพิมพ์มาดัดแปลง แล้วจึงนำมาให้ผู้เรียนอ่าน

ผู้สอนจะใช้กฎเกณฑ์อะไรในการเลือกข้อความ authentic

เนื่องจากข้อความ authentic มีอยู่มากมาย ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องรู้จักเลือกใช้ข้อความ authentic โดยยึดหลักดังนี้

1. ข้อความที่เลือกมาควรจะต้องเหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน
2. ผู้เรียนอาจจะช่วยกันเลือกบทอ่านหลายๆ ประเภท แล้วผู้สอนและผู้เรียนทั้งชั้นช่วยกันเลือกว่าจะใช้บทอ่านใด โดยพิจารณาความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ความเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และจุดประสงค์ของบทเรียน เป็นต้น หรือผู้สอนอาจหาบทอ่านมาหลาย ๆ บท แล้วให้ผู้เรียนเลือกเองให้เหมาะสม โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบข้างต้น
3. เพื่อความสะดวกในการเลือกข้อความ authentic มาใช้เป็นบทเรียน ควรแบ่งประเภทของข้อความตามประเภทของทักษะ ความสั้นยาว คำศัพท์ เป็นต้น โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก และจุดประสงค์การเรียนรู้จะช่วยจำกัดขอบเขตการเลือกให้แคบลงด้วย
4. ผู้สอนควรเลือกเรื่องที่ผู้เรียนมีความคุ้นเคย เพราะจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้นได้เร็ว และความคุ้นเคยยังช่วยเพิ่มความสามารถของผู้เรียนในการคาดคะเนเดาเรื่องที่ไม่เคยเข้าใจได้
5. ข้อความที่เลือกมาควรชัดเจน ไม่กำกวม
6. ข้อความที่เลือกมาควรมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมที่ทำมาแล้วในชั้นเรียน หรือกำลังกระทำได้เป็นอย่างดี
7. ควรเลือกข้อความที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับวิชา

อื่นๆ ในหลักสูตรของโรงเรียนหรือของคณะเพื่อผู้เรียนจะได้มีความสนใจมากขึ้น และผู้เรียนจะเห็นความเกี่ยวข้องของการเรียนภาษาต่างประเทศกับวิชาอื่นๆ ผู้เรียนจะมองว่าภาษาต่างประเทศก็มีหน้าที่ในการสื่อสารเช่นเดียวกับภาษาของตนเอง

8. การตัดสินใจว่าบทอ่านที่เลือกมาง่ายหรือยากนั้นจะต้องพิจารณาถึงความเข้าใจของผู้อ่าน ดังนั้นควรเลือกมาหลายๆ เรื่อง แล้วเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านแต่ละเรื่อง ถ้าผู้อ่านตอบคำถามความเข้าใจในการอ่านเรื่องนั้นๆ ได้ดี ก็แสดงว่าเรื่องนั้นง่ายสำหรับผู้อ่าน ดังนั้นจึงมีใช้หน้าที่ของผู้สอนเลย แต่เป็นหน้าที่ของผู้เรียนที่จะบอกว่าเรื่องนั้นๆ ง่ายหรือยาก หน้าที่ของผู้สอนเป็นเพียงผู้จัดหาบทอ่านมาให้เท่านั้น

เมื่อเลือกข้อความ authentic แล้ว จะต้องนำไปใช้ให้เหมาะสมด้วย

เราจะใช้ข้อความ authentic ในการเรียนการสอนภาษาได้อย่างไร

จุดประสงค์ของการเรียนการสอนภาษา มิใช่เพียงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพูดหรือเขียนหรือเข้าใจประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่เพื่อให้สามารถใช้ทักษะนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น รู้จักวิธีพูดโทรศัพท์ พูดแสดงความคิดเห็นในกลุ่มอภิปราย เป็นต้น ดังนั้นวิธีนำไปใช้จึงเป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวสาร (Message) ที่ต้องการจะสื่อ บางครั้งข้อความอาจจะเขียนขึ้นมาอย่างมีความจริงแท้ (Authenticity) แต่วิธีนำไปใช้ไม่ authentic เช่น นักหนังสือพิมพ์เขียนบทความขึ้นมาด้วยจุดประสงค์ในการเผยแพร่ข่าวสาร แต่ผู้สอนอาจนำไปดัดแปลงด้วยจุดประสงค์ในการสอนหลักไวยากรณ์อันหนึ่งในกรณีเช่นนี้ ผู้สอนจึงบิดเบือนความจริงแท้ไป

หลักในการใช้ข้อความ authentic มีดังนี้

1. บทบาทของผู้สอนควรเป็นเพียงผู้จัดประสบการณ์จริงให้กับผู้เรียน ผู้สอนจึงเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น ผู้เรียนจะเก็บใจความสำคัญของเรื่องเอง ผู้สอนไม่จำเป็นต้องอธิบายศัพท์ให้ทุกคำ
2. ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมหลายๆ กิจกรรมที่เน้นการสื่อสาร หลังจากที่ได้ผู้เรียนได้อ่านหรือฟังเรื่องที่ authentic

3. อาจใช้เป็นบทเรียนเสริมบทเรียนที่เรียนมาแล้ว

จะเห็นได้ว่า ข้อความ authentic นั้น มีประโยชน์มากถ้านำไปใช้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม David Wilkins (1976) ได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมบางกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับข้อความที่ปรับให้ง่ายแล้วก็ได้ ถ้ากิจกรรมนั้นนำไปสู่การใช้ภาษาให้เหมาะสมก็ถือว่าใช้ได้

ประโยชน์ของการใช้ข้อความ authentic

1. ความสมบูรณ์และลักษณะข้อความ authentic ซึ่งมีได้จำกัดผู้สอนให้ใช้เทคนิคใดเทคนิคหนึ่ง และมีได้จำกัดผู้เรียนให้ใช้กลวิธีใดวิธีหนึ่งในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนมีอิสระในการเรียนการสอน

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับความหลากหลายและความเป็นธรรมชาติของข้อความ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรื่องตามความสนใจของตน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านมีแรงจูงใจสูงขึ้นด้วย

3. เหมาะสำหรับการอ่านเพื่อความสนุกสนาน (Pleasure Reading) หรือการอ่านนอกเวลา (Extensive Outside Reading) ด้วย เนื่องจากผู้อ่านได้เลือกเรื่องตามความสนใจของตน

4. ข้อความ authentic มีลักษณะของความซ้ำซ้อน (Redundancy) ซึ่งจะช่วยในการฝึกเดาความได้

5. ข้อความ authentic จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความรู้เดิม (Prior Knowledge) ในการเดาความ ซึ่ง Brumfit (1978) กล่าวว่า การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารนั้นผู้เรียนจะต้องนำความรู้เดิมมาใช้ด้วย

6. ข้อความ authentic ที่ผู้เรียนคุ้นเคยและสนใจจะช่วยในด้านความทรงจำของผู้เรียน ผู้เรียนจะจำได้ดีขึ้น

7. ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงทางด้านวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรมในการสั่งอาหารตามภัตตาคาร วัฒนธรรมในการทักทาย เป็นต้น

แหล่งของข้อความ authentic

1. ข้อความโฆษณา
2. ข่าวจากหนังสือพิมพ์

3. จุลสารของทางราชการ

4. เอกสารทางธุรกิจ เช่น จดหมายสั่งซื้อสินค้า

5. ข้อความที่แสดงความคิดเห็น การสัมภาษณ์

6. เอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว

7. คู่มือการใช้สินค้า เช่น คู่มือการใช้เครื่องเป่าผม

8. ตำราอาหาร

ถึงแม้ว่าข้อความ authentic จะมีอยู่มากมาย ง่ายแต่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ถ้าผู้สอนสามารถกำหนดข้อความ authentic ที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนในชั้นเรียนของตนได้ เพราะความสนใจของผู้เรียนจะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบต่างๆ เช่น แรงจูงใจ และจุดมุ่งหมายในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

ผู้อ่านคงเห็นแล้วว่า ข้อความ authentic นั้นคืออะไร มีข้อดีอย่างไรบ้าง แต่ก่อนที่จะอ่านจะตัดสินใจเลือกใช้ข้อความ authentic หรือข้อความที่ปรับสารให้ง่าย ควรพิจารณาถึงลักษณะต่อไปนี้คือ Extract, Simple Account และ Simplified Version

Extract, Simple Account, Simplified Version คืออะไร

สิ่งที่เรียกว่าง่ายนั้น อาจเป็นสิ่งที่ยากก็ได้ Davies (1984) กล่าวว่า เป็นการยากที่จะแยกความแตกต่างระหว่าง simple language และ difficult language เพราะการที่จะตัดสินว่าภาษาชนิดใดที่เรียกว่า “ยาก” ชนิดใดที่เรียกว่า “ง่าย” นั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงไม่มีประโยชน์ที่จะไปแยกความแตกต่าง

Widdowson (1978) ได้กล่าวถึงบทคัดตอน (Extract) ไว้ว่า บทคัดตอนคือ ข้อความที่ตัดตอนมาจาก discourse ดั้งเดิมที่แท้จริง เพื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษา ดังนั้นความแท้จริง (Genuineness) จะลดน้อยลง ถ้าต้องการคงความแท้จริงเอาไว้ก็ต้องนำไปใช้ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่ใช้ในการสื่อสาร อันที่จริงแล้วไม่ควรจะตัดตอนแยกข้อความออกมา แต่ควรนำมาในรูปแบบที่สมบูรณ์ทั้งเรื่อง

สำหรับ simple account และ simplified version นั้น Widdowson ก็ได้กล่าวถึงความแตกต่าง แต่ก็ยากอีกเหมือนกันที่จะแยกความแตกต่าง เพราะส่วนใหญ่แล้ว เรื่องทั้งเรื่องอาจจะเป็น simple account บางส่วน simplified version บางส่วนก็มี

Simple Account เป็นข้อความที่มีการปรับสำรให้ ง่ายขึ้น โดยปรับทางด้าน discourse ทั้งหมด เพื่อจุด- ประสงค์ในการสื่อสาร การใช้ภาษาให้เหมาะสม มิได้ เน้นเฉพาะการปรับองค์ประกอบทางภาษา (Linguistic Elements)

Simplified Version เป็นข้อความที่ดัดแปลงมาจาก genuine discourse โดยปรับทางด้านองค์ประกอบทาง ภาษา เพื่อจุดประสงค์ในการสอนภาษา

Simplification เป็นกระบวนการที่ผู้สอนได้ พยายามปรับภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น อาจเป็น ภาษาพูดหรือภาษาเขียนก็ได้ simplification แบ่งเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ ทางด้านภาษา และทางด้านเนื้อหา

การปรับทางด้านภาษา

ในการปรับทางด้านภาษา ผู้ปรับต้องศึกษารายการ คำศัพท์ (ดูจาก West's General Service List) และ รายการโครงสร้าง (ดูจาก Longman Structural Readers Handbook) สำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับ เพื่อจะได้หาคำศัพท์หรือโครงสร้างที่ผู้เรียนคุ้นเคยมาก กว่ามาแทนที่คำศัพท์หรือโครงสร้างในเรื่อง (Lexical and Syntactic Substitution)

การเรียบเรียงถ้อยคำ (Paraphrasing) เป็น เทคนิคหลักอันหนึ่ง ที่ใช้ในการปรับทางด้านภาษา โดย นำคำศัพท์หรือโครงสร้างที่มีความหมายเหมือนในเรื่อง แต่ ผู้เรียนคุ้นเคยมากกว่ามาแทนที่คำศัพท์หรือโครงสร้าง ในเรื่อง หลังจากการเรียบเรียงถ้อยคำแล้ว ข้อความ มักจะยาวขึ้น

เช่น

Original	Paraphrase
Wealthy	very rich
his disasters	this great change in his fortunes

Original

Near the western extremity (of Sullivan's Island), where Fort Moultrie stands, and where are some miserable frame buildings, tenanted, during summer, by the fugitives from Charleston dust and fever, may be found, indeed, the bristly palmetto; but the whole island, with the exception of this western point, a line of hard, white beach

on the seacoast, is covered with a dense undergrowth of the sweet myrtle, so much prized by the horticulturist of England.

(จาก Edgar Allan Poe's The Gold Bug ใน Selected Writings of Edgar Allan Poe)

Paraphrase

Near the west end of the island, however, there are a few small buildings of wood, used during the summer by those who wish to escape the Charleston dust and fever. Here too a few trees of ordinary size grow. But the whole island, excepting this west end and a line of hard, white beach, is covered with a special kind of low bush, ugly but very sweet smelling (Sweet Myrtle)

(จาก American Classics series ของ Regents Publishing Co.)

การปรับทางด้านเนื้อหา

การปรับทางด้านเนื้อหา มี 2 วิธีคือ

1. เรื่องทั้งเรื่องถูกนำมาเขียนขึ้นใหม่ เป็นการ เล่าเรื่องใหม่ (Retelling)
2. ตัดส่วนที่ไม่ค่อยสำคัญทิ้ง หรืออาจจะนำประ- โยคที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกันมาแทนที่ ถึงแม้ว่าความหมาย จะไม่เหมือนกันเสียทีเดียว

เช่น ตัวอย่างของ Davies and Widdowson (1974)

Original	Simplified
There was a general start. Horror was depicted on every countenance.	They could hardly believe it.

นอกจาก simplification จะแบ่งเป็น 2 แบบ ดังกล่าวแล้วข้างต้น Meisel (1977) และ Chaudron (in press) ก็ยังแบ่งได้เป็น 2 แบบ ต่างจากข้างต้นคือ

1. Restrictive simplification คือ การตัดหรือ ลดจำนวนคำของข้อความเดิม
2. Elaborative simplification คือ การเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้ใจความสละสลวยชัดเจนขึ้น

การปรับสำรให้ง่ายขึ้น ยังมีอีกหลายวิธีที่มีได้กล่าว ถึงในที่นี้ แต่ไม่มีวิธีปรับสำรแบบใดแบบหนึ่งที่ถือว่า

เหมาะสมที่สุด เพราะความยากง่ายนั้นจะต่างกันไปในกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน และยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายอย่าง

ทำไมจึงต้องปรับสารให้ง่าย มีข้อดีอย่างไร

ผู้อ่านบางคนจะชอบอ่านเรื่องที่ปรับสารให้ง่าย เพราะถือว่ามีการจัดคำศัพท์และโครงสร้างให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียนแล้ว หลายคนบอกว่าการปรับสารให้ง่ายขึ้น จะช่วยในด้านการรับรู้และความเข้าใจภาษา (Perception and Comprehension) (Allwright, 1975, Ferguson, 1975, Katz, 1977, Gaies, 1977, และ Long, 1977) แต่อันที่จริงแล้ว เราจำเป็นต้องปรับสารให้ง่ายขึ้นหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วม ค้นเคยกับข้อความนั้น ก็ไม่จำเป็นต้องปรับ บางที่ผู้สอนก็มองข้ามความสำคัญของผู้เรียนไป ผู้สอนคิดว่าเรื่องนั้นๆ authentic น่าจะมีประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงผู้เรียนว่าจะสามารถเข้าใจเรื่องนั้นๆ ได้หรือไม่ การปรับสารนั้นมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย ดังนั้นผู้สอนจึงควรพิจารณาให้ดี

ข้อเสียของการปรับสารให้ง่าย

ข้อเสียของการปรับสารให้ง่าย เพื่อจุดประสงค์ทางการสอนมีดังนี้

1. ทำให้ขาดส่วนประกอบหลาย ๆ อย่างที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทของสารเจตนา (Illocution) ลักษณะที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น กิริยาท่าทาง การแสดงออกทางใบหน้า การกล่าวซ้ำ คำกล่าวพลาดในการตั้งต้นพูด (False starts) วาจาหลังพลาด (Slip) ลักษณะสังคมวัฒนธรรม และกลวิธีในการปฏิสัมพันธ์ Grellet (1981) และ Honeyfield (1977) กล่าวว่า การปรับสารให้ง่ายขึ้น โดยการเปลี่ยนองค์ประกอบเหล่านี้ มักทำให้การอ่านยากขึ้น

2. เมื่อปรับแล้ว ข้อความอาจจะดูง่ายขึ้น มีโครงสร้างทางไวยากรณ์ง่าย ๆ คำศัพท์ที่พบบ่อย ๆ แต่อ่านแล้วอาจจะเข้าใจยาก ทั้งนี้เพราะขาดส่วนประกอบที่สำคัญในการสื่อสาร ดังที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1 หรือผู้เรียนอาจไม่คุ้นกับเนื้อหา วิธีสื่อข่าวสารไม่ดี เป็นต้น

3. ในการปรับสาร ผู้ปรับพยายามที่จะลดจำนวนคำยากที่มีอยู่ในเรื่อง ทั้ง ๆ ที่คำยากนั้นมีได้ทำให้เรื่องนั้น

ยากแก่การเข้าใจ ดังนั้นแทนที่ผู้เรียนจะได้ฝึกในเรื่องระบบถอดสาร (Decoding System) ผู้เรียนก็จะมีโอกาสได้ฝึก

4. ข้อความที่ปรับแล้วนั้น มีความไม่เหมาะสมในการนำไปใช้ เช่น ข้อความดั้งเดิมเขียนไว้สำหรับให้ฝึกทักษะการฟัง แต่หลังจากการปรับแล้ว ข้อความนั้นก็มีลักษณะเหมือนกับใช้ฝึกทักษะการอ่าน

5. การนำข้อความที่ปรับสารแล้วมาใช้ในการเรียนการสอน มิได้ช่วยเตรียมผู้เรียนให้เผชิญกับเหตุการณ์จริง ๆ ในชีวิตประจำวัน เพราะข้อความนั้นๆ ขาด Genuineness

6. ข้อความที่ปรับสารแล้ว จะมีใจความสับสน ไม่มีการเน้นความสำคัญของตอนใดตอนหนึ่ง น้ำหนักของข้อความเท่ากันหมด ทั้งนี้เพราะว่าในข้อความ authentic นั้น คำศัพท์ที่พบบ่อยจะทำให้ข้อมูลได้มากกว่า และสำคัญกว่าคำศัพท์ที่ง่ายหรือพบบ่อย (Lyons 1969) และคำศัพท์ที่พบบ่อยจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากกว่า

เช่น

I hope you have not been so selfish as to take offence at

I hope you have not been so selfish as to have become angry

เมื่อพิจารณาความหมายของการอ่าน (Goodman 1974: 164)

"Reading is a process in which the reader picks and chooses from the available information only enough to select and predict a language structure which is decodable..."

การอ่านคือกระบวนการที่ผู้อ่านเลือกเฉพาะข้อมูลเท่าที่จำเป็นต้องใช้ในการคาดคะเนหรือทำนาย ดังนั้นผู้อ่านที่อ่านได้ง่ายอย่างมีประสิทธิภาพคือ ผู้อ่านที่มีความสามารถในการใช้ข้อมูลเท่าที่จำเป็นในการคาดคะเนหรือทำนาย ดังนั้นถ้าต้องการฝึกให้เป็นผู้อ่านที่ดี ก็ควรจะได้อ่านเรื่องที่ authentic ได้พบคำที่ไม่พบบ่อย แต่ให้ข้อมูลที่สำคัญและเพียงพอ ด้วยเหตุนี้การปรับสารให้ง่ายจึงอาจทำให้ระบบการอ่านล้มเหลวได้

7. การปรับด้านโครงสร้างของภาษา อาจทำให้การเชื่อมระหว่างความ (Cohesion) และระดับความยากง่ายของบทอ่าน (Readability) ลดลงได้เนื่องจากโครงสร้างของภาษามีความสำคัญทั้งในด้านความหมายและวาทกรรม (Rhetoric) ดังนั้นการปรับสำรับ อาจทำให้ข้อความนั้นมีข้อมูลไม่เพียงพอ จะเห็นได้จากตัวอย่างของข้อความที่ไม่มี adverbial clause ต่อไปนี้ (Honeyfield 1977: 435)

We were rather worried about the ropes. We did not think about them during the day. We were too busy. But we thought about them during the night. We lay on mats in the cabin. Then we could both feel and bear the ropes. The logs moved under us. They were like an animal breathing. The first two nights were the worst. Later the water swelled the ropes. The ropes then held the nine logs together more tightly. But they still moved about.

8. การปรับสำรับให้ง่ายขึ้น มักจะมีผลเสียต่อโครงสร้างการสื่อสาร (Communicative Structure) โครงสร้างการสื่อสารคือ โครงสร้างของการจัดข้อความในเรื่อง ที่มุ่งไปในด้านการสื่อสาร Mountford (1976) แนะนำว่า ในการปรับสำรับให้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้ปรับควรระวังโครงสร้างการสื่อสารได้ และควรทำให้เห็นเด่นชัดขึ้นด้วย เนื่องจากโครงสร้างการสื่อสารเป็นลักษณะสำคัญของ authentic text ผู้เรียนภาษาที่สองจึงควรเข้าใจและให้ความสำคัญกับโครงสร้างการสื่อสารด้วย มิใช่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างของภาษา (Usage) เพียงอย่างเดียว ดังนั้นเรื่องที่นำมาให้ผู้เรียนเรียนควรขยายความรู้ของผู้เรียน ทางด้านโครงสร้างของภาษา และการใช้ภาษาในการสื่อสารด้วย

สรุปและข้อเสนอแนะ

อันที่จริงแล้ว จุดประสงค์ขั้นสุดท้ายของผู้เรียนคือ มีความสามารถที่จะเข้าใจความแท้ที่ไม่ปรับสำรับ ไม่ว่าจะปรับสำรับใด ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ผู้สอนบางคนอาจคิดว่าข้อความที่ปรับสำรับให้ง่ายขึ้นนั้น เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต้นและระดับกลาง แต่สำหรับผู้เรียนในระดับสูงผู้สอนควรจะใช้ข้อความ authentic โดยพยายามใช้วิธีอื่นๆ มาช่วย (Honeyfield, 1977) ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนควรบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายของศัพท์ทุกคำ ควรฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะ ในการที่จะจัดการกับศัพท์ที่ไม่เคยรู้ความหมายมาก่อน โดยใช้วิธีต่อไปนี้

1.1 เพิกเฉยต่อศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายบางคำ ซึ่งมีได้จำเป็นในการรับข้อมูล

1.2 เดาจากบริบท (Context)

1.3 เปิดพจนานุกรม เมื่อไม่อาจเดาความหมายของคำนั้น ๆ จากบริบทได้

ทั้ง 3 วิธีนี้ อาจจะพัฒนาได้โดยการอภิปรายในห้องเรียน ใช้ cloze exercise (Plaister, 1973) แบบฝึกหัดเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการอ่าน เป็นต้น

2. พัฒนาประสิทธิภาพในการใช้ context clues

cloze exercise เป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้ context clues (Plaister, 1973) และควรเป็น cloze exercise ที่เว้นช่องว่างให้เติมศัพท์เนื้อหา (Content word deletions) คือเว้นทุก 5 ศัพท์เนื้อหา ไม่ควรจะเป็น cloze exercise ที่เน้นความซ้ำซ้อน (Redundancy) เช่น articles บุพบท เป็นต้น ซึ่งให้ข้อมูลน้อยมาก ผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการใช้ cloze exercise โดยผู้สอนต้องช่วยแนะผู้เรียนว่าจะหาข้อมูลที่ จะนำมาเติมในช่องว่างได้ โดยดูที่ข้อความที่มาก่อนหรือตามหลังช่องว่างนั้น ๆ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนช่วยกันคิด แล้วเขียนคำตอบของผู้เรียนหลายๆ คำตอบ ลงไปบนกระดานแล้วช่วยกันคิดหาเหตุผลว่า คำตอบนั้น ๆ ถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด เหตุผลอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

2.1 syntactic เช่น ถ้ามี the นำหน้าช่องว่าง คำที่เติมในช่องว่างจะต้องเป็นคำนาม

2.2 semantic เช่น ถ้าคำที่อยู่หน้าช่องว่างเป็น "hairy" คำที่เติมในช่องว่างจะต้องเป็นคำนามที่เป็นส่วนหนึ่งของพืชหรือสัตว์

2.3 rhetorical เช่น ประโยคที่มาก่อนมีคำว่า "east" และมีคำว่า in contrast ตามมา คำที่เติมในช่องว่างจึงอาจจะเป็นคำว่า "west"

2.4 factual เช่น "one-fifth of the world's surface is _____." ปริมาณน้อยเกินกว่าที่จะเป็นมหาสมุทรและน้อยเกินกว่าที่จะเป็นแผ่นดิน คำที่นำมาเติมจึงอาจเป็น "desert"

3. ควรเน้นกับผู้เรียนในเรื่องของจุดประสงค์ของบทเรียน

ควรพิจารณาเสียก่อนว่า จุดประสงค์ของบทเรียนนั้นคืออะไร เพื่อการเรียนรู้หรือเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่อง ถ้าผู้เรียนมีจุดประสงค์ที่แน่นอน ข้อความ authentic จะเป็นสิ่งที่ไม่ยากเลย เพราะผู้เรียนก็จะให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องที่เน้นจุดประสงค์เท่านั้น

4. ควรสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักและให้ความสำคัญกับโครงสร้างการสื่อสาร

วิธีที่จะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องโครงสร้างการสื่อสารนั้น แตกต่างกันไปตามลักษณะของข้อความ เช่น ถ้าเป็นข้อความเชิงบรรยาย ควรเริ่มต้นที่ความสัมพันธ์ของการพัฒนาแต่ละหัวข้อ ถ้าเป็นข้อความทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นตำราเรียน ควรเน้นที่ลักษณะเฉพาะของการสื่อสารนั้นๆ เช่น การจัดประเภท (Classification) การให้คำจำกัดความ (Definition) หรืออาจจะสอนโดยใช้แบบฝึกหัด cloze แต่สิ่งที่จะเติมลงในช่องว่าง ควรจะเป็นประโยค มิใช่คำ

5. ผู้สอนไม่ควรให้รายการคำศัพท์ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาต่อไปนี้

5.1 การให้รายการศัพท์ประกอบเรื่อง จะทำให้เรื่องนั้นๆ มีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดทางการเรียนการสอนภาษา และลด authenticity ลงไป

5.2 ผู้เรียนจะพุ่งความสนใจไปยังการแปลเรื่องโดยใช้รายการคำศัพท์ โดยละทิ้งกลวิธีในการจัดการกับคำศัพท์ที่ไม่รู้ความหมาย ละทิ้งกลวิธีในการตีความละทิ้งการใช้หลักเหตุผลมาทำความเข้าใจกับประโยคนั้นๆ

การที่จะตัดสินว่าข้อความ authentic หรือ simplified ดีกว่ากันนั้น เป็นสิ่งที่ยากจะตัดสิน เพราะมีองค์ประกอบหลายๆ ด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น พื้นฐานของผู้เรียน จุดประสงค์ของบทเรียนนั้นๆ แต่สิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงก็คือ ข้อความที่นำมาใช้นั้นสามารถช่วยผู้เรียนในการสื่อสารได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียนนั้นๆ หรือไม่

หนังสืออ้างอิง

Abé, D., Carton M. Cembal and O. Régent. 1985. Using authentic documents for pedagogical purposes. In Philip Riley (Ed.), *Discourse and Learning*. New York : Longman, pp. 321-332.

Chaudron, Craig. 1983. Simplification of input: topic reinstatements and their effects on L2 learners' recognition and recall. *TESOL Quaterly*. 17: 437-452.

Chaudron, Craig. In press. Foreigner talk in the classroom-an did to learning? In Herbert W. Seliger and Michael H. Long (Eds.), *Classroom-Oriented Research in Language Learning*. Massachusetts: Newbury House Publishers.

Davies, Alan. 1984. Simple, simplified and simplification: what is authentic? In Charles Alderson and A.H.

Urquhart (Eds.) *Reading in a Foreign Language*. New York: Longman, pp. 181-198.

Honeyfield, John. 1977. Simplification. *TESOL Quaterly*. 11: 431-440.

Longman Group. 1976. *Longman Structural Readers Handbook*. Longman: Longman Group Ltd.

Rings, Lana. 1986. Authentic language and authentic conversational texts. *Foreign Language Annals*. 19. 203-207.

Swaffar, Janet K. 1985. Reading authentic texts in a foreign language: a cognitive model. *The Modern Language Journal*. 69 : 15 - 31.

West, M. 1964. Criteria in the selection of simplifying reading books. *English Language Teaching*. 18: 146-153.

Widdowson, H.G. 1978. *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University Press.

การสำรวจความต้องการ และการประเมินบทเรียนการอ่าน ของผู้รับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม (พ.ศ. 2530)

วาวแหว โรงสะอาด

คำนำ

ปัญหาหนึ่งที่นักการศึกษา ครูผู้สอน และผู้วางหลักสูตรต้องประสบอยู่เสมอก็คือการที่พบว่าหลักสูตรที่วางไว้นั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่มุ่งหวัง ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าหรือไม่ได้รับประโยชน์จากเนื้อหาวิชาที่เรียนหรือกระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ นับเป็นความสูญเสียอย่างน่าเสียดายทั้งในรูปร่างกาย แรงใจ สติปัญญา เวลา และทุนทรัพย์ ในบทความนี้ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงคำจำกัดความและความสำคัญของการสำรวจความต้องการของผู้เรียนกับการพัฒนาหลักสูตร โดยผู้เขียนจะยกตัวอย่างการสำรวจการใช้และความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้เขียนได้ทำขึ้นในลักษณะโครงการนำร่องกับหลักสูตรการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มของสถาบันภาษาประจำปี พ.ศ. 2530 เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมกลุ่ม 3 ในหลักสูตรนี้ใช้ภาษาอังกฤษทั้งที่บ้านและที่ทำงาน ในทักษะต่างๆ เป็นปริมาณมากน้อยเพียงใด และมีความต้องการเรียนภาษาอังกฤษในลักษณะใด และเพื่อวัตถุประสงค์อะไร และท้ายที่สุดผู้เขียนจะประเมินบทเรียนและกิจกรรมของทักษะการอ่านที่ผู้เขียนเป็นผู้คัดเลือกและทำการสอนแก่ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม 3 จำนวน 22 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

หลักสูตรคืออะไร และเหตุใดจึงต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน

หลักสูตรคือการกำหนดและจัดลำดับสิ่งที่ต้องการสอนโดยจะต้องมีการวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเนื้อหา

ของการสอนและเป็นการกำหนดวิธีการที่คาดว่าจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้นั้น (Prabhu, 1983) ในหนังสือชื่อ *Communicative Syllabus Design* Munby (1978) ได้อธิบายถึงขั้นตอนใหญ่ๆ ในการเขียนหลักสูตรไว้ 2 ขั้นตอนคือ

1. การวิเคราะห์ความต้องการ¹ (needs) ในการสื่อสารของผู้เรียนโดยกำหนดจากองค์ประกอบต่างๆ เช่น อายุและเพศของผู้เรียน ภาษาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษา สถานการณ์ในการใช้ภาษา และระดับภาษาที่จะใช้
2. การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรโดยกำหนดทักษะย่อยทางภาษา (micro language skills) วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาย่อย (micro functions) และรูปแบบ (forms)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการสำรวจความต้องการในการใช้ภาษาของผู้เรียนนั้น อาจมีทั้งความต้องการที่จะใช้ภาษาอย่างรีบด่วนและเฉพาะเจาะจง รวมทั้งความต้องการ

¹ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้เขียนใช้คำว่าความต้องการสำหรับคำว่า needs แทนคำว่าความจำเป็น เพราะความหมายของคำว่า ความจำเป็นนั้นหมายถึงความจำเป็นที่ต้องใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ เมื่อมองจากฝ่ายผู้วางหลักสูตร แต่ตัวผู้เรียนเองอาจเรียกว่าเป็นความต้องการได้ เพราะเป็นสิ่งที่เขาต้องการเรียนเพราะเห็นว่าจำเป็น ส่วนคำว่า wants ที่ผู้เขียนใช้ในแบบสอบถามนั้นต้องการให้หมายถึงความต้องการของผู้เรียนโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง requirements ของงานในหน้าที่หรือเป็นไปตามที่ผู้วางหลักสูตรต้องการให้เรียนก็ได้

ที่ไม่รีบด่วนและมีความหลากหลาย แต่ผู้วางหลักสูตรต้องไม่มองข้ามสิ่งเหล่านี้ (Savignon, 1983) เป็นที่น่าเสียดายว่าในความเป็นจริงแล้วผู้วางหลักสูตรส่วนใหญ่มักไม่ค่อยคำนึงถึงการใช้ภาษาหรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้เรียน และมักจะวางหลักสูตรโดยกำหนดเอาจากจินตนาการและคิดเอาเองว่าสมเหตุสมผลดีแล้วมากกว่าจะเป็นการประเมินวัตถุประสงค์หรือสถานการณ์ในการใช้ภาษาตามที่เป็นจริงของผู้เรียน (Bachman และ Strick, 1981; Palmer และ Mackay, 1978)

ดังนั้นหลักสูตรที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายได้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สิ่งที่ยื่นจะต้องใกล้เคียงกับลักษณะของภาษาที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตจริง ก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรสอนอะไร ผู้วางหลักสูตรต้องรู้เงื่อนไขต่าง ๆ เช่น เรื่องของลักษณะของการสื่อสาร กิจกรรม การเรียนการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้ที่จะสื่อสารด้วย

“Before deciding what to teach the learner, one wants to know his requirements in terms of, for example, communicative mode and activities, and the relationship between him and his interlocutors.” (Munby, 1978: 4)

คำจำกัดความของคำว่าความต้องการในการเรียนภาษา (Definition of Language Needs)

Richterich ได้ให้คำจำกัดความของ Language Needs ว่า คือการรวบรวมสารสนเทศจากผู้เรียนแต่ละคนหรือจากกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ทราบว่าคุณเรียนต้องการใช้ประโยชน์จากภาษาที่เรียนไปอย่างไรบ้าง “compiling information both on the individuals or group of individuals who are to learn a language and on the use which they are expecting to make of it when they have learned it.” (1983: 2)

ในเรื่องของความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนนั้น Van Ek (1975: 2) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่า ความต้องการของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันและหลากหลาย แต่การจะจัดการศึกษาได้นั้นต้องคำนึงถึงกลุ่มของผู้เรียนที่มีความต้องการคล้าย ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้คุ้มกับทุนทรัพย์ ความพยายาม และเวลาที่จัดให้มีการเรียนการสอน

Mackay และ Bosquet (1981) ได้แบ่งความต้องการของผู้เรียนภาษาเป็น 2 อย่างคือ 1) ความต้องการที่แท้จริงและเป็นความจำเป็นเฉพาะหน้า (real, current needs) และ 2) ความต้องการสำหรับอนาคตเมื่อผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ภาษาสำหรับเวลาหนึ่งเวลาใดในอนาคต (future hypothetical needs) ความต้องการทั้งสองชนิดนี้อาจแตกต่างจากความปรารถนา (desire) ของผู้เรียนและเป็นอิสระจากข้อกำหนดของสถานการณ์บางอย่างหรืองานในอนาคตซึ่งรวมทั้งความคิดเห็นของครูว่าผู้เรียนควรเรียนอะไร นักการศึกษาอีกคนหนึ่งที่กำลังถึงคำจำกัดความของ needs ของผู้เรียนคือ Porcher (1983) ซึ่งสรุปความได้ดังนี้

1. needs มิได้หมายความว่าเฉพาะความรู้ที่นักเรียนควรรู้แล้วขาดหายไป (lacks¹) เท่านั้น เพราะ needs ไม่ได้เกิดเฉพาะก่อนการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน แต่จะมีการสร้างขึ้นตลอดเวลาแม้แต่ในขณะที่โปรแกรมการเรียนการสอนดำเนินไป ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการที่ผู้เรียนเปลี่ยนความสนใจหรือเป็นผลจากการตัดสินใจผิดเกี่ยวกับ needs แต่แรกเริ่ม ความคิดของ Porcher ในแง่นี้สอดคล้องกับความคิดของ Richterich และ Chancerel (1978) และ Drobnic (1978) Chamber (1980) จึงได้เสนอทางออกสำหรับปัญหาที่เกิดจากการที่ needs เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโดยให้แยก needs ออกเป็น needs ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว สำหรับ needs ในระยะยาว (long-term needs) จะไม่เปลี่ยนแปลงตรงกับเป้าหมาย (target situation) ไม่เปลี่ยนแปลง

2. needs มิได้สองลักษณะคือ needs ในสภาพปัจจุบันซึ่งรวมทั้งแรงจูงใจ ความคาดหวัง และความสนใจในสภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน อีกลักษณะหนึ่งคือ needs ในอนาคตซึ่ง Porcher หมายความว่าถึงสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะเป็นในอนาคต

3. ในการพิจารณา needs ควรคำนึงถึงทัศนคติของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนด้วยเพราะทัศนคติย่อมมีผลกระทบต่อกระบวนการเรียน

การตีความเรื่องความหมายของ needs ในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งน่าสนใจคือคำอธิบายของ Widdowson

¹ The gap between the target proficiency and the existing proficiency of the learners can be referred to as the learner's lacks. (Hutchinson, Waters and Breen, 1979)

(1981) ซึ่งให้ความเห็นว่าเราอาจดูคำจำกัดความของ needs ใน 2 ลักษณะ คือ

1. คำจำกัดความของ needs สำหรับหลักสูตรที่เน้นวัตถุประสงค์ (goal-oriented definition) ซึ่งสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุดท้ายที่วางไว้ในวัตถุประสงค์และถือเป็นจุดหมายของการเรียน (ends of learning) Munby (1978) และผู้ร่างหลักสูตรภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (English for Specific Purposes) โดยทั่วไปจะสนับสนุนคำจำกัดความของ needs ในลักษณะที่หนึ่งนี้

2. คำจำกัดความของ needs สำหรับหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนการสอน (process-oriented definition) ซึ่งเป็น needs ที่สัมพันธ์กับกระบวนการที่เกิดระหว่างการเรียนรู้ภาษาคือเป็นหนทางที่นำไปสู่การเรียนรู้ภาษา (means of learning) Widdowson สนับสนุนคำจำกัดความในลักษณะที่สองนี้เพราะเขาเชื่อว่าผู้วางหลักสูตรไม่ควรเลือกเนื้อหาวิชาด้วยเหตุผลเพียงอย่างเดียว เนื้อหาเหล่านั้นเป็นตัวแทนของสิ่งที่นักเรียนจะได้พบจริงหลังจากเรียนจบหลักสูตร แต่ควรคำนึงถึงเนื้อหาที่ช่วยสร้างกลวิธี (strategies) ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพขณะที่หลักสูตรนั้นกำลังดำเนินอยู่ด้วย กล่าวโดยสรุป Widdowson ต้องการให้ผู้วางหลักสูตรคำนึงถึงกระบวนการทางความคิดขณะที่ผู้เรียนเรียนภาษาด้วย

การสำรวจความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม (กลุ่ม 3)

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้ภาษาอังกฤษและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เข้ารับการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มของสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย¹ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในเรื่องลักษณะและการจัดเนื้อหาวิชา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม 3 จำนวน 22 คน ในหลักสูตรการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม ปีการศึกษา 2530

ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม 3 จัดว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับปานกลาง จากผลทดสอบ Pre-Test ของหน่วยฝึกอบรม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อสอบวัดสมรรถภาพในการใช้ภาษาอังกฤษโดยทั่วไป (General proficiency test) เฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีอายุประมาณ 32 ปี เป็นเพศชาย 5 คน และหญิง 18 คน ทุกคนจบปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยในประเทศ ในสายวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ เช่น Biochemistry, Biology, Nursing, Botany, Food Science, Applied Statistics, Medicine และ Medical Technology เป็นต้น ขณะนี้กลุ่มตัวอย่างทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนอยู่ในคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

ในการดำเนินการสำรวจครั้งนี้ เครื่องมือที่ผู้ศึกษาใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ และความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษ² แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (numerical rating scale) แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองเป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ประโยชน์ของภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน
2. ความสำคัญของทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการแปล

¹ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการให้บริการฝึกอบรมภาษาอังกฤษของสถาบันภาษา คือ งานบริการฝึกอบรม มีภาระหน้าที่ให้บริการการอบรมแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจและเอกชน โครงการหนึ่งที่สถาบันภาษาจัดเป็นประจำทุกปีให้แก่อาจารย์และข้าราชการ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐคือ โครงการฝึกอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้มภาคฤดูร้อนเป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยจัดผู้เรียนตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็น 6 กลุ่ม มีผู้เรียนกลุ่มละประมาณ 25 คน จัดการสอนเป็น 4 ทักษะคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมเวลาเรียนทั้งสิ้นประมาณ 120 ชั่วโมง

² แบบสอบถามชุดนี้หาค่าความเชื่อถือได้โดยใช้สูตรของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.960 จึงถือว่ามีความเชื่อถือได้สูง.

3. ปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. ปริมาณการใช้ทักษะทั้ง 5 ขณะอยู่ที่บ้าน
5. ปริมาณการใช้จริง (actual use) ของทักษะต่าง ๆ กับความต้องการ (wants) ในการเรียนภาษาอังกฤษ
6. ความจำเป็น (real needs or necessities) ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. หาความถี่ของแบบสอบถามทุกข้อ และแปรค่าเป็นอัตราร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการประเมินค่า
3. จัดอันดับความสำคัญของทักษะ การใช้ทักษะต่าง ๆ ในภาษาอังกฤษและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เข้ารับการอบรม

ตารางที่ 1 ความสำคัญของทักษะภาษาอังกฤษตามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม (N = 22)

ทักษะ	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
การฟัง	3 (13.63)	7 (31.81)	5 (22.72)	5 (22.72)	2 (9.09)	3.181	1.220	3
การพูด	6 (27.27)	5 (22.72)	–	6 (27.27)	5 (22.72)	3.045	1.617	4
การอ่าน	8 (36.36)	4 (18.18)	5 (22.72)	5 (22.72)	–	3.681	1.210	1
การเขียน	6 (27.27)	1 (4.54)	11 (50)	2 (9.09)	2 (9.09)	3.318	1.249	2
การแปล	5 (22.72)	6 (27.27)	3 (13.63)	–	8 (36.36)	3.000	1.661	5

(1.00-1.50 ไม่สำคัญเลย, 1.51-2.50 สำคัญน้อย, 2.51-3.50 สำคัญปานกลาง, 3.51-4.50 สำคัญมาก, 4.51-5.00 สำคัญมากที่สุด)

ตารางที่ 2 ความสำคัญของการฟังต่อผู้เข้ารับการอบรมเมื่ออยู่ที่บ้าน (N = 22)

สิ่งที่ฟัง	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD	อันดับที่
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
เพลง	5 (22.72)	7 (31.81)	9 (40.90)	1 (4.54)	2.727	0.882	2
ข่าว	8 (36.36)	10 (45.45)	3 (13.63)	1 (4.54)	3.136	0.833	1
โฆษณา	2 (9.09)	11 (50)	5 (22.72)	4 (18.18)	2.500	0.912	3

สิ่งที่ใช้ฟังอื่นๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุ คือ ฟังเทปบทเรียนภาษาอังกฤษ (สำคัญมาก, N = 1) (1.00-1.50 ไม่สำคัญเลย, 1.51-2.50 สำคัญน้อย, 2.51-3.50 สำคัญปานกลาง, 3.51-4.00 สำคัญมาก)

ตารางที่ 3 ความสำคัญของการอ่านต่อผู้เข้ารับการอบรมเมื่ออยู่ที่บ้าน (N = 22)

สิ่งที่อ่าน	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)				$\bar{X}$	SD	อันดับที่
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
หนังสือพิมพ์	7 (31.81)	11 (50)	3 (13.63)	1 (4.54)	3.090	0.811	1
การ์ตูน	4 (18.18)	11 (50)	6 (27.27)	1 (4.54)	2.818	0.795	3
เรื่องสั้น	5 (22.72)	9 (40.90)	7 (31.81)	1 (4.54)	2.818	0.852	3
โฆษณา	6 (27.27)	10 (45.45)	5 (22.72)	1 (4.54)	2.954	0.843	2
จดหมาย	4 (18.18)	8 (36.36)	9 (40.90)	1 (4.54)	2.681	0.838	5

สิ่งที่อ่านอื่นๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุคือ อ่านตำรา (สำคัญมาก, N = 2 ; สำคัญปานกลาง N = 2), อ่านคู่มือ, จุลกษา (สำคัญมาก, N = 1), อ่านวิจัย (สำคัญปานกลาง, N = 1), อ่านนวนิยาย (สำคัญมาก, N = 1)

ตารางที่ 4 ปริมาณการใช้จริง (actual use) และความต้องการ (wants) ของทักษะการฟังของผู้เข้ารับการอบรม (N = 22)

	$\bar{X}$ การใช้	SD	อันดับที่	$\bar{X}$ ความต้องการ	SD	อันดับที่
คำบรรยาย	2.500	0.912	3	3.181	0.957	3
การสัมภาษณ์	2.772	0.869	1	3.500	0.859	1
สรุปคำบรรยาย/การสอน	2.363	0.902	4	3.136	0.888	4
การพูดคุยตามโอกาส	2.727	0.827	2	3.500	0.740	1

(1.00-1.50 ไม่ใช้เลย, 1.51-2.50 ใช้น้อย, 2.51-3.50 ใช้ปานกลาง, 3.51-4.00 ใช้บ่อย)

(1.00-1.50 ไม่ต้องการเลย, 1.51-2.50 ต้องการน้อย, 2.51-3.50 ต้องการปานกลาง, 3.51-4.00 ต้องการมาก)

ตารางที่ 5 ปริมาณการใช้จริง (actual use) และความต้องการ (wants) ของทักษะการพูดของผู้เข้ารับการอบรม (N = 22)

สิ่งที่ใช้พูด	$\bar{X}$ การใช้	SD	อันดับที่	$\bar{X}$ ความต้องการ	SD	อันดับที่
กล่าวรายงาน	2.272	1.077	5	3.409	0.854	3
อภิปราย	2.454	1.010	1	3.545	0.738	1
ตอบคำถาม	2.454	1.010	1	3.500	0.740	2
ถามคำถาม	2.454	1.010	1	3.409	0.796	3
เสนอผลงานทางวิชาการ	2.318	0.945	4	3.409	0.796	3

ตารางที่ 6 ปริมาณการใช้จริง (actual use) และความต้องการ (wants) ของทักษะการเขียนของผู้เข้ารับการอบรม (N = 22)

สิ่งที่เขียน	$\bar{X}$ การใช้	SD	อันดับที่	$\bar{X}$ ความต้องการ	SD	อันดับที่
บันทึกคำบรรยาย	2.363	0.902	2	3.181	0.906	4
รายงาน	2.681	0.893	1	3.590	0.503	1
ภาคินพนธ์	2.363	1.002	2	3.272	0.827	2
ตอบข้อสอบ	2.272	0.827	4	3.227	0.751	3

ตารางที่ 7 ปริมาณการใช้จริง (actual use) และความต้องการ (wants) ของทักษะการแปลของผู้เข้ารับการอบรม (N = 22)

สิ่งที่แปล	$\bar{X}$ การใช้	SD	อันดับที่	$\bar{X}$ ความต้องการ	SD	อันดับที่
บทต่างๆ ในตำรา	3.318	0.994	1	3.545	0.800	2
วารสารทางวิชาการ	3.318	0.838	1	3.500	0.801	3
คำบรรยาย	2.818	1.052	4	3.363	0.789	4
รายงาน	2.909	1.019	3	3.590	0.666	1
จดหมาย	2.681	1.086	5	3.227	0.751	5

ตารางที่ 8 ความจำเป็น (real needs or necessities) ในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน (N = 22)

ทักษะ	จำนวนผู้ตอบ (ร้อยละ)					$\bar{X}$	SD	อันดับที่
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย			
การฟังข่าว/รายงาน	11 (50)	5 (22.72)	5 (22.72)	1 (4.54)	–	4.181	0.957	6
ความเข้าใจในการให้คำสั่ง ด้วยวาจา	13 (59.09)	8 (36.36)	–	1 (4.54)	–	4.500	0.740	3
การพูดในที่ประชุม	11 (50)	6 (27.27)	3 (13.63)	2 (9.09)	–	4.181	1.006	6
การพูดคุยกับลูกค้า/คนไข้/ นักศึกษา	4 (18.18)	7 (31.81)	7 (31.81)	3 (13.63)	1 (4.54)	3.454	1.100	12
การพูดคุยกับเพื่อนร่วมงาน	5 (22.72)	3 (13.63)	7 (31.81)	3 (13.63)	4 (18.18)	3.090	1.411	13
การอ่านวารสาร/รายงาน	14 (63.63)	6 (27.27)	2 (9.09)	–	–	4.545	0.670	1
การอ่านรายงานการประชุม	10 (45.45)	5 (22.72)	3 (13.63)	3 (13.63)	1 (4.54)	3.909	1.269	9
การอ่านบันทึก/จดหมาย	7 (31.81)	6 (27.27)	6 (27.27)	3 (13.63)	–	3.772	1.066	11

การอ่านหนังสือพิมพ์/ นิตยสาร	11 (50)	7 (31.81)	3 (13.63)	1 (4.54)	–	4.272	0.882	5
การเขียนรายงาน	14 (63.63)	6 (27.27)	2 (9.09)	–	–	4.545	0.670	1
การเขียนบันทึกการประชุม	8 (36.36)	6 (27.27)	5 (22.72)	2 (9.09)	1 (4.54)	3.818	1.180	10
การเขียนจดหมาย/ บันทึกข้อความ	9 (22.72)	5 (22.72)	6 (27.27)	2 (9.09)	–	3.954	1.045	8
การแปลงานเขียนทั่วไป	11 (50)	9 (40.90)	1 (4.54)	1 (4.54)	–	4.363	0.789	4

(1.00-1.50 ไม่จำเป็นเลย, 1.51-2.50 จำเป็นเล็กน้อย, 2.51-3.50 จำเป็นปานกลาง, 3.51-4.50 จำเป็นมาก, 4.51-5.00 จำเป็นมากที่สุด)

สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเรื่องการใช้และความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษ และข้อเสนอแนะ

1. โดยทั่วไปผู้เข้ารับการอบรมในกลุ่ม 3 คิดว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.363) และเห็นว่าทักษะที่สำคัญมากเป็นอันดับแรกคือ ทักษะการอ่าน (ค่าเฉลี่ย 3.681) อันดับที่สองคือ ทักษะการเขียน (ค่าเฉลี่ย 3.318) อันดับที่สามคือ ทักษะการฟัง (ค่าเฉลี่ย 3.181) อันดับทีสี่คือ ทักษะการพูด (ค่าเฉลี่ย 3.045) และอันดับสุดท้ายคือ ทักษะการแปล (ค่าเฉลี่ย 3.000)

2. ในเรื่องปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เข้ารับการอบรมตอบว่าใช้ที่มหาวิทยาลัยเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย 2.590) รองลงมาคือ ที่ทำงาน เช่น โรงพยาบาล โรงฝึกงาน (ค่าเฉลี่ย 2.545) และที่ร้านขายของ (ค่าเฉลี่ย 1.772) ตามลำดับ

3. ในส่วนที่เกี่ยวกับความสำคัญของทักษะภาษาอังกฤษต่อผู้เรียนขณะอยู่ที่บ้านนั้น ผู้เข้ารับการอบรมให้ความสำคัญกับทักษะต่อไปนี้ดังนี้คือ

3.1 ทักษะการฟัง ได้แก่ การฟังข่าวเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.136) อันดับสองคือฟังเพลง (ค่าเฉลี่ย 2.727) และอันดับสามคือ ฟังโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 2.500)

3.2 ทักษะการพูด ได้แก่ การพูดสนทนากับแขกต่างประเทศเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.772) อันดับสองคือ พูดโทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 2.272)

3.3 ทักษะการอ่าน ได้แก่ อ่านหนังสือพิมพ์เป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.090) อันดับสองคือ อ่านโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 2.954) อันดับสามได้แก่ อ่านการ์ตูนและเรื่องสั้น (ค่าเฉลี่ย 2.818)

3.4 ทักษะการเขียน ได้แก่ เขียนจดหมายเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.772) อันดับสองคือ เขียนบันทึกส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 2.409)

3.5 ทักษะการแปล ได้แก่ แปลบทความในนิตยสารเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.818) อันดับสองคือ แปลข่าว (ค่าเฉลี่ย 2.772) และอันดับสามคือ แปลบทสนทนา (ค่าเฉลี่ย 2.727)

4. ในส่วนคำถามเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่างๆ นั้น ผู้เข้ารับการอบรมให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษในการเดินทางไปต่างประเทศเป็นอันดับแรก (ค่าเฉลี่ย 3.590) รองลงมาคือ ในงานสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.772) และในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษ (ค่าเฉลี่ย 3.500) ตามลำดับ

5. ในส่วนคำถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้ภาษาอังกฤษตามที่คุณเข้าอบรมให้อยู่ในปัจจุบัน (actual use) กับความต้องการ (wants) นั้น สรุปได้ว่า

5.1 ทักษะการฟัง ผู้เข้ารับการอบรมใช้ภาษาอังกฤษในการฟังการสัมมนาเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.772) รองลงมาคือ การฟังการพูดคุยตามโอกาส (ค่าเฉลี่ย 2.727) และการฟังคำบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 2.500) ตามลำดับ ส่วนในเรื่องความต้องการนั้น ต้องการฟังการ

สัมมนาและการพูดคุยตามโอกาสเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.500) ส่วนอันดับรองลงมาคือ การฟังคำบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 3.181)

5.2 ทักษะการพูด ผู้เข้ารับการอบรมใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการอภิปราย ตอบคำถาม และถามคำถามเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.454) อันดับรองลงมาคือ การเสนอบทความทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 2.318) ส่วนความต้องการนั้น ผู้เข้ารับการอบรมต้องการทักษะการพูดเพื่อการอภิปรายเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.545) อันดับรองลงมาคือ เพื่อการตอบคำถาม (ค่าเฉลี่ย 3.500) และการถามคำถาม การกล่าวรายงานและเสนอผลงานทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.409 เท่ากัน) ตามลำดับ

5.3 ทักษะการอ่าน ผู้เข้ารับการอบรมใช้ภาษาอังกฤษในการอ่านตำราเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.909) รองลงมาคือ การอ่านวารสารในสาขาวิชา (ค่าเฉลี่ย 3.727) และอ่านรายงานวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.545) ตามลำดับ ส่วนความต้องการนั้น ผู้เข้ารับการอบรมต้องการใช้ภาษาอังกฤษในการอ่านตำราเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.818) อันดับสองคือ การอ่านรายงานวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.772) และรองลงมาคือ การอ่านวารสารในสาขาวิชา (ค่าเฉลี่ย 3.727)

5.4 ทักษะการเขียน ผู้เข้ารับการอบรมตอบว่าใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนรายงานเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.681) อันดับสองคือ การเขียนบันทึกคำบรรยาย และภาคินพนธ์ (ค่าเฉลี่ย 2.363) สำหรับความต้องการ ผู้เข้ารับการอบรมต้องการทักษะในการเขียนรายงานเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.590) รองลงมาคือ การเขียนภาคินพนธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.272) และตอบข้อสอบ¹ (ค่าเฉลี่ย 3.227) ตามลำดับ

5.5 ทักษะการแปล ปัจจุบันผู้เข้ารับการอบรมใช้ทักษะการแปลในการแปลบทต่าง ๆ ในตำราและวารสารทางวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.318) รองลงมาคือ การแปลรายงาน (ค่าเฉลี่ย 2.909) และคำ

บรรยาย (ค่าเฉลี่ย 2.818) ตามลำดับ ส่วนในด้านความต้องการผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่า ต้องการให้ทักษะการแปลในการแปลรายงานเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 3.590) อันดับสองคือ แปลบทต่าง ๆ ในตำรา (ค่าเฉลี่ย 3.545) และรองลงมาคือ การแปลวารสารทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.500)

สรุปโดยทั่วไปผู้เข้ารับการอบรมขณะนี้ใช้ภาษาอังกฤษในทักษะต่าง ๆ ในปริมาณน้อยถึงปานกลาง แต่มีความต้องการที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ ฟัง พูด อ่าน เขียน และแปล ในปริมาณปานกลางถึงมาก ซึ่งผู้ศึกษาตีความ (หลังจากการสัมภาษณ์ผู้ตอบอย่างไม่เป็นทางการ และได้รับการยืนยันว่าเป็นจริงเช่นนั้น) ว่า ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในปริมาณน้อย เท่าที่เป็นอยู่เพราะยังมีความสามารถจำกัด ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว และผู้เรียนประสงค์จะได้รับการฝึกฝนทักษะทั้ง 5 นี้เพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความชำนาญและความมั่นใจ เพื่อที่จะได้ใช้ภาษาอังกฤษในทักษะทั้ง 5 ได้ในปริมาณที่มากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้

6. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็น (real needs or necessities) ในการใช้ทักษะต่าง ๆ ในภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานนั้น ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่า ต้องการให้ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการอ่านวารสารและรายงาน (ค่าเฉลี่ย 4.545) และเขียนรายงาน (ค่าเฉลี่ย 4.545) เป็นอันดับหนึ่ง อันดับสามคือ การทำความเข้าใจในการให้คำสั่งด้วยวาจา (ค่าเฉลี่ย 4.500) อันดับสี่คือ การแปลงานเขียนทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 4.363) อันดับห้าได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร (ค่าเฉลี่ย 4.272) อันดับหกได้แก่ การฟังข่าวหรือรายงาน (ค่าเฉลี่ย 4.181) และการพูดในที่ประชุม (ค่าเฉลี่ย 4.181) อันดับแปดได้แก่ การเขียนจดหมายและบันทึกข้อความ (ค่าเฉลี่ย 3.954) อันดับเก้าได้แก่ การอ่านรายงานการประชุม และอันดับสิบได้แก่ การเขียนบันทึกการประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.818)

ดังนั้นในการจัดหลักสูตรการอบรม ควรจัดให้ตามความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วนตามที่ผู้เข้าอบรมเสนอ เพื่อว่าจะได้ใช้ประโยชน์จากภาษาอังกฤษในการทำงานอย่างจริงจัง ข้อเสนอแนะอย่างหนึ่งที่ผู้ศึกษาเสนอในจุดนี้คือ สถาบันภาษาควรจัดการสอนทักษะการแปลให้ผู้เข้ารับการอบรมด้วย เพราะเป็นทักษะที่ผู้เข้ารับการอบรมจำเป็นต้องใช้และต้องการเรียน แต่ใน

¹ ข้อมูลส่วนนี้จากการพูดคุยสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อยืนยันผลที่ได้ ทำให้รู้ว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนหนึ่งกำลังจะศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ จึงมีความต้องการภาษาอังกฤษในการเขียนภาคินพนธ์และตอบข้อสอบ ซึ่งถือเป็นความต้องการส่วนตัว (wants) และแตกต่างจากความจำเป็น (necessities) ในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับการทำงานในหน้าที่

ปัจจุบันหลักสูตรการอบรมภาษาอังกฤษแบบเข้ม จัดให้มีการเรียนการสอนเฉพาะ 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนเท่านั้น ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นเกี่ยวกับที่มาของการจัดการอบรม

ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งก็คือ หน่วยบริการฝึกอบรมควรได้สำรวจความต้องการของผู้เรียน ประเมินบทเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 กลุ่ม และควรศึกษาซ้ำหลาย ๆ ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรนี้

การประเมินบทอ่านและกิจกรรมทักษะการอ่านของผู้เข้ารับการอบรมกลุ่ม 3 (พ.ศ. 2530)

สืบเนื่องจากการสำรวจถึงสิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมอ่าน และวัตถุประสงค์ในการอ่าน ผู้สอนได้เลือกบทอ่านจากแหล่งต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ตำราเรียนที่มีจำหน่าย เรื่องสั้น และตำราในสาขาวิชา จากนั้นมีการสร้างแบบฝึกหัดเพิ่มเติม และเลือกกิจกรรมที่ใช้ทักษะสัมพันธ์คือมีทั้งการอ่าน เขียน ฟัง และอภิปราย

有一部分ใหญ่ของบทอ่านเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาได้เลือกโดยใช้ประสบการณ์และ subjectivity มาใช้สอนผู้เข้ารับการอบรมกลุ่ม 2 (ภาษาอังกฤษแบบเข้ม พ.ศ. 2529) และพบว่าผู้เรียนมีความสนใจและร่วมมือในกิจกรรมหรือ tasks ที่ให้ทำเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาได้ให้ผู้รับการอบรมกลุ่ม 3 (พ.ศ. 2530) ประเมินใหม่เพื่อยืนยันผลที่ได้

ก่อนจบหลักสูตรการอบรม (จำนวนชั่วโมงเรียนทักษะการอ่านประมาณ 30 ชั่วโมง) ผู้สอนได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมิน โดยใช้แบบสอบถามประเมินค่าแบบ 5 มาตรา (1.00-1.50 ไม่ชอบเลย, 1.51-2.50 ชอบเล็กน้อย, 2.51-3.50 ชอบปานกลาง, 3.51-4.50 ชอบมาก, 4.51-5.00 ชอบมากที่สุด)

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อบทอ่าน และกิจกรรมการอ่าน (N = 21*)

ที่	บทเรียน/กิจกรรม	% ผู้ตอบ	$\bar{X}$	SD
1.	Text : How to Read Faster	100	4.476	0.679
	Task : Practice previewing/ skimming (I)	100	4.285	0.717

2.	Text : Waterfalls	100	3.666	0.856
	Task : Scanning (I)	100	4.142	0.727
3.	Text : Menu	100	4.142	0.853
	Task : Scanning (I)	100	4.285	0.783
4.	Text : Population Growth	100	4.047	0.589
	Task : T/F, Comprehension question, Interpreting graph, table (I)	100	4.047	0.589
5.	Text : Who killed Foxy?	100	4.333	0.795
	Task : Puzzles, discussion (PW)	100	4.285	0.845
6.	Text : Using Context	100	4.428	0.676
	Task : M/C, Cloze (I)	100	4.523	0.679
7.	Text : Reading for Topics and Main Ideas	100	4.476	0.679
	Task : M/C, blank-filling (I, GW)	100	4.285	0.902
8.	Text : Airlines Advertisement	100	4.238	0.768
	Task : Discussion (GW)	100	4.142	0.792
9.	Text : Hijacking	100	4.428	0.676
	Task : Problem-solving (Maze) (I)	100	4.333	0.730
10.	Text : Design a flag	100	4.666	0.483
	Task : Discussion, jigsaw, presentation (GW)	100	4.666	0.483
11.	Text : Unicorn	100	4.571	0.597
	Task : Critical reading, discussion (GW)	100	4.666	0.577
12.	Text : Computers	100	3.761	0.889
	Task : Rearranging orders (I)	100	3.857	0.963
13.	Text : Mind over Matter	100	4.047	0.669
	Task : Discussion (GW)	100	3.952	0.740
14.	Text : Power Devices	90.48	3.947	0.779
	Regions with Cloud Cover	90.48	4.052	0.705
	The Sky Therm House	90.48	4.157	0.764
	Task : Interpreting graphs, diagrams, pictures (I)	90.48	4.263	0.805
15.	Text : Kidney Machine	95.24	3.750	0.716
	Task : Decision-making (PW)	95.24	3.850	0.812
16.	Text : Conjugal Prep	85.71	4.055	0.872
	Task : Discussion (GW)	85.71	4.111	0.832
17.	Text : Uri Geller	95.24	4.200	0.767
	Task : Discussion (GW)	95.24	4.150	0.745
18.	Text : Marco Polo	95.24	4.500	0.606
	Task : Narrating events, (I)	95.24	4.350	0.812
	scanning (I)	95.24	4.400	0.753
	writing (I)	95.24	4.300	0.801
19.	Text : Driving License	95.24	4.300	0.923
	Task : Form-filling (I)	95.24	4.200	0.833
20.	Text : The Bermuda Triangle	95.24	4.350	0.875
	Task : Discussion (GW)	95.24	4.150	0.875
21.	Text : Submarine Plumbing	95.24	4.300	0.801
	Task : Transferring information (I)	95.24	4.300	0.736
22.	Text : Paper-making	95.24	3.850	0.933
	Task : Transferring information (I)	95.24	3.900	0.967
23.	Text : Recognizing and Making Inferences	95.24	4.350	0.745
	Task : Discussion (PW)	95.24	4.440	0.598
24.	Text : Drawing Conclusions	90.48	4.315	0.820
	Task : Discussion (PW)	90.48	4.263	0.805
25.	Text : Judgements (stereotype)	95.24	4.400	0.680
	Task : Discussion (GW)	95.24	4.300	0.801

GW = กิจกรรมกลุ่ม, PW = กิจกรรมคู่, I = กิจกรรมเดี่ยว

* จำนวนผู้เรียนที่เรียนจบหลักสูตรมี 21 คน ในกลุ่ม 3

ที่	บทอ่าน/กิจกรรม	% ผู้ตอบ	$\bar{X}$	SD
26.	Text : A Fatal Accident	95.24	4.300	0.656
	Task : Critical reading, discussion (GW)	95.24	4.250	0.716
27.	Text : Japanese Style in Decision-Making	100	4.428	0.746
	Task : Discussion, presentation (GW)	100	4.428	0.597
28.	Text : Market Factors	80.95	4.117	0.781
	Task : Discussion, role-play (GW)	80.95	4.235	0.831

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นแล้ว สรุปได้ว่า ผู้รับการอบรมประเมินบทอ่านตามความชอบจากมากไปหาน้อย 7 อันดับแรก จากจำนวนทั้งสิ้น 28 อันดับ ได้แก่

1. Design a flag (ค่าเฉลี่ย 4.666)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.666)
2. Unicorn (ค่าเฉลี่ย 4.571)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.666)
3. Marco Polo (ค่าเฉลี่ย 4.500)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.350)
4. How To Read Faster (ค่าเฉลี่ย 4.476)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.476)
Reading for Topics (ค่าเฉลี่ย 4.476)
and Main Ideas Task (ค่าเฉลี่ย 4.285)
5. Using Context (ค่าเฉลี่ย 4.428)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.523)
Hijacking (ค่าเฉลี่ย 4.428)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.333)
Japanese Style in (ค่าเฉลี่ย 4.428)
Decision Making Task (ค่าเฉลี่ย 4.428)
6. Judgements (ค่าเฉลี่ย 4.400)
(stereotype) Task (ค่าเฉลี่ย 4.300)
7. The Bermuda Triangle (ค่าเฉลี่ย 4.350)
Task (ค่าเฉลี่ย 4.150)
Recognizing and (ค่าเฉลี่ย 4.350)
Making Inferences Task (ค่าเฉลี่ย 4.440)

อภิปราย

1. โดยทั่วไปผู้เข้ารับการอบรมชอบบทเรียนที่เรียนในห้องเรียนในระดับมากถึงมากที่สุด และพอใจ

ที่จะอ่านบทเรียนทั่ว ๆ ไปไม่จำเป็นต้องอยู่ในสาขาวิชา (Technical English)¹ แต่ควรมีกิจกรรมในการเรียนที่ทำให้มีการสื่อสารระหว่างผู้เรียนด้วยกันมาก ๆ เช่น บท Design a flag เป็นการทำงานเป็นกลุ่ม ออกแบบธงให้มีสัญลักษณ์ต่าง ๆ มีการอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้น ส่วนบท Unicorn เน้นการอ่านแบบวิพากษ์วิจารณ์และตีความ มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น บท Marco Polo เป็นการเรียงลำดับเหตุการณ์ในอดีต มีการแข่งขันตอบคำถามโดยเน้นการอ่านแบบ scanning และบท Hijacking ผู้อ่านฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เป็นต้น

2. ผู้เรียนพอใจจะได้เรียนบทอ่านที่จะช่วยให้มีกลยุทธ์ (strategies) ในการอ่านภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น สังเกตได้ว่าผู้เรียนให้การประเมินค่าอยู่ใน 7 อันดับแรก แก่ทักษะการอ่านเร็ว และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (อันดับ 4) การใช้ประโยชน์จากบริบทในการเดาคำ (อันดับ 5) และการอ้างอิงสรุป (inferences) (อันดับ 7)

3. เมื่อผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อยืนยันผลของข้อมูลที่เป็นตัวเลขก็ได้รับการบอกเล่าว่าผู้รับการอบรมต้องการอ่านเรื่องภาษาอังกฤษทั่ว ๆ ไปจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ค่อยชอบที่จะอ่านบทอ่านในสาขาของตนเพราะต้องอ่านอยู่แล้วเป็นประจำเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อมีโอกาสได้มารับการอบรมในหลักสูตรนี้ได้พบเพื่อนร่วมอาชีพในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ก็ต้องการจะได้บทอ่านและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปราย และเมื่อดูผลของข้อมูลเทียบกันจะเห็นได้ว่า ผู้เรียนประเมินบทอ่านต่อไปนี้ให้อยู่ 5 อันดับสุดท้ายคือ

1. Waterfalls (ค่าเฉลี่ย 3.666*)
2. Kidney Machine (ค่าเฉลี่ย 3.750)
3. Computers (ค่าเฉลี่ย 3.761)
4. Paper-making (ค่าเฉลี่ย 3.850)

¹ จากการสำรวจความต้องการผู้รับการอบรมต้องการภาษาอังกฤษเพื่ออ่านตำรา รายงานวิชาการ และวารสารในสาขาวิชา แต่สำหรับบทเรียนในชั้นที่จะเป็น means ไปสู่การพัฒนาทักษะการอ่านนั้น ผู้อ่านเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเป็น technical texts. เพราะสิ่งที่ผู้เรียนต้องพัฒนาก็คือทักษะและกลยุทธ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ ส่วน concept เนื้อหาในสาขาวิชาผู้เรียนทุกคนมีความรู้ดีอยู่แล้ว

* บทอ่านเรื่องนี้ได้รับการประเมินให้อยู่ในอันดับท้ายสุด แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ "ชอบมาก" (3.51-4.50)

5. Power Devices (ค่าเฉลี่ย 3.947)

บทอ่านและกิจกรรมของบทอ่านเหล่านี้ (เช่น 2, 3, 5) มีเนื้อหาทางสายวิทยาศาสตร์กิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการคำนวณตัวเลข การตีความจากกราฟหรือตาราง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้รับการอบรมส่วนใหญ่เคยชินอยู่แล้ว จึงคิดว่าบทอ่านทำนองนี้มีความท้าทายน้อย ความรู้ที่ได้ในเรื่องนี้จะช่วยให้ผู้สอนหาบทอ่านอื่นที่เหมาะสมกว่ามาสอนแทนสำหรับการอบรมครั้งต่อไป (สำหรับผู้เรียนกลุ่มความสามารถปานกลางเช่นเดียวกัน)

บทสรุป

ผู้เขียนบทความนี้ได้พยายามที่จะเสนอภาพรวมของการวางหลักสูตรที่เริ่มจากการสำรวจความต้องการ

การสร้างหรือคัดเลือกบทอ่านและกิจกรรมการเรียนการสอน และตามมาด้วยการประเมินบทอ่าน และกิจกรรมเหล่านั้นเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และผู้เขียนใคร่ฝากความคิดไว้ว่า การวิจัยชนิดที่มีชั้นเรียนเป็นศูนย์กลาง (Classroom - centered research) นั้น แม้จะทำในระดับเพียงกลุ่มเล็กๆ ก็จะมีประโยชน์มากกับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การสังเกต สอบถาม พูดคุยกับนักเรียนในกลุ่ม จะช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ทศนคติและแรงจูงใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยประกอบให้ข้อมูลที่ใช้อย่างมีประสิทธิภาพที่มีความหมายสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

References

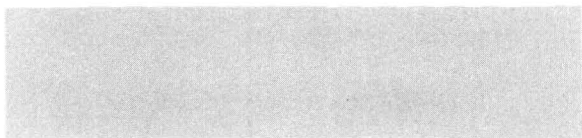
- Bachman, L.F. & Strick, G.J. 1981. An analytic approach to language program design. In R.Mackay & J.D. Palmer (Eds.), *Language for Specific Purposes*. Rowley : Newbury House.
- Chambers, F. 1980. A re-evaluation of needs analysis in ESP. *English for Specific Purposes Journal*, 1 (1) : 25 - 33.
- Drobnic, K. 1978. Mistakes and modifications in course design. In M.T. Trimble, L.Trimble, & K.Drobnic (Eds.), *English for Specific Purposes : Science and Technology*. Corvallis, OR : English Language Institute, Oregon State University.
- Hutchinson, Tom and Alan Waters. 1987. *English for Specific Purposes : A Learning Centered Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mackay R. & Bosquet M. 1981. LSP Curriculum development--- From policy to practice. In R.Mackay & J.D. Palmer (Eds.), *Language for Specific Purposes*. Rowley: Newbury House.
- Munby, J. 1978. *Communicative Syllabus Design*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Palmer, J.D. & Mackay, R. 1978, *The Dimensions of English for Special Purposes*. Unpublished paper for TESOL
- ALSIG 1978. Montreal : TEAL Center, Concordia University.
- Prabhu, N.S. 1983. *Procedural Syllabuses*. Paper presented at the SEAMEO RELC Eighteenth Regional Seminar. Singapore.
- Porcher, L. 1983. Reflection on language needs in the school. In R. Richterich (Ed.), *Case Studies in Identifying Language Needs*. Oxford : Pergamon Press.
- Richterich, A. (Ed.) 1983. *Case Studies in Identifying Language Needs*. Oxford : Pergamon Press.
- Richterich, R. & Chancerel, J.L. 1978. *Identifying the Needs of Adults Learning a Foreign Language*. Strasbourg : Council of Europe.
- Savignon, S.J. 1983. *Communicative Competence : Theory and Classroom Practice*. Reading : Addison-Wesley.
- Van Ek, J. 1975. *The Threshold Level*. Strasbourg : Council of Europe.
- Widdowson, H.G. 1981. English for specific purposes : Criteria for course design. In L.Selinker, E.Tarone & U.Hanzeli (Eds.), *English for Academic and Technical Purposes*. Rowley : Newbury House.

การประเมินความสอดคล้อง
ของแผนพัฒนาระยะที่ 3
ของศูนย์ภาษาซีมีโอ
(พ.ศ.2525-2529)

กับ

ความต้องการของประเทศไทย
และการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ
โครงการของศูนย์ภาษาซีมีโอ
สำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 4
(2530-2534)

กุลพร ธีรบุญธนะ
พิมพ์ฤดี นาควิโรจน์
จรรยา เกณี

เนื่องจากในปี 2523 คณะกรรมการประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับศูนย์ภาษาซีมีโอ ได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของศูนย์ภาษาซีมีโอ โดยส่งแบบสอบถามไปยังบุคคล 3 กลุ่ม คือ ผู้ที่เคยศึกษาอบรมที่ศูนย์ฯ ผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษา และคณะกรรมการประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับศูนย์ภาษาซีมีโอ

แผนพัฒนาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2530-2534) มีกิจกรรมต่างๆ เช่น ทวนศึกษาอบรม ทวนวิจัย สัมมนา ฯลฯ จะมีผลต่อประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศสมาชิกอย่างยี่ง ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนพัฒนาระยะที่ 3 ของศูนย์ภาษาซีมีโอกับความต้องการทางวิชาการของประเทศไทย ในด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของแผนระยะที่ 3 ที่ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว และใช้เป็นข้อเสนอสำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 4 ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์เต็มที่จากกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาระยะที่ 4 ของศูนย์ฯ

คณะผู้ทำการวิจัยได้ประมวลความคิดเห็นจากบุคคลทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการจัดหลักสูตร และการจัดสัมมนาทางวิชาการระดับภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์การดำเนินงานและแผนงานของศูนย์ฯ ระหว่าง พ.ศ. 2525-2529 โดยใช้เอกสารต่างๆ ดังนี้ คือ

1. RELC Programmes and Activities 1982-1986. 1982 SEAMEO Regional Language Centre. Singapore: Central Printers
2. Report of the Meeting of the Governing Board. Bangkok, 1-3 October 1984. Singapore: RELC
3. หัวข้อของรายงานที่ผู้เข้าอบรมที่เป็นคนไทยเสนอ
4. เอกสารรายละเอียดหลักสูตรของศูนย์ภาษา RELC 2900/A3/AL INFO

ผลการประเมินความสอดคล้องของความต้องการของประเทศไทยกับการดำเนินงานจริงของศูนย์ภาษาโดยใช้สถิติ chi-square และคิดค่าร้อยละปรากฏดังนี้

ก. การจัดหลักสูตรศึกษาอบรมของศูนย์ภาษาซีมีโอ

ตามความคิดเห็นของผู้ที่เคยศึกษาอบรมที่ศูนย์ภาษา RELC ระหว่างปี 2520-2524 นั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61) เห็นว่าการจัด Advanced Course ควรจัดปีละ 2 ครั้ง และครั้งหนึ่งควรมีระยะเวลา 4 เดือน (ร้อยละ 65) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทและเอกนั้น ผู้ที่เคยรับการอบรมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74) เห็นว่าควรจัดหลักสูตรระดับปริญญาโทและร้อยละ 48 เห็นว่าไม่ควรจัดถึงระดับปริญญาเอก ส่วนความเห็นเกี่ยวกับการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 96) เห็นว่าควรจัดและจัดปีละ 2 ครั้งๆ ละ 7 หรือ 15 วัน ทางด้านการอบรมเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74) เห็นว่าศูนย์ภาษา RELC ควรจะจัดโดยอบรมแบบ Intensive และภาษาที่ควรอบรมคือ ภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 65) ภาษาจีน (ร้อยละ 35) ภาษาฝรั่งเศส (ร้อยละ 30) ภาษาญี่ปุ่นและภาษา馬來 (ร้อยละ 9)

ความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานฯ เกี่ยวกับการจัด Advanced Course นั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดปีละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 54) มีร้อยละ 33 คิดว่าควรจัดปีละ 1 ครั้ง ระยะเวลาการจัดนั้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44) เห็นว่าควรจัดครั้งละ 4 เดือน และร้อยละ 33 เห็นว่าควรจัดครั้งละ 3 เดือน ส่วนการจัดการศึกษาระดับปริญญาโทนั้น กรรมการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67) เห็นว่าไม่ควรจัด และร้อยละ 78 เห็นว่าไม่ควรจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก เกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ กรรมการประสานงานฯ ร้อยละ 89 เห็นว่าควรจัด และควรจัดปีละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 56) ปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 33) ระยะเวลาจัดควรเป็น 7 วันต่อครั้ง ส่วนที่เกี่ยวกับการอบรมเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้ตอบเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 56) เห็นว่าควรจัด เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 11) เห็นว่าไม่ควรจัด และมีจำนวนหนึ่ง (ร้อยละ 33) งดเว้นไม่ตอบ ผู้ที่เห็นว่าการจัดจำนวนร้อยละ 56 เห็นว่าการจัดแบบเข้ม

(ส่วนผู้บริหารไม่ได้ถามความเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดอบรม)

เมื่อติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัด Advanced Course ของศูนย์ภาษา RELC ตั้งแต่ปี

2525-2529 นั้นปรากฏว่า ศูนย์ภาษา RELC จัด Advanced Course แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจัดอบรมระยะสั้นเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ซึ่งจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง และมีหัวข้อของการอบรมเฉพาะ เช่น Course 211, 212, 213, 214, 215

2. การจัดอบรมระยะยาวนาน 9 เดือน ซึ่งจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง ได้แก่ Course 101, 102, 401 ซึ่งเป็น

หลักสูตรที่ให้ประกาศนียบัตรชั้นสูง (Diploma) และ Course 301 และ 501 ซึ่งผู้เรียนจะได้รับปริญญาโทและปริญญาเอกตามลำดับ

เนื้อหาของการจัดหลักสูตรระยะสั้น

สำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 3 ความต้องการในด้านเนื้อหาของหลักสูตรระยะสั้นจากการสำรวจ มี 18 หัวข้อ ดังนี้

- I. หัวข้อการอบรม Advanced Course ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานฯ
- I. 1. English for Special Purposes
2. ภาษาศาสตร์กับการแปล
3. การใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาสำหรับผู้สอน
4. Seminar in Teaching English for Special Purposes
5. Aspects of Science in Relation to Language Teaching
6. การสอนวรรณคดีและการประเมินผล
7. การสอนแปล
8. การวิจัยด้านภาษา/ภาษาศาสตร์
- II. 1. ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาแม่
2. ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาต่างประเทศ
3. กลวิธีการแปล
- III. 1. General Methodology in Language Teaching
2. ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนวรรณคดี
3. การเรียนการสอนภาษา
- IV. 1. ภาษากับสังคมของประเทศเครือซีมีโอ กับการวางแผนการเรียนการสอนภาษาในประเทศเหล่านั้น
* การทดสอบและการประเมินผล
* การใช้วรรณคดีในการสอนภาษา
* ภาษาศาสตร์ด้านจิตวิทยาและขบวนการเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา

* หัวข้อที่คิดใหม่

สรุปได้ว่าศูนย์ฯ ได้จัดเนื้อหาการอบรมเป็นจำนวน 14 เรื่อง จากที่คณะกรรมการประสานงานเสนอไว้ 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 83 ส่วนเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะสาขา สำหรับผู้สอน Aspects of Science in

Courses ที่ RELC จัด	Topic of project
3	6
1	0
0	1
3	0
0	0
1	0
1	0
3	11
0	0
7	0
1	0
1	0
0	0
12	4
4	2
1	1
1	1
2	1
41	27

รวม

Relation to Language Teaching ภาษาศาสตร์เพื่อการสอนภาษาแม่ และภาษาศาสตร์เพื่อการสอนวรรณคดี นั้น ศูนย์ฯ ยังไม่ได้จัดหลักสูตรให้ อย่างไรก็ตาม การจัดทำเนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการค่อนข้างมาก

ข. การจัดหัวข้อการสัมมนาของศูนย์ฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2525-2529

ส่วนเนื้อหาของการจัดหัวข้อการสัมมนามีความสอดคล้องในระดับปานกลาง คือ ประเทศไทย เสนอไป 20 หัวข้อ ทางศูนย์ฯ จัดให้ 12 หัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 60

สรุปเนื้อหาของหัวข้อการสัมมนา

หัวข้อการสัมมนา

จำนวนหัวข้อ

	ครั้ง	%
I. 1. English for Special Purposes	21	12.9
2. กิจกรรมสำหรับผู้เรียนภาษา	3	1.9
3. สัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาของผู้ไม่ได้เรียนภาษาเป็นวิชาเอก	—	—
4. Material Preparation for ESP	—	—
5. การสอนวรรณคดีและการประเมินผล	1	.6
6. ทฤษฎีทางภาษาและภาษาศาสตร์แนวใหม่กับการวิจัย	5	3.1
7. วิธีการวิจัยด้านภาษาศาสตร์และปัญหาที่น่าสนใจสำหรับสังคมไทยและแหล่งทุนวิจัย	—	—
8. ปัญหาการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันและการแก้ไข	7	4.3
II. 1. การสอนภาษาให้แก่ผู้เรียนที่มีภูมิหลังไม่เท่ากัน	—	—
2. Trends in Language Teaching	40	24.5
3. Methodology of Second Language Teaching/Learning	28	17.2
4. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมและเชิงจิตวิทยากับการเรียนการสอนภาษา	33	20.2
5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาศาสตร์กับวรรณคดี	—	—
6. ปัญหาในการเรียนภาษาแรกของเด็ก	—	—
III. 1. First and Second Language Acquisition/Learning	13	8
2. ผลงานการวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาและการประเมินผล	9	5.5
IV. ทศนคติของเด็กในการเรียนภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาที่ 2	1	.6
V. วิธีการสอนภาษาโดยใช้วรรณคดีเป็นสื่อ	0	0
VI. ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับภาษาและภาษาถิ่น	0	0
* ปัญหาการแปล	2	1.2
รวม	163	100

* หัวข้อที่คิดใหม่

ก. การให้ทุนทำวิจัย 2525-2529

นอกจากนั้น ศูนย์ภาษา RELC ยังให้ทุนในการทำวิจัยปีละ 1 ทุน หัวข้อของวิจัยที่กำหนดตาม **areas** ต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมและการเรียนการสอนภาษา
2. ภาษาศาสตร์และการเรียนการสอนภาษา
3. Methodology of Language Teaching (Educational Technology)
4. Syllabus/Course Design (Curriculum)
5. Testing + Evaluation

Topic Areas	%
5	35.7
2	14.3
1	7.1
2	14.3
4	28.6
รวม	100

สรุปได้ว่า หัวข้อวิจัยที่ศูนย์ภาษาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ เรื่องภาษาศาสตร์เชิงสังคมและการเรียนการสอนภาษา และให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาน้อยที่สุด

ผลของการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารในสถาบันที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่าง ๆ อาทิเช่น ศาสตราจารย์ สุโร พงษ์ทองเจริญ (ผู้แทนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และประธานคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา) อาจารย์ มยุรี สุขวิวัฒน์ (อดีตผู้อำนวยการสถาบันศูนย์ภาษาอังกฤษทบวงมหาวิทยาลัย (CIEL)) ปัจจุบันเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช) ดร.สายหยุด จำปาทอง (อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการฝ่ายต่างประเทศ) ดร.อดุลย์ วิเชียรเจริญ (ผู้อำนวยการซีเมส) และ ดร.อุทัย ภิรมย์รัตน์ (คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) สรุปหัวข้อสำคัญ ๆ ได้ดังนี้คือ

1. โครงการวิจัย

โครงการวิจัยของศูนย์ภาษาซีมีโอเป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ เพราะผู้ที่ทำวิจัยมีโอกาสเสนอหัวข้อวิจัยที่ตนสนใจ และมีโอกาสใช้ห้องสมุดของศูนย์ภาษาซีมีโอ ซึ่งทันสมัย มีอุปกรณ์มากมาย หัวข้อของวิจัยนั้นควรเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ได้แก้ปัญหาได้และเป็นประโยชน์อยู่ในความสนใจของประเทศสมาชิก และควรมีการสำรวจหน้าที่ของภาษาอังกฤษที่ใช้ในประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า ใช้สื่อความหมายด้านใดบ้าง รวม

ทั้งสำรวจบทบาทของภาษาต่าง ๆ และส่งเสริมการศึกษาภาษาอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย รวมทั้งการศึกษาวรรณกรรมในลักษณะเปรียบเทียบวัฒนธรรมโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ

2. ทุนศึกษาอบรม

หลักสูตรต่าง ๆ ของศูนย์ภาษาซีมีโอมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาอย่างมาก คือหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อช่วยให้บุคลากรสามารถเพิ่มพูนทักษะความรู้และประสิทธิภาพด้านการสอนภาษาอังกฤษในระดับต่าง ๆ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนในสถาบันการศึกษาในต่างจังหวัด ซึ่งต้องการผู้สอนที่เป็นแม่แบบที่ดี แต่จำนวนผู้ได้รับทุนมีน้อย เมื่อเทียบกับความต้องการของประเทศ ส่วนหลักสูตรปริญญาเอกและปริญญาโทนั้นมีประโยชน์น้อยมาก เพราะเท่าที่ผ่านมามีชาวสิงคโปร์เท่านั้นที่ได้ทุนศึกษาอบรมในระดับปริญญาเอก และเป็นประโยชน์ในระดับบุคคล แต่อาจไม่ส่งผลโดยตรงต่อสถาบันที่สอนภาษาอังกฤษทั่วไป เพราะมีผู้ได้รับทุนน้อยต้องใช้เวลาคึกคักนาน และหลักสูตรที่เป็น multi-lingual มีประโยชน์กับประเทศไทยน้อยมากเช่นกันเฉพาะด้านนโยบายทางภาษาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ ดังนั้นควรลดจำนวนหลักสูตรดังกล่าว และควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับ lexicology และ educational technology ในหลักสูตรด้วย

ในการคัดเลือกบุคคลเข้ารับทุน ไม่ควรให้ผู้ที่จบปริญญาตรีทางด้านการสอนไปรับการอบรมด้านการสอน

อีก เพราะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร

ส่วนโครงการอบรมทางไกลที่ศูนย์ภาษาดำริจะจัดขึ้นนั้นไม่เหมาะสม เพราะไม่มี interaction

3. การจัดสัมมนา

การจัดการสัมมนาระดับภูมิภาคมีประโยชน์ หัวข้อของการสัมมนาควรมีด้านการเขียนทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในแง่ของความเป็นเหตุเป็นผลด้านความคิด และหัวข้อที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน communicative language teaching โดยเน้นการนำวิธีนี้ไปปฏิบัติในห้องเรียน และควรมีการประเมินวิธีนี้ใช้ได้ผลเพียงใด นอกจากนั้นการสัมมนาควรบรรจุหัวข้อทางวรรณคดีโดยเน้นในแง่ที่ภาษาเป็นสื่อทางการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ และภาษาเพื่อถ่ายทอดมรดกทางวรรณกรรมของมนุษยชาติในภูมิภาคนี้ด้วย

ในด้านรูปแบบการจัดสัมมนานั้น เท่าที่มีทั้งการบรรยายและประชุมเชิงปฏิบัติการนั้นดีอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มการประชุมเชิงปฏิบัติการให้มากขึ้น และควรเปลี่ยนสถานที่จัดสัมมนาโดยเวียนไปตามประเทศสมาชิก

4. บริการอื่นๆ ของศูนย์ภาษาซีมีโอ

โครงการแลกเปลี่ยนนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเป็นโครงการที่มีประโยชน์และไม่ควรจำกัดว่าจะต้องเป็นการแลกเปลี่ยนกับนักวิชาการของศูนย์ภาษา อาจเป็นการแลกเปลี่ยนนักวิชาการในระหว่างบรรดาประเทศสมาชิกก็ได้ และควรเพิ่มบริการผู้เชี่ยวชาญของศูนย์ฯ ไปให้คำแนะนำช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตรในประเทศสมาชิกได้ด้วย

นอกจากนั้นศูนย์ฯ ควรมีการรวบรวมรายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและการเรียนการสอนภาษา เพื่อเชิญมาเป็นที่ปรึกษาหรือวิทยากร และควรเริ่มโครงการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาและผลของการวิจัยให้แก่บรรดาประเทศสมาชิก

ในด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับการศึกษานั้น ควรมีโครงการการสำรวจและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีช่วยการสอนให้มากขึ้น

ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารต้นสังกัดของผู้ที่รับทุนศึกษาอบรมของศูนย์ภาษาซีมีโอปรากฏว่า หลักสูตรที่ศูนย์ฯ จัดนั้น มีประโยชน์ต่อผู้รับการอบรมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ อย่างไรก็ตาม

ศูนย์ฯ ควรจัดหลักสูตรที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการเรียนภาษาอังกฤษ การเตรียมกิจกรรม (tasks) ในการสอนแบบ Communicative Approach รวมทั้งหลักสูตรที่เกี่ยวกับการสอนวรรณคดีและภาษาศาสตร์เชิงสังคมในเรื่อง Socio and Ethno Linguistic Research

ด้านการสัมมนานั้น หัวข้อของสัมมนาที่จัดนั้นก็มีประโยชน์มากอยู่แล้ว แต่ควรเพิ่มหัวข้อที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์และการสอนวรรณคดีในเรื่อง Linguistics and the Teaching of Literature ด้วย

ผลการสำรวจความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับศูนย์ภาษาซีมีโอ (กรรมการส่วนใหญ่ ร้อยละ 75 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย นอกนั้นมาจากกระทรวงศึกษาธิการ)

สรุปได้ใจความสำคัญดังนี้

1. ด้านหลักสูตรศึกษาอบรม กรรมการฯ เห็นว่าหลักสูตรที่จัดอยู่นั้นมีประโยชน์อยู่แล้ว และยังได้เรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาของหลักสูตรดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1

1. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมในเรื่อง
 - Pragmatics in Language
 - ความสำคัญของภาษามาตรฐานและความสำคัญของภาษาแต่ละสังคม
 - FL + Thai Language Policy
 - Implementation (Research in Problems and Issues in Policy Implementation)
2. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาในเรื่อง
 - Language Acquisition in Multi-Cultural Settings
3. การเรียนการสอนในเรื่อง
 - Communicative Language Teaching
 - Integrated Skills Approach for Advanced Students
 - Language Teaching Activities
4. การวิจัยและประเมินผลในเรื่อง
 - Pragmatics in Language Testing and Language Program Evaluation
 - Pragmatic Testing in ESL Environment

ลำดับที่ 2

1. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาในเรื่อง
 - Language Acquisition of Adult Learners in S.E. Asia
 - Reading Strategies of ESL Readers

ลำดับที่ 3

1. วรรณคดีในเรื่อง
 - การเรียนการสอนวรรณคดี
 - การสอนวรรณคดีโบราณให้น่าสนใจ
2. ภาษาศาสตร์ภาคทฤษฎีในเรื่อง
 - Phonemics: Study of Proto-Tai

รูปแบบและเวลาของการอบรม

ร้อยละ 75 ของกรรมการ เห็นว่าควรจัดแบบการอบรมเชิงบรรยายและปฏิบัติการ ร้อยละ 12.5 คิดว่าควร จะจัดแบบการอบรมทางไกล และร้อยละ 12.5 เห็นว่า ควรจะจัดแบบการอบรมเชิงบรรยายและปฏิบัติการ ตลอด จนมีการอบรมทางไกลด้วย

ในเรื่องของเวลาการจัดอบรมนั้น ร้อยละ 25 เห็น ว่าควรจัดปีละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1/2 เดือน ร้อยละ 25 เห็นว่าควรจัดปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 เดือน ร้อยละ 12.5 คิดว่าควรจัดปีละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3-4 เดือน ร้อยละ 12.5 คิดว่าควรจัดปีละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1/2 เดือน ร้อยละ 12.5 คิดว่าควรจัดปีละ 3 ครั้ง ๆ ละ 4 เดือน และร้อยละ 12.5 เห็นว่าควรจัดปีละ 6 ครั้ง ครั้งละ 2-4 เดือน

มีกรรมการร้อยละ 12.5 ไม่ออกความคิดเห็น

2. การจัดการสัมมนา

กรรมการ เห็นว่าการจัดการสัมมนาของศูนย์ภาษา ซิมิโอ น่าสนใจ และมีประโยชน์มาก ส่วนเรื่องหัวข้อการ สัมมนาระดับภูมิภาคของ RELC ที่น่าสนใจ และมี ประโยชน์เรียงตามลำดับความสำคัญที่เสนอโดยกรรมการ ประสานงานฯ (กรรมการ 1 ท่าน ร้อยละ 12.5 ไม่ออก ความเห็น) มีดังนี้คือ

ลำดับที่ 1

1. การเรียนการสอนในเรื่อง
 - Communicative Language Teaching in S.E. Asian Contexts

- Integrated Skills V.S. Unitary-Skill Approaches to ELT
- Reading in ESL Setting

ลำดับที่ 2

1. ภาษาศาสตร์เชิงสังคมเรื่อง
 - ความสำคัญของภาษามาตรฐานและความ สัมพันธ์ของภาษาในแต่ละสังคม
 - Influences of Socio-Economic Variables on Language Learning
 - การใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในเอเชีย
2. การวิจัยและประเมินผลในเรื่อง
 - Domain-Referenced and Optimized Testing

ลำดับที่ 3

1. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาในเรื่อง
 - Sources of Errors and Methods for Correction
2. วรรณคดีในเรื่อง
 - การสอนวรรณคดีโบราณให้น่าสนใจ

ความคิดเห็นของผู้ที่เคยศึกษาอบรมที่ศูนย์ ภาษาซิมิโอ

ผู้ที่เคยรับการอบรมที่ศูนย์ภาษาซิมิโอที่ตอบแบบ สอบถาม ส่วนใหญ่สังกัดวิทยาลัยครู (ร้อยละ 45.2) รอง ลงมาเป็นผู้ที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 35.4) และนอกจากนั้นสอนในโรงเรียนและทำงานสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ ในด้านคุณวุฒิที่ได้รับก่อนไปศึกษาอบรมที่ ศูนย์ภาษาซิมิโอนั้น ร้อยละ 71 มีวุฒิปริญญาโท ร้อยละ 26 มีวุฒิปริญญาตรี นอกนั้นได้รับอนุปริญญา

จากการตอบแบบสอบถาม สรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

เนื้อหาของหลักสูตรที่ศูนย์ภาษาซิมิโอจัดนั้นน่า สนใจมาก และมีประโยชน์ต่อการทำงานทั้งในด้านการ ค้นคว้า การเขียนตำรา และการเรียนการสอนด้านอื่น ๆ แต่ยังมีข้อควรปรับปรุงบางประการ เช่น หลักสูตรบังคับ ควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้า อบรมส่วนใหญ่ สำหรับหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาเฉพาะ ควร เป็นวิชาเลือก และควรมุ่งประโยชน์เชิงปฏิบัติแก่ผู้เข้า อบรมตามความต้องการของประเทศสมาชิกให้มากขึ้น

มีการเสนอให้เน้นความสำคัญของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ อาทิเช่น Teaching English for Specific Purposes, Applied Linguistics, Test Development and Methodology in Language, Test Construction และ Methodology of Teaching เป็นต้น

ลักษณะการจัดรายวิชาควรจัดความเข้มข้นของเนื้อหาและระยะเวลาในการอบรมให้สมดุลกัน โดยมุ่งเน้นภาคปฏิบัติและการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยให้มากขึ้น ควรจัดให้มีหลักสูตรระยะสั้นที่ใช้เวลาอบรม 3-4 เดือน ปีละ 1-2 ครั้ง และควรจัดให้มีหลักสูตรระยะสั้นในภาคฤดูร้อนด้วย

ด้านการทดสอบและการประเมินผลผู้เข้าอบรมนั้น ควรปรับปรุงโดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้แสดงความคิดเห็นและความสามารถของตนให้มากขึ้น เช่น ให้มีการทำรายงานแทนการสอบโดยอาศัยการท่องจำ

สำหรับข้อกำหนดบางประการ เช่น ผู้สมัครเรียนปริญญาโทจะต้องเป็นผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรของศูนย์ภาษาซีมีโอ นั้น ควรยกเลิกไป

จากผลของการประเมินความสอดคล้องของแผนพัฒนาระยะที่ 3 ของศูนย์ภาษาซีมีโอ (พ.ศ. 2525-2529) กับความต้องการของประเทศไทย โดยการสำรวจความ

คิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ที่มีบทบาทในสถาบันการศึกษา ระดับต่าง ๆ และจากผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของศูนย์ภาษาซีมีโอ สรุปได้ว่าโครงการวิจัย หลักสูตรศึกษาอบรมการสัมมนา และบริการต่าง ๆ ของศูนย์นั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทย เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีข้อที่ต้องปรับปรุงในรายละเอียด บางประการ เช่น หัวข้อของการวิจัยควรศึกษาความสำคัญของภาษาท้องถิ่นในแต่ละประเทศ และบทบาทของภาษาเหล่านั้นที่มีต่อการเรียนการสอนด้วย ลักษณะของการจัดหลักสูตรควรเพิ่มหลักสูตรระยะสั้นให้มากขึ้น และเนื้อหาของหลักสูตรควรมีประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของประเทศ ควรริเริ่มการศึกษาทางไกลแก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าอบรมที่ศูนย์ได้ นอกจากนั้นทางศูนย์ควรเพิ่มบริการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญของศูนย์และให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ใช้ในการศึกษา เช่น เทปโทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น

ในส่วนของหัวข้อการสัมมนาระดับภูมิภาคสำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ประเทศไทยเสนอ ดูรายละเอียดจากภาคผนวก ค และหัวข้อที่ได้รับการเสนอสำหรับการอบรม ดูรายละเอียดจากภาคผนวก ง

ภาคผนวก ก

หัวข้อการสัมมนาระดับภูมิภาคสำหรับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ที่

4 พ.ศ. 2530-2534

1. การเรียนการสอน (72.41%) ในเรื่อง
 - 1.1 Teaching Methods
 - 1.2 การอ่าน, การเขียน, การเขียนรายงาน
 - 1.3 Hi-tech กับการเรียนการสอนภาษา
 - 1.4 Group Dynamic กับการสอนภาษา
 - 1.5 วิธีการ, รูปแบบและผลของ Approach ใหม่ ๆ
 - 1.6 Humanistic Approach, Problems, Techniques and Procedures
 - 1.7 อ่าน, เขียน, แปล
 - 1.8 Class Management หรือ Group Activity
 - 1.9 Activities to promote language learning
 - 1.10 TESOL Via Video
 - 1.11 Self-Access Materials for an ESP course
2. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (44.83%) ในเรื่อง
 - 2.1 Strategic Competence in Foreign Language Learning
 - 2.2 บทบาทของภาษาและสังคมในประเทศต่าง ๆ และการสร้างนโยบายและหลักสูตรการสอนภาษา
 - 2.3 Sociolinguistic Competence in Foreign Language Teaching
 - 2.4 ระบบสังคมและการเมืองกับภาษา
 - 2.5 Body Language หรือ Intercommunication
 - 2.6 Language Changes
3. การวิจัยและประเมินผล (37.93%) ในเรื่อง
 - 3.1 การวัดความสามารถในการสื่อสาร
 - 3.2 Results of Previous Research
 - 3.3 การวิจัยและประเมินผลการสอนภาษาในระดับประถมและอุดมศึกษา
 - 3.4 การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินผลของหลักสูตรที่เน้น Communicative Competence
 - 3.5 การทดสอบแบบ Criterion Referenced

มีผลต่อการสอนภาษาแนวใหม่อย่างไร

- 3.6 การแก้ปัญหาเรื่องการไม่มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนการสอนภาษา
- 3.7 ปัญหาอุปสรรคและผลการเรียนการสอนโดยใช้ Communicative Approach ในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้
- 3.8 ผลของ Communicative Teaching ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
4. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (27.59%) ในเรื่อง
 - 4.1 จิตวิทยาการสื่อสาร
 - 4.2 Language Acquisition
 - 4.3 การเรียนภาษาที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนของการเรียนภาษาที่ดี
 - 4.4 Teaching Techniques as Related to Psycholinguistics
5. วรรณคดี (ร้อยละ 27.59%) ในเรื่อง
 - 5.1 การเลือกเนื้อหาในการสอนวรรณคดี
 - 5.2 Poetry
 - 5.3 วรรณคดีที่สัมพันธ์กับภาษาศาสตร์
 - 5.4 ทฤษฎีและการสอน
 - 5.5 การเปรียบเทียบวรรณคดีชาติอาเซียน
 - 5.6 The Teaching of Literature to Speakers of Other Languages
6. ภาษาศาสตร์ภาคทฤษฎี (17.25%) ในเรื่อง
 - 6.1 การนำทฤษฎีทางภาษามาใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ
 - 6.2 ทฤษฎีใหม่ๆ ทางภาษาศาสตร์
 - 6.3 การวิเคราะห์ทางภาษา
 - 6.4 การวิเคราะห์ภาษาแนวใหม่ ๆ
 - 6.5 Contrastive Analysis
7. อื่น ๆ (13.79%) ในเรื่อง
 - 7.1 การเรียนการสอน
 - การใช้ Computer ในการเรียนการสอนและการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้และการสอนภาษา
 - Solving Problems in Teaching English as a Foreign Language
 - 7.2 การวิจัย, การทดสอบและประเมินผล
 - การออกข้อสอบการเขียนจดหมายธุรกิจ

ในลักษณะปรนัยและอัตนัย

ภาคผนวก ข

หัวข้อที่ได้รับการเสนอสำหรับการอบรมที่ศูนย์ภาษาซีมีโอ

1. การเรียนการสอน
 - 1.1 อ่าน เขียน แปล
 - 1.2 การสร้างหลักสูตร ทำ materials และวิธีการสอน
 - 1.3 Test Application for English Teaching
 - 1.4 ทำอย่างไรจะสอนภาษาให้ผู้เรียนใช้สื่อสารได้
 - 1.5 การสร้างเอกสารประกอบการเรียน ชุดการสอนภาษา
 - 1.6 A Modern Trend in Language Teaching
 - 1.7 การสร้างบทเรียน การแปล
 - 1.8 Study and Research in Language Teaching
 - 1.9 Reading Development and Teaching of Reading
 - 1.10 Instructional Materials for Language Development
 - 1.11 การสร้างสื่อการสอนและใช้การสอนประเภทต่าง ๆ
 - 1.12 การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
2. การวิจัยและประเมินผล (48.28%)
 - 2.1 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน
 - 2.2 การวิจัยทักษะการอ่าน การประเมินผล Program และการสร้างแบบทดสอบภาษาอังกฤษ
 - 2.3 การวัดผลโดยแบบวัดผลชนิดต่าง ๆ
 - 2.4 การทดสอบทางภาษา VS การเรียนการสอน
 - 2.5 การหาข้อมูล การกำหนดหัวข้อและขอบเขตของการวิจัย

2.6 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มที่เรียนกับครูที่เคยผ่านการอบรม TESOL จากสถาบันภาษากับกลุ่มอื่นที่เรียนกับครูที่ไม่เคยผ่านการอบรมเช่นนี้

2.7 การสร้างแบบทดสอบและข้อทดสอบชนิดต่าง ๆ

3. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม (27.59%)

3.1 สำนวนภาษาแต่ละกลุ่มชนในประเทศตะวันตกใช้

4. ภาษาศาสตร์ภาคทฤษฎี (13.79%)

4.1 ความรู้ในการวิเคราะห์ภาษาตามทฤษฎีใหม่ ๆ

5. ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (13.79%)

5.1 Psycholinguistic Approaches and their Application to Language Teaching

6. วรรณคดี (17.24%)

6.1 การสอนวรรณคดีในระดับต่าง ๆ

6.2 Poetry Writing

6.3 วรรณคดีที่สัมพันธ์กับภาษาศาสตร์

6.4 วรรณคดีเปรียบเทียบและการสอน

6.5 การเลือกเนื้อหาในการสอนวรรณคดี

7. อื่น ๆ (17.24%)

7.1 Reading Development and Teaching of Reading

7.2 Instructional Materials for Language Development

7.3 การสร้างสื่อการสอนและใช้การสอนประเภทต่าง ๆ

7.4 การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

7.5 การแปล

คุย • คุย • คุย

กับ

ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป

เมื่อเอ่ยถึงชื่อ ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป บุคคลส่วนใหญ่มักจะนึกถึงความเชี่ยวชาญและความชำนาญด้านการศึกษาภาษาต่างประเทศ การเขียนและการบรรยายภาพยนตร์สารคดี บทโฆษณา รวมทั้งการเป็นพิธีกรในงานพิธีต่าง ๆ ภาษาปริทัศน์ฉบับนี้จะนำท่านผู้อ่านไปรู้จัก ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งข้อคิดและข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่อยู่ในวงการการศึกษาและผู้สนใจ

- เคยได้ยินมาว่าอาจารย์เรียนเก่งมากจึงอยากจะให้อาจารย์กรุณาเล่าประวัติการศึกษา และสาเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้อาจารย์ประสบความสำเร็จในการเรียนค่ะ

- ดิฉันเป็นคนขี้เกียจมากแต่เคยอยู่ในสถานการณ์ที่ทุกคนเก่งหมด ไม่ว่าพี่น้องหรือเพื่อนร่วมสถานศึกษา พี่น้องนี้ได้ที่ 1 กันทุกคน แต่คุณพ่อคุณแม่ก็ไม่ได้เคี่ยวเข็ญให้เรียน โดยเฉพาะคุณแม่จำได้เลยว่าสมัยก่อนตื่นขึ้นมากลางดึกตอนเช้า ๆ เพราะนอนดึกไม่ได้ คุณแม่มาเรียกให้กลับไปนอนต่อ กลัวว่าลูกโหมเรียนหนังสือแล้วสุขภาพจะไม่ดี พ่อแม่ส่วนใหญ่มักจะบังคับให้เรียนนั่นเรียนนี่ แต่คุณพ่อคุณแม่ดิฉันกลับตรงกันข้าม คุณพ่อไม่บังคับแต่สนับสนุน อยากจะเรียนอะไรก็ตามใจ ทั้งเปียโน บัลเลต์ ำไทย ภาษา อังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส มานั่งนึก ๆ ถึงกิจกรรมที่เรียนสมัยเด็ก ๆ แล้ว คิดว่าคุณพ่อคงใช้เวลาทั้งหมดในการรับส่ง เพราะฉะนั้นจึงพูดได้ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวส่งเสริมในการฝึกหัดความรู้ และไม่ใช่ว่าเฉพาะด้านวิชาการเท่านั้น รอบด้านเลยทีเดียว คุณพ่อเป็นคนเก่ง เป็นคนไทยรุ่นแรก ๆ ที่ไปเรียนวิศวะ ที่แคลิฟอร์เนีย เมื่อทำงานแล้วก็เดินทางไปประชุมต่างประเทศบ่อย ๆ เมื่อ

เด็ก ๆ ดิฉันก็คิดว่าโตขึ้นต้องเป็นอย่างพ่อ ส่วนคุณแม่ซึ่งเป็นชาววังเก่าก็พูดภาษาอังกฤษได้ เพราะฉะนั้นในบ้านนี้การรู้ภาษาอังกฤษเป็นเรื่องธรรมดา ยังจำได้ว่าพูดภาษาอังกฤษครั้งแรกเมื่ออายุ 9 ขวบ คุณพ่อมีเพื่อนฝรั่งมาที่บ้าน ฝรั่งถามว่า How old are you? ดิฉันก็ตอบไปว่า I'm ten years old. ซึ่งที่จริงแล้วอายุ 9 ขวบ แต่ที่ตอบไปอย่างนั้นเพราะท่องตามหนังสือ และนอกจากคุณพ่อคุณแม่จะส่งเสริมแล้ว พี่น้องยังเก่งอีกด้วย เป็นด็อกเตอร์เป็นหมอกัน แต่ที่ไม่เก่งก็ตกไปเลยเพราะอย่างที่พูดมาแล้วคือพ่อแม่ไม่บังคับ นอกจากนั้นเพื่อน ๆ ร่วมสถานศึกษาก็เก่ง มีการแข่งขันทั้งในชั้นและข้ามรุ่น เพราะฉะนั้นจึงอยู่ในบรรยากาศของการเรียนหนังสือมาตลอด ตัวดิฉันเองเป็นคนขี้เกียจ ถ้าไม่มีใครหวังให้ทำอะไรคงไม่ทำ ที่เรียนปริญญาเอกก็เขินเรียนอยากให้คุณพ่อคุณแม่ชื่นใจ เพราะถึงแม้ว่าท่านไม่เคยบังคับ แต่รู้ว่าคุณมีความหวังในตัวเรา เลยคิดว่าในเมื่อทุกคนคิดว่าเราเรียนได้ เราก็ควรจะเรียน แต่มีสิ่งหนึ่งที่คัดค้านและไม่ยอมเรียนอย่างยิ่งคือ หมอ เมื่อเด็ก ๆ ดิฉันเก่งคำนวณด้วยบรรดาครูบาอาจารย์ที่ราชินีก็ชักชวนให้เลือกเรียนสายวิทย์ เพราะจะได้เข้าแพทย์ แต่ดิฉันไม่สมัครใจ เพราะกลัว นี่นับว่าเป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่ไม่ยอมตอบสนองความหวังของผู้อื่น

สรุปก็คือ การจะเรียนเก่งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม incentive ของพ่อแม่ก็สำคัญ พ่อแม่อย่าบังคับลูกมากนัก ควรให้รางวัลลูกบ้าง เมื่อเด็ก ๆ ไม่ค่อยสอบได้ที่ 1 ได้แต่ที่ 2, 3 ส่วนน้องสาวนี้ได้ที่ 1 ตลอด ได้รางวัลทั้งจากพ่อแม่และโรงเรียน ดิฉันเลยคิดว่าเรา

ต้องเอาบ้าง พอได้ที 1 แล้วตั้งแต่นั้นมาก็เลยไม่ยอมปล่อย

- พ่อแม่สมัยนี้รู้สึกจะผลักดันลูกมาก อาจารย์มีความเห็นเรื่องนี้อย่างไรคะ

- ถ้าลูกไม่ยอมเรียนอย่าไป push ถ้าคิดจะ push ลูกเพื่อเป็นการทดแทนในสิ่งที่เราไม่ได้เมื่อเด็กนั้นเราทำผิดอย่างมหันต์ จะเสียทั้งเงิน ทั้งเวลา และยิ่งกว่านั้นเราจะมีผลสัมฤทธิ์กับความโกรธว่าลูกไม่รักดี ไม่สำนึกบุญคุณในสิ่งที่พ่อแม่ทำให้ ซึ่งจริงๆ แล้วลูกอาจจะรักดี แต่ไม่ได้รักดีในทางนั้น เพราะทุกคนไม่จำเป็นต้องเก่งบัลเล่ต์ เปียโน หรือภาษาอังกฤษ

- อาจารย์ศึกษาอยู่ต่างประเทศกี่ปีคะ

- 13 ปี การที่อยู่นานเพราะระบบอังกฤษก่อนเข้ามหาวิทยาลัยต้องสอบ O และ A level ให้ได้ก่อน ซึ่งก็ทำให้เสียเวลาไป 2 ปี ยิ่งถ้าเข้า Cambridge หรือ Oxford ก็ต้องเสียเวลามากกว่านี้อีก ประกอบกับทุนที่ดิฉันได้ให้ไปเรียนอังกฤษและฝรั่งเศสเป็น combined subject ซึ่งมหาวิทยาลัยในอังกฤษมีสอนไม่กี่แห่ง Oxford, Cambridge, London ไม่มีสอน ก็เลยรอดตัวไป ที่นั่นในระดับปริญญาตรีถ้าเรียนทางภาษาต่างประเทศ เขาจะให้ไปประเทศนั้น เพื่อให้ได้ใช้ภาษาจริงๆ เพราะเหตุนี้ดิฉันจึงได้ไปเรียนที่ Sorbonne ฝรั่งเศสด้วยอีก 1 ปี ดิฉันทำปริญญาโทและเอกด้านปรัชญาและวรรณคดีฝรั่งเศส ซึ่งตามระบบที่นั่นผู้เรียนมีสิทธิ์จะเลือกไปเรียนที่ประเทศอังกฤษหรือฝรั่งเศสก็ได้ ดิฉันเลือกเรียนที่ประเทศอังกฤษเพื่อจะได้ทั้ง 2 ภาษาไปเรื่อยๆ เพราะว่าถ้าไปเรียนที่ฝรั่งเศสก็ต้องทั้งภาษาอังกฤษไปเลย เนื่องจากเขาไม่พูดกัน แต่ถ้าเรียนในอังกฤษต่อไป เราก็จะได้เรียน content เป็นภาษาฝรั่งเศสและในขณะเดียวกันได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันด้วย

- ขณะที่เรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ ด้วยบ้างหรือเปล่าคะ

- ทำมากมายเพราะชอบ เป็นกรรมการสมาคมต่าง ๆ เช่น Buddhist Society, สามัคคีสมาคม ซึ่งเป็นสมาคมซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งขึ้นเพื่อนักเรียนไทย แต่ตอนหลังขยายวงกลุ่มไปถึงคนไทยอื่นๆ ด้วย สมาคมมีกิจกรรมต่างๆ เช่น ออกหนังสือชื่อ สามัคคีสาร จัดได้วาทะ แข่งกีฬา พาไปทัศนศึกษา ดิฉันไปอังกฤษปีแรกก็ได้รับเลือกเป็นกรรมการเลย ช่วยงานเขามาทุกปี จนกระทั่งอาวุโส

สูงสุด จึงได้รับเลือกเป็นประธานสมาคมหรือที่เรียกกันว่า สภานายิกา นับเป็นผู้หญิงคนแรกที่ครองตำแหน่งนี้

- ขณะที่อาจารย์เรียนวรรณคดีอยู่ที่นั่น อาจารย์ทราบล่วงหน้าหรือไม่ว่าจะต้องกลับมาใช้ทุนที่กระทรวงศึกษา

- ทุนที่ดิฉันได้เป็นทุนของคุรุสภาตามความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการ ทุนนี้ให้เลือกว่าจะไปเรียนการศึกษาหรือวรรณคดี ถ้าเรียนการศึกษาก็กลับมาทำงานที่กระทรวง ถ้าเรียนทางด้านวรรณคดีก็ให้ไปสอนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพราะขณะนั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพิ่งเริ่มตั้งและขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ดิฉันเลือกเรียนวรรณคดีเพราะมีใจรักทางนี้มาตั้งแต่เด็ก ๆ แต่เมื่อไปอังกฤษได้ 3 ปี ก็เกิดความเปลี่ยนแปลง ดิฉันจึงตกมาเป็นสมบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นเมื่อได้ปริญญาตรีก็ตั้งใจจะเปลี่ยนเข้ามาเรียนการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยชอบ ตอนนั้นคิดจะไปเรียน Diploma of Education ซึ่งจะใช้เวลาอีก 1 ปีก็จบ แต่ ก.พ. ยืนยันจะให้เรียนอังกฤษและฝรั่งเศสตามทุนเดิมที่ได้

- วิชาที่เรียนนำมาใช้ในกระทรวงอย่างไรบ้างคะ

- ดิฉันเป็นศึกษานิเทศก์ภาษาอังกฤษระดับมัธยมอยู่ 2 ปี ช่วงแรก ๆ มีตมมมากเพราะไม่รู้หลักสูตร ไม่รู้ TESOL เนื่องจากไม่ได้เรียนมาทางนี้แต่อาศัยไฟรู้จึงผ่านมาได้ ตอนนั้นก็เป็นที่อาจารย์พิเศษสอนวรรณคดีในระดับปริญญาตรีและโทที่คณะอักษรศาสตร์และนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งทำงานหนักมากสอน 1 ชั่วโมง ใช้เวลาเตรียม 6 ชั่วโมง ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือที่ใช้สอนนั้นไม่เคยเรียนมาก่อน จึงต้องไปศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม นั้นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ ดิฉันสอนแบบที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ได้เขียน ได้อ่านอะไรมากกว่าที่มีอยู่ในหลักสูตร เพราะฉะนั้นต้องไปหาหนังสืออ่านนอกเวลาหรือหนังสือ criticism ที่เกี่ยวกับ topic นั้นมาใส่ไว้ใน reference ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสไปค้นอ่านเองในการสอนแบบนี้ทั้งครูและผู้เรียนทำงานหนักเกือบเท่า ๆ กันคือ ผู้เรียนต้องมี contribution ตอบด้วยผู้ที่เรียนกับดิฉันต้องเขียนรายงานเป็น ต้องวิจารณ์เป็น แต่ถึงจะเหนื่อยก็ยังภูมิใจมากเพราะ course ดิฉันนี้ผู้เรียนล้นหลามออกมานอกห้องเพราะมีเสียงบอกกันต่อ ๆ ไปว่าดิฉันสอนสนุก

- การสอนให้สนุกมีเทคนิคอย่างไรคะ

- ดิฉันคิดว่าคนที่จะเป็นครูได้ต้องมีบุคลิกพิเศษ อย่างหนึ่งคือต้องมีความเป็นนักแสดงอยู่ในตัวพอสมควร ซึ่งจะทำให้ course ไม่น่าเบื่อ อีกประการหนึ่งคือต้องขยันและมีความรับผิดชอบในการเตรียมการสอนเพราะผู้เรียนเขารู้ว่าครูเตรียมตัวมามากน้อยเพียงไร และถ้าพลาดครั้งเดียวก็เท่ากับพลาดตลอด ผู้เรียนจะหมดความนับถือทันที แต่ถ้าผู้เรียนถามในสิ่งที่เราไม่รู้เราควรจะต้องไปตรง ๆ ว่าไม่รู้ ขอไปค้นดูก่อน ซึ่งดิฉันถือว่าเป็นความถ่อมตัวของครู ยอมรับว่าไม่รู้อะไรไปหมดเสียทุกอย่าง และยังถือเป็นความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพที่ไม่บอกละเลยไปผิด ๆ เพราะกลัวเสียหน้า แต่การที่จะคิดอย่างนี้ได้ก็ต้องมีความมั่นใจในตัวเองอย่างมาก คนที่เป็นครูนี้ถ้าไม่มีความมั่นใจในตัวเองจะไม่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพนี้ ออกไปยืนริ ๆ รอ ๆ หนึ่งชั้น จะพูดก็ไม่แน่ใจว่าจะพูดอะไร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นความมั่นใจก็ขึ้นอยู่กับว่าเราเตรียมมาพร้อมแค่ไหนด้วย นอกจากนี้แล้วครูที่ดีก็ต้องรู้จักเอาใจเด็กอีกด้วย สมมุติว่าเราเห็นเด็กจะล้าก็จะต้องออกนอกเรื่องบ้างเพื่อให้เด็กตื่น ประสิทธิภาพที่ประทับใจมากคือสมัยที่เรียนปี 1 ที่คณะอักษรศาสตร์ มีอาจารย์ท่านหนึ่งที่เรียนด้วย ท่านเห็นพวกเราจะล้าก็บอกรักให้เราลุกขึ้นหมุนตัว 3 ที ก็ทำให้ตาสว่างเรียนต่อไปได้ คนที่เป็นครูนี้ต้องรู้จักทำอะไรแผลง ๆ เป็นบ้างเหมือนกัน แต่ดิฉันอยากจะขอเติมตรงนั้นนิดหน่อยว่าคนเป็นครูต้องแต่งกายประณีตด้วย ไม่จำเป็นต้องล้าสมัยแต่ต้องประณีต ผมไม่สกปรก รองเท้าสันไม่ถลอก นอกเหนือจากปัจจัยตัวครูแล้วสิ่งที่จะช่วยให้อาชีพของเราสนุกคือการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ เป็นต้นว่า เทปหรือหนังสือการสอนดี ๆ จะช่วยความเข้าใจได้ดีกว่าผู้สอนเสียอีก ครูที่สอนวรรณคดีอาจจะนำหนังประวัติผู้แต่งมาฉายให้ผู้เรียนดู มีการตั้งคำถาม การอภิปรายอย่างกว้างขวาง เพราะฉะนั้นดิฉันจึงยืนยันว่าการสอนหนังสือนี้สามารถทำให้สนุกได้ ไม่น่าเบื่อ

- ขอตันทมาพูดเรื่องชีวิตการทำงานด้านอื่น นอกจากการเป็นครูบ้างนะคะ อยากทราบว่า ชีวิตนักแปลและนักอภิปรายของอาจารย์เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อใดคะ

- ชีวิตนักอภิปรายนี้เริ่มตั้งแต่อยู่โรงเรียน เป็นการสนทนากรรมการต่าง ๆ นานา มาเรื่อย แต่พูดถึงการเข้าสู่วงการนักแปลนี่เป็นเหตุบังเอิญจริง ๆ ไม่ได้คิดหรือตั้งใจมาก่อน ที่จริงลักษณะ

ของงานที่ทำในกระทรวงก็มีการแปลบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่มาเริ่มจริงจังเมื่อมีผู้มาชวนไปช่วยงานสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ ซึ่งทำเอกสารเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย แรก ๆ ก็แปลเอกสารให้เขา หลังจากนั้นก็เริ่มเขียนเอง แต่ชีวิตการเป็นล่ามนี้เริ่มต้นเมื่อมีเพื่อนรุ่นพี่ที่อังกฤษ ซึ่งทำงานอยู่กระทรวงการคลังมาชวนไปช่วยเนื่องจากกำลังจะจัดสัมมนาเรื่อง การจัดซื้อว่าจ้าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ตอนแรกก็ติดขัดอยู่บ้างเหมือนกัน แต่อาศัยได้ครูดีคือ คุณอนันต์ สืบพงษ์ศักดิ์ ซึ่งทำงานด้านนี้อยู่แล้วมาแปลให้ดู 2-3 วันแรกท้อแท้มาก คิดว่าการแปลทันวัน simultaneous นี่ ทำไม่ได้แน่ ๆ ศัพท์ต่าง ๆ พวก technical term เราไม่รู้ ต้องศึกษาเอกสารประกอบการประชุมและเอกสารอื่น ๆ ล่วงหน้า ยังจำได้ว่าพบคำต่าง ๆ มากมาย ที่ไม่เคยรู้มาก่อน เช่น ถนนดินลูกรัง ประมง น้ำกร่อย คำพวกนี้ไม่ได้อยู่ในเอกสารการประชุมสักคำ แต่คุณอนันต์ทราบ ติดขัดตรงไหนก็โดดเข้ามาช่วย เพราะฉะนั้นคนที่จะเป็นล่ามได้ ต้องมีความรู้รอบด้าน มีความจำดี และมีประสบการณ์มาก แต่ทำอย่างไรจะเป็นล่ามที่ดีหรือนักแปลที่ดี ยังเป็นสิ่งที่โต้แย้งกันอยู่ บางคนบอกว่า คนที่จะเป็นล่ามที่ดีต้องภาษาแม่ดี จึงจะถ่ายทอดภาษาต่างประเทศได้ บางคนก็บอกว่าต้องภาษาต่างประเทศเยี่ยม ภาษาแม่ไม่จำเป็นต้องดีมาก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับว่าเราแปลอะไร ถ้าจะแปลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ภาษาแม่เราต้องดี มิฉะนั้นก็จะได้คำแปลซึ่งขรุขระ แต่คนประเภทนี้จะแปลจากภาษาแม่เป็นภาษาต่างประเทศเก่ง เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า นักแปลที่ดีต้องเก่งเลิศภาษาใดภาษาหนึ่ง

- แล้วเรื่อง style ละคะ มีความสำคัญในการแปลมากน้อยเพียงไร

- ดิฉันคิดว่ารูปประโยคมีความสำคัญมากกว่า เราต้องพยายามทำความเข้าใจให้ได้ว่า รูปประโยคนี้หมายความว่าอย่างไร แล้วจึงมาดูสำนวน พยายามหาสำนวนที่สอดคล้องเข้ากันทั้ง 2 ภาษา สุดท้ายจึงจะดู style ดู level เพราะฉะนั้น style และ level ซึ่งเป็นสิ่งแรกที่เรามองเห็นกลับเป็นสิ่งที่สุดท้ายของการแปล และถ้าเราสามารถแปล style และ level ได้ก็แสดงว่าเราบรรลุแล้ว

- ในชีวิตการทำงานของอาจารย์ มีผลงานชิ้นใดที่อาจารย์ภูมิใจมากที่สุดคะ

- ที่ปลื้มใจมากก็เห็นจะเป็นการที่ได้ทำงานกับ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ที่มีโอกาสทำงานถวายเพราะดิฉันช่วยอาจารย์นงเยาว์ กาญจนจรี ทำหนังสือชุดฉลอง 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ของ สำนักพระราชเลขาธิการมาก่อน ช่วยบรรยายภาพซึ่งไม่ใช่ งานง่าย ๆ เลย ต้องค้นคว้ามาก โชคดีที่พอมีหนังสือ เก่า ๆ ซึ่งฝรั่งในสมัยรัชกาลที่ 6 เขียนไว้ คนไทยก็มี เขียนไว้เหมือนกัน เช่น เสถียรโกเศศ และพระองค์เจ้า ธานีวัตติ์ การบรรยายภาพก็ไม่ได้บรรยายชื่อ ๆ ตรง ๆ แต่ใช้ลีลาของ National Geographic หรือ Looks Magazine งานชิ้นนี้เป็นงานที่ภูมิใจมาก ภูมิใจที่ทำ ของยาก ๆ สำเร็จ และได้รับคำชมเชยอย่างมากมาย หลังจากงานชิ้นนี้แล้วอาจารย์นงเยาว์ก็ชวนไปทำงาน ถวายสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา เป็น

ผู้แปลพระนิพนธ์เรื่อง “เวลาเป็นของมีค่า” เป็นภาษาอังกฤษ โดยจะต้องแปลให้เสร็จภายใน 3-4 วัน ก่อนที่พระองค์หญิงจะเสด็จไปสวิตเซอร์แลนด์ งานชิ้นนี้ ปลื้มใจมากที่สุด

นอกจากเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาและการ แปลในระดับนานาชาติแล้ว ดร.ดวงทิพย์ สุรินทาธิป ยังเป็นผู้ประกาศภาคภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสของวิทยุ กระจายเสียงแห่งประเทศไทย เคยเขียนบทความลง หนังสือพิมพ์ The Nation รวมทั้งเป็นผู้เรียบเรียง และบรรยายวิดีโอ ภาพยนตร์ สารคดีและอ่านโฆษณา ทางวิทยุภาคภาษาอังกฤษ เนื่องจากอาจารย์มีความรู้ใน เรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การสัมภาษณ์ครั้งนี้คงจะมี ข้อคิดต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

บังอร สว่างวโรรส

วัลยาพร นาวิการ

ปรางทิพย์ นพรัมภา **ผู้สัมภาษณ์**

ดร.ดวงทิพย์ (โสมนะพันธ์) สุรินทาธิป

ประวัติย่อ

- จบ ม.8 ราชินีบน (ตอนอยู่ ม.7 เป็นผู้แทนนักเรียนไทยไปประชุมนักเรียนนานาชาติที่สหรัฐอเมริกา)
- เข้าอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ได้ที่ 1 เรียนปี 1 รับเหรียญทอง แล้วได้ทุนรัฐบาลไปประเทศอังกฤษ
- จบปริญญาตรีทางอักษรศาสตร์วรรณคดีอังกฤษและฝรั่งเศสจากมหาวิทยาลัย Kent at Canterbury
- ปริญญาโทและเอก จากมหาวิทยาลัย Exeter ทางวรรณคดีฝรั่งเศส และระหว่างเรียนปริญญาตรีไปอยู่ฝรั่งเศส 1 ปีการศึกษาที่ Sorbonne มหาวิทยาลัยปารีส รวมระยะเวลาอยู่ต่างประเทศ 13 ปี และเคยเป็นสภานายิกาคนแรกของสมาคมคีสมาคม (สมาคมนักเรียนไทยในอังกฤษ)
- เข้าทำงานที่กรมสามัญศึกษาเมื่อปี 2520
- เป็นศึกษานิเทศก์ภาษาอังกฤษอยู่เกือบ 2 ปี
- แล้วจึงเข้าทำงานฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ของกรมรับตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายจนถึงปัจจุบัน

การทำงานอื่น ๆ

- เป็นผู้ประกาศภาคภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสของ Radio Thailand หรือวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาคภาษาต่างประเทศ

- เคยเขียนคอลัมน์ลง นสพ. Nation และจัดรายการวิทยุภาษาอังกฤษทางด้านคำพังเพย สุภาษิตและการศึกษา

- เป็นกรรมการในคณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ เพื่อผลิตเอกสารภาษาต่างประเทศ
- เป็นล่ามการประชุมนานาชาติ
- เป็นผู้เรียบเรียงและบรรยายวิดีโอและภาพยนตร์สารคดีและอ่านโฆษณาทางวิทยุภาคภาษาอังกฤษ

ผลงานตีพิมพ์ที่เด่น

- หนังสือชุดฉลอง 200 ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ของสำนักกราชเลขาธิการ (บรรยายภาษาอังกฤษ)
- หนังสือพระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา “เวลาเป็นของมีค่า” (เป็นผู้แปล) ภาษาอังกฤษ “Busy Fingers”
- เอกสารแผ่นพับภาษาอังกฤษแจกในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ในรัชกาลที่ 7
- หนังสือเรื่อง “On Thai Proverbs and Sayings” เป็นภาษาอังกฤษ พิมพ์โดยสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อเผยแพร่

ตอบปัญหาภาษาอังกฤษ

ปรากฏิพย์ นพรัมภา

ถาม

ขณะนี้ผมสอนภาษาอังกฤษในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ผู้เรียนส่วนใหญ่ถือว่ามีความสามารถ “ด้อย” มากในวิชานี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านพื้นฐาน ความสนใจ แรงจูงใจ หรือทัศนคติในการเรียนการสอน ผมรู้สึกท้อใจเหลือเกิน ประจวบกับผมเองก็ยังมีมือใหม่อยู่มากในเรื่องเทคนิคการสอน เพราะเพิ่งจะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาภาษาอังกฤษมาได้เพียง 3-4 ปี กรุณาแนะนำวิธีการสอนภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนที่มีความสามารถในระดับ “ด้อย” แก่ผมด้วย จะเป็นพระคุณอย่างสูง

วิโชติ กทม.

ตอบ

ผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนย่อมมีประสบการณ์ในการสอนผู้เรียนที่ถือว่า “ด้อยความสามารถ” และทุกคนก็คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า งานสอนเช่นนี้เป็นงานที่ค่อนข้างหนัก อาศัยความอดทน และกำลังใจอย่างยิ่ง แต่ก็ก็เป็นงานที่ทำให้ท้ายความสามารถของผู้สอนเป็นอย่างสูง และความสำเร็จของผู้เรียนก็ย่อมบ่งบอกถึงความสำเร็จของผู้สอนได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การที่จะเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของกลุ่มผู้เรียน ผู้สอนจำต้องทำความเข้าใจกับระดับความสามารถต่าง ๆ กันของผู้เรียน เพื่อปรับวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ Raphael Gefen ได้จำแนกผู้เรียนตามความสามารถ

ในการเรียนภาษาอังกฤษออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มผู้เรียนที่เก่งยอดเยี่ยม (The Very Able)
2. กลุ่มผู้เรียนที่เก่งพอประมาณ (The Able)
3. กลุ่มผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อน (The Less Able)
4. กลุ่มผู้เรียนที่อ่อนมากจนไม่อาจเรียนได้เลย (The Unable)

กลุ่มที่เรียนเก่งยอดเยี่ยม เป็นกลุ่มที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการหรือเทคนิคพิเศษมากนัก ผู้สอนเป็นเพียงผู้กระตุ้นให้เกิดความสนใจ และให้คำอธิบายที่ผู้เรียนต้องการ โดยไม่จำเป็นต้อง “ป้อน” ความรู้ให้ตรง ๆ หรือเคี่ยวเข็ญจนเกินควร หากแต่ควรสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเสริมสร้างด้วยตนเอง (creative) รวมทั้งสอดแทรกประสบการณ์หรือเกร็ดความรู้ที่กว้างไกลกว่าภาษาอังกฤษที่สอนอยู่ แต่ผู้เรียนกลุ่มนี้ก็มิอยู่จำนวนไม่มากนักในแต่ละชั้นเรียน ดังนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่จึงจัดอยู่ในประเภทกลุ่มที่เก่งพอประมาณและกลุ่มที่ค่อนข้างอ่อน กลุ่มเก่งพอประมาณนี้สามารถเรียนได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ และพัฒนาการเป็นไปอย่างดีพอประมาณในทักษะทั้งสี่ ส่วนกลุ่มไม่เก่งนักหรือกลุ่มค่อนข้างอ่อนนั้น ยังมีความสามารถในการเรียนอยู่ แต่อาจจะต้องพยายามอย่างหนักหรืออาจจะมีการสอบตกบ้าง ผู้เรียนกลุ่มนี้อาจจะรู้สึก “แสนเข็ญ” เหลือเกินในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง จนกระทั่งเกิดอาการหวาดภาษาอังกฤษอยู่เสมอ กลุ่มผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อนจะจัดอยู่ในกลุ่มไม่เก่งนักหรือกลุ่มอ่อนนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม เป็นการไม่ง่ายนักที่จะตีเส้นแบ่งแยกระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่เก่งพอประมาณกับกลุ่มค่อนข้างอ่อน ในที่นี้ขอยกตัวอย่างวิธีการเรียนของผู้เรียนที่มีผลการเรียนที่ดี (Good learners) เสนอโดย H.H. Stern เพื่อที่จะเทียบเคียงได้ว่าระหว่างผู้เรียนที่เก่งกับผู้เรียนที่ไม่เก่งนัก หรือค่อนข้างอ่อนนี้ แตกต่างกันอย่างไร

H.H. Stern ได้จำแนกวิธีการเรียนของผู้เรียนที่เก่ง (Good learners) อันได้แก่กลุ่ม Very Able และ The Able ออกเป็น 10 วิธี คือ

1. positive learning strategy คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนการสอน ผู้เรียนที่เก่งจะปรับตัวได้ในสถานการณ์การสอนทุกรูปแบบ ในขณะที่ผู้เรียนที่อ่อนกว่าจะต้องมีวิธีการสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ อันได้แก่ การจัดกิจกรรมหลายๆ รูปแบบในการเรียนแต่ละครั้ง การใช้เครื่องโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน และอาจต้องอาศัยการ drill ที่มีความหมายประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเหล่านั้นสามารถซึมซาบทเรียนได้

2. active approach to the learning task ในขณะที่ผู้เรียนที่เก่งสามารถหาวิธีการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และพร้อมที่จะทำงานต่างๆ โดยไม่ต้องได้รับการชี้แนะจากผู้สอน ผู้เรียนที่ด้อยกว่าจะไม่ช่วยตนเองเลย แต่จะคอยฟังคำสั่งจากผู้สอนสถานเดียว ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำงานหนักเพื่อคอยกระตุ้นจิตใจให้ผู้เรียนกลุ่มนี้ อาจจะต้องมีการทบทวนบทเรียนให้อย่างสม่ำเสมอ หรือปรับบทเรียนให้เหมาะแก่ผู้เรียน

3. tolerant approach to the foreign language and empathy with its speakers ผู้เรียนที่เก่งจะไม่รีรอที่จะใช้ภาษาอังกฤษที่เรียนมาในสถานการณ์จริง หรือในการติดต่อสนทนากับเจ้าของภาษา แต่ผู้เรียนที่อ่อนจะพยายามหลีกเลี่ยงการนำภาษาไปใช้ในทุกรูปแบบ

4. possession of the technical know-how of how to tackle a foreign language ผู้เรียนที่เก่งจะใช้ความสามารถในการสร้างสรรค์ (creativity) เพื่อใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ กันในสถานการณ์ใหม่ๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษที่ตนเรียนมานั้นอย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่แปลจากภาษาแม่ คือ ภาษาไทยของตน ผู้เรียนที่อ่อนกว่าอาจจะไม่มีความสามารถระดับนี้ จึงพยายาม

แปลทุกสิ่งทุกอย่างจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาของตน และจากนั้นจึงแปลจากภาษาของตนกลับเป็นภาษาอังกฤษอีก จึงทำให้การฟัง พูด อ่าน เขียน ของผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นไปอย่างไม่เป็นธรรมชาติ

5. strategies of experimentation and planning in order to develop the new language into an ordered system ผู้เรียนกลุ่มค่อนข้างอ่อนนี้ไม่รู้จักการจัดระบบ ไม่เข้าใจระบบต่างๆ ในภาษาอังกฤษ ยกตัวอย่างเช่น ผู้เรียนกลุ่มนี้จะไม่อาจแยกข้อแตกต่างระหว่าง tense ต่างๆ ที่มีอยู่เป็นระบบอยู่แล้วในภาษาอังกฤษ ดังนั้นสิ่งที่ผู้เรียนเหล่านี้เข้าใจจึงกระจัดกระจายไม่เป็นระบบ และไม่อาจบอกความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้เลย

6. a constant search for meaning ผู้เรียนที่เก่งจะพยายามทุกวิถีทางที่จะทำความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเอง แต่ผู้เรียนที่อ่อนจะรอให้ผู้สอน “บอกร” และอธิบายบทเรียน ซึ่งในไม่ช้าก็จะลืมนั้น

7. willingness to practise ผู้เรียนที่ดีจะไม่รีรอที่จะฝึกฝนการใช้ภาษา แต่ผู้เรียนที่อ่อนจะเกิดความเบื่อหน่าย ทั้งๆ ที่การฝึกฝนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนที่ต้องการจะใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่ว

8. a willingness to use the foreign language in real communication situations ผู้เรียนที่เก่งจะพยายามหาโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศให้มากที่สุด ในขณะที่ผู้เรียนที่อ่อนจะหาทางหลบหนีการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง

9. self-monitoring ผู้เรียนที่ดีจะพยายามปรับปรุงการใช้ภาษาอยู่เสมอ พยายามแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้สอนแก้ไขให้ ในขณะที่ผู้เรียนที่อ่อนจะพอใจในความสามารถของตนเอง ทั้งๆ ที่ยังอยู่ในระดับต่ำกว่า และไม่พยายามแก้ไขใดๆ ทั้งสิ้น

10. the development of the foreign language as a separate reference ซึ่งเป็นความสามารถที่พัฒนามาจากข้อ 4 และ 5 ผู้เรียนที่เก่งจะสามารถคิดและสามารถใช้ภาษาอย่างถูกต้องแม่นยำและเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนที่อ่อนจะต้องแปลกลับไปกลับมา ระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาแม่ของตน

เมื่อเราทำความเข้าใจกระบวนการเรียนที่แตกต่างกันระหว่างผู้เรียนที่เก่งและผู้เรียนที่อ่อน จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาอังกฤษต่อผู้เรียนที่อ่อนนี้ มิใช่งานที่

ง่ายนัก แต่ผู้เรียนกลุ่มนี้ก็ยังมีความสามารถพอที่จะใช้ภาษาอังกฤษได้ หากแต่อาจจะมีความเข้าใจที่ตื้นเขิน คือ อาจจะเรียนด้วยความเข้าใจ (understanding) แทนที่จะเรียนรู้และคิดสร้างสรรค์ (creating) Stern จึงได้เสนอว่าควรจะเน้นความสามารถในการรับ (receptive skill) อันได้แก่ ทักษะ การฟังและอ่าน มากกว่า productive skill คือ ทักษะการพูดและเขียน และผู้สอนเองอาจจะต้องยอมรับว่า ผู้เรียนที่เก่ง หรือ Able Students นั้น สามารถที่จะพัฒนาการเรียนไปได้ในทั้ง 4 ทักษะ ในขณะที่ผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อนจะพัฒนาทักษะด้าน receptive skill ได้ดีกว่า productive skill ดังนั้นผู้สอนจึงควรปรับบทเรียนและบทบาทของตนให้เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มนี้

การสอนฟัง (Listening Comprehension)

การเรียน listening comprehension เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อน ในการฝึกให้ผู้เรียนฟังเพื่อจับใจความ ผู้สอนอาจจัดกิจกรรมรวมทั้งแบบฝึกหัดหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ให้ฟังและทำตามคำสั่ง (listen and do) หรือวัดความเข้าใจโดยให้ตอบ Yes หรือ No (Yes/No answer) และแม้แต่อนุญาตให้ตอบในภาษาแม่ของผู้เรียนได้ หากผู้เรียนอ่อนมากจริง ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรสนับสนุนให้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเคยชินและสามารถใช้ภาษาได้ดีขึ้นเป็นลำดับ

การสอนพูด (Speaking activities)

ผู้เรียนที่อ่อนอาจจะมีปัญหาในการพูด ซึ่งเป็น productive skill ดังนั้นผู้สอนจึงควรเน้นเรื่อง fluency ให้โอกาสผู้เรียนพูดได้มากที่สุด มากกว่าจะเน้นความถูกต้อง (accuracy) ผู้สอนไม่ควรทำลายความมั่นใจของผู้เรียนที่อ่อนโดยแก้ไขประโยคหรือคำพูดของผู้เรียนไปเสียทั้งหมด ผู้สอนควรเปิดโอกาสเสรีให้ผู้เรียนได้ซักถามและยอมรับคำตอบที่มีเหตุผล บทเรียนหรือกิจกรรมในช่วงเวลาพูดอาจจะมาจากบทเรียนอื่น ๆ หรือมีความเกี่ยวข้องกับบทเรียนอื่น ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนมาในช่วงเวลาฟังหรือการอ่าน และเนื้อหาควรจะทันสมัย มีเหตุผล และสมจริง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจยิ่งขึ้น

การสอนอ่าน (Reading Comprehension)

ช่วงเวลาที่สอนอ่านนับว่าเป็นช่วงเวลาที่ผู้เรียนค่อนข้าง

อ่อนรู้สึกหนักใจน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรเตรียมบทเรียนด้วยความระมัดระวัง ควรเน้นหนักการอ่านจับใจความในใจอย่างเงียบ ๆ (silent reading) แทนที่จะให้ผู้เรียนอ่านดัง ๆ เพื่อฝึกการออกเสียง ซึ่งเป็นผลเสียเพราะเป็นการทำให้ขอบเขตการอ่านของผู้เรียนล่าช้า และผู้เรียนอาจไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านออกมาเลย ผู้สอนควรเสนอบทเรียนที่หลากหลาย เช่น ข่าวง่าย ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิยายหรือเรื่องสั้นที่ดัดแปลงให้ง่าย บทเรียนตามสาขาอาชีพ แบบแคตตาล็อก ป้ายชื่อร้านค้า โฆษณา แผ่นพับ ใบปลิวต่าง ๆ โดยเน้นการอ่านเพื่อจับใจความ มิใช่เพื่อฝึกฝนทางไวยากรณ์อย่างเดียว บทเรียนเหล่านี้จะทำให้ชั่วโมงการอ่านน่าสนใจยิ่งขึ้น

การสอนเขียน (Writing)

การเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างยากสำหรับผู้เรียนที่อ่อน ผู้สอนควรเลือกใช้กิจกรรมที่มีการควบคุม (Controlled activities) และเป็นตัวเสริมกิจกรรมอื่น ๆ โดยงานเขียนอาจจะเกี่ยวข้องกับบทเรียนวิชาการอ่าน และเช่นเคย ผู้สอนไม่ควรเพ่งเล็งเรื่องไวยากรณ์จนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึก “ขลาด” ที่จะผลิตผลงานขึ้นมา

ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะมา คงจะพอเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่ค่อนข้างอ่อนเหล่านี้เป็นผู้เรียนที่ทำทลายความสามารถของผู้สอน เป็นผู้เรียนที่ต้องการความสนับสนุนและกำลังใจจากผู้สอนอย่างยิ่ง ผู้สอนจึงไม่ควรเพิกเฉยและรู้สึกเบื่อหน่ายต่อลูกศิษย์ที่ดูจะล้าหลังในชั้นเรียนของตน ผู้เรียนเหล่านี้มีความสามารถพอควร และพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า หากได้รับกำลังใจจากผู้สอน และเมื่อผู้เรียนเหล่านี้สามารถเดินไปข้างหน้าได้ ผู้สอนเองจะรู้สึกภูมิใจและสุขใจกับภาระหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติอย่างไม่มีสิ่งใดเทียบได้เลย

หนังสืออ้างอิง

Gefen, Raphael, "Teaching English to Less-Able Learners" ELT XXXIV : 2, Jan 1981.

Stern, H.H. "What Can We Learn from the Good Language Learners?" A paper presented to Ontario Institute of Education.